

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 17ης Δεκεμβρίου 1991 *

Περιεχόμενα

Το ιστορικό της διαφοράς	II - 1719
Η διαδικασία	II - 1729
Τα αιτήματα των διαδίκων	II - 1731
Επί της ουσίας	II - 1732
Περί των δικαιωμάτων του αμυνομένου	II - 1732
1. Αποδεικτική ισχύς ορισμένων εγγράφων που γίνονται δεκτά στην Απόφαση ως αποδεικτικά στοιχεία	II - 1732
2. Η μη κοινοποίηση ή άρνηση κοινοποιήσεως ορισμένων εγγράφων	II - 1737
Περί της αποδείξεως της παραβάσεως	II - 1741
1. Οι διαπιστώσεις όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά	II - 1741
A — Οι επαφές μεταξύ παραγωγών και η συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977	II - 1741
α) Η πρόσβαλλόμενη πράξη	II - 1741
β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1742
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1746

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

B — Το σύστημα των περιοδικών συναντήσεων	II - 1747
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1747
β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1748
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1752
Γ — Οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών	II - 1758
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1758
β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1764
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1769
Δ — Τα μέτρα που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της θέσεως σε εφαρμογή των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών	II - 1774
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1774
β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1775
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1778
E — Ποσότητες-στόχοι και ποσοστάσεις	II - 1781
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1781
β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων	II - 1784
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1787
2. Η εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ	II - 1798
A — Νομικός χαρακτηρισμός	II - 1798
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1798

HERCULES CHEMICALS ΚΑΤΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

β) Τα επιχειρήματα των διαδικών	II - 1801
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1804
B — Το αποτέλεσμα περιορισμού του ανταγωνισμού	II - 1807
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1807
β) Τα επιχειρήματα των διαδικών	II - 1807
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1808
Γ — Ο επηρεασμός του μεταξύ των κρατών μελών εμπορίου	II - 1809
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1809
β) Τα επιχειρήματα των διαδικών	II - 1810
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1810
Δ — Συλλογική ευθύνη	II - 1811
α) Η προσβαλλόμενη πράξη	II - 1811
β) Τα επιχειρήματα των διαδικών	II - 1812
γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 1813
3. Συμπέρασμα	II - 1814
Περί της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως	II - 1814
Περί της αιτιολογίας	II - 1815
1. Η έκδοση ενιαίας αποφάσεως	II - 1815
2. Παράλειψη μνείας της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων	II - 1816

Περί του προστίμου	Π - 1818
1. Η παραγραφή	Π - 1819
2. Η διάρκεια της παραβάσεως	Π - 1820
3. Η σοβαρότητα της παραβάσεως	Π - 1820
Α — Ο περιορισμένος ρόλος της προσφεύγουσας	Π - 1820
Β — Η συνεκτίμηση της ελλειμματικής καταστάσεως της αγοράς	Π - 1823
Γ — Η συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της παραβάσεως	Π - 1825
Δ — Η έλλειψη προηγούμενης παραβάσεως	Π - 1827
Ε — Η συνεκτίμηση ελαφρυντικών περιστάσεων	Π - 1828
Επί των δικαστικών εξόδων	Π - 1831

Στην υπόθεση Τ-7/89,

SA Hercules Chemicals NV, εταιρία βελγικού δικαίου, με έδρα το Beringen (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τον Μ. Siragusa, δικηγόρο Ρώμης, με αντικλήτους στο Λουξεμβούργο τους δικηγόρους Elvinger & Hoss, 15, Côte d' Eich,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Α. McClellan, κύριο νομικό σύμβουλο, και Κ. Banks, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο

στο Λουξεμβούργο τον Roberto Hayder, εκπροσωπώντας τη Νομική Υπηρεσία της Επιτροπής, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 23ης Απριλίου 1986, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.149 — Πολυπροπυλένιο, ΕΕ 1986, L 230, σ. 1),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. Cruz Vilaça, Πρόεδρο, R. Schintgen, D. A. O. Edward, H. Kirschner και K. Lenaerts, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: B. Vesterdorf

γραμματέας: H. Jung

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας που διεξήχθη από τις 10 μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 1990,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 1991,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το ιστορικό της διαφοράς

- 1 Η παρούσα υπόθεση αφορά απόφαση με την οποία η Επιτροπή επέβαλε σε δεκαπέντε παραγωγούς πολυπροπυλενίου πρόστιμο λόγω παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ. Το προϊόν που αποτελεί το αντικείμενο της προβαλλομένης αποφάσεως (στο εξής: Απόφαση) είναι μία από τις βασικές θερμοπλαστικές μάζες πολυμερών. Το πολυπροπυλένιο πωλείται από τους παραγωγούς στις επιχειρήσεις μεταποιήσεως, οι οποίες το μετατρέπουν σε τελικά ή ημιτελικά προϊόντα. Οι κυριότεροι παραγωγοί πολυπροπυλενίου παράγουν περισσότερες από εκατό διαφορε-

τικές ποιότητες, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα τελικών χρήσεων. Οι κυριότερες βασικές ποιότητες πολυπροπυλενίου είναι η “ραφίδα” (raffia), το ομοπολυμερές για χύτευση σε τύπους με έγχυση, το συμπολυμερές για χύτευση σε τύπους με έγχυση, το συμπολυμερές υψηλού βαθμού κρούσεως και οι μεμβράνες. Οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνθηκε η Απόφαση είναι όλες σημαντικοί παραγωγοί πετροχημικών προϊόντων.

- 2 Η δυτικοευρωπαϊκή αγορά πολυπροπυλενίου εφοδιάζεται σχεδόν αποκλειστικά από παραγωγικές μονάδες εγκατεστημένες στην Ευρώπη. Πριν από το 1977, η αγορά αυτή εφοδιαζόταν από δέκα παραγωγούς, ήτοι τις εταιρίες Montedison (που εξελίχθηκε στη Montepolimeri SpA, η οποία κατέστη με τη σειρά της η Montedipe SpA), Hoechst AG, Imperial Chemical Industries plc και Shell International Chemical Company Ltd (τις αποκαλούμενες «οι τέσσερις μεγάλοι»), οι οποίες αντιπροσωπεύουν μαζί το 64 % της αγοράς, και τις εταιρίες Enichem Anic SpA στην Ιταλία, Rhône-Poulenc SA στη Γαλλία, Alcludia στην Ισπανία, Chemische Werke Hüls και BASF AG στη Γερμανία και Chemie Linz AG στην Αυστρία. Το 1977, μετά τη λήξη της ισχύος των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Montedison, εμφανίστηκαν στη Δυτική Ευρώπη επτά νέοι παραγωγοί: οι Amoco και Hercules Chemicals NV στο Βέλγιο, οι ATO Chimie SA και Solvay et Cie SA στη Γαλλία, η SIR στην Ιταλία, η DSM NV στις Κάτω Χώρες και η Tqsa στην Ισπανία. Η Saga Petrokjemi AS & Co, νορβηγική εταιρία παραγωγής, άρχισε να λειτουργεί στα μέσα του 1978 και η Petrofina SA το 1980. Αυτή η εμφάνιση νέων παραγωγών με ονομαστική παραγωγική ικανότητα περίπου 480 000 τόννων επέφερε σημαντική αύξηση της παραγωγικής ικανότητας στη Δυτική Ευρώπη· η αύξηση όμως αυτή, επί πολλά έτη, δεν συνοδεύτηκε από ανάλογη αύξηση της ζήτησεως, πράγμα που είχε ως συνέπεια το χαμηλό ποσοστό χρησιμοποίησεως των παραγωγικών εγκαταστάσεων. Η κατάσταση αυτή, ωστόσο, βελτιώθηκε σταδιακά μεταξύ 1977 και 1983, το δε ποσοστό χρησιμοποίησεως αυξήθηκε από 60 % σε 90 %. Σύμφωνα με την Απόφαση, από το 1982 και μετά, αποκαταστάθηκε μια σχετική ισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως. Ωστόσο, κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου αναφοράς (1977-1983), η αγορά πολυπροπυλενίου χαρακτηριζόταν είτε από χαμηλή αποδοτικότητα είτε από σημαντικές ζημιές, ιδίως λόγω του υψηλού παγίου κόστους και της αύξησεως του κόστους της πρώτης ύλης, δηλαδή του προπυλενίου. Σύμφωνα με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 8), το 1983 η Montepolimeri κατείχε το 18 % της ευρωπαϊκής αγοράς πολυπροπυλενίου, οι Imperial Chemical Industries, Shell International Chemical Company Ltd και Hoechst AG κατείχαν η καθεμιά το 11 %, η Hercules Chemicals NV κάτι λιγότερο από το 6 %, οι ATO Chimie SA, BASF AG, DSM NV, Chemische Werke Hüls, Chemie Linz AG, Solvay et Cie SA και Saga Petrokjemi AS & Co μεταξύ 3 και 5 % καθεμιά και η Petrofina SA περίπου 2 %. Το εμπορικό ρεύμα πολυπροπυλενίου μεταξύ των κρατών μελών ήταν ισχυρό, διότι κάθε ένας από τους παραγωγούς που ήσαν εγκατεστημένοι στην Κοινότητα την εποχή εκείνη πραγματοποιούσε πωλήσεις εντός όλων ή σχεδόν όλων των κρατών μελών.

3 Η Hercules Chemicals NV συγκαταλέγεται μεταξύ των νέων παραγωγών που εμφανίστηκαν στην αγορά το 1977. Κατείχε στη δυτικο-ευρωπαϊκή αγορά θέση παραγωγού μεσαίου μεγέθους· συγκεκριμένα, το μερίδιό της στην αγορά κυμαινόταν μεταξύ 5 και 6,8 % περίπου. Ωστόσο, η Hercules είναι ο σημαντικότερος παραγωγός στην αμερικανική αγορά.

4 Στις 13 και 14 Οκτωβρίου 1983, υπάλληλοι της Επιτροπής, ενεργούντες δυνάμει του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), πραγματοποίησαν συντονισμένους ελέγχους στις ακόλουθες επιχειρήσεις, οι οποίες παρήγαν πολυπροπυλένιο και εφοδίαζαν την κοινοτική αγορά:

— ATO Chimie SA, σήμερα Atochem (στο εξής: ATO)·

— BASF AG (στο εξής: BASF)·

— DSM NV (στο εξής: DSM)·

— Hercules Chemicals NV (στο εξής: Hercules)·

— Hoechst AG (στο εξής: Hoechst)·

— Chemische Werke Hüls (στο εξής: Hüls)·

— Imperial Chemical Industries plc (στο εξής: ICI)·

— Montepolimeri SpA, σήμερα Montedipe (στο εξής: Monte)·

— Shell International Chemical Company Ltd (στο εξής: Shell)·

— Solvay et Cie SA (στο εξής: Solvay)·

— BP Chimie (στο εξής: BP).

Στη Rhône-Poulenc SA (στο εξής: Rhône-Poulenc), όπως και στην Enichem Anic SpA, δεν πραγματοποιήθηκε κανένας έλεγχος.

- 5 Κατόπιν των ελέγχων αυτών, η Επιτροπή απηύθυνε αιτήσεις παροχής πληροφοριών δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού αριθ. 17 (στο εξής: αιτήσεις παροχής πληροφοριών) όχι μόνο στις προαναφερθείσες επιχειρήσεις, αλλά και στις ακόλουθες:

— Amoco·

— Chemie Linz AG (στο εξής: Linz)·

— Saga Petrokjemii AS & Co, η οποία σήμερα ανήκει στην Statoil (στο εξής: Statoil)·

— Petrofina SA (στο εξής: Petrofina)·

— Enichem Anic SpA (στο εξής: Anic).

Η Linz, επιχείρηση εγκατεστημένη στην Αυστρία, αμφισβήτησε την αρμοδιότητα της Επιτροπής και αρνήθηκε να απαντήσει. Στη συνέχεια, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος κανονισμού, οι υπάλληλοι της Επιτροπής πραγματοποίησαν ελέγχους στην Anic και στη Saga Petrochemicals UK Ltd, αγγλική θυγατρική της Saga, καθώς και στα γραφεία πωλήσεων της Linz στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Από τη Rhône-Poulenc δεν ζητήθηκαν πληροφορίες.

- 6 Από τα στοιχεία που συνέλεξε στο πλαίσιο αυτών των ελέγχων και αιτήσεων παροχής πληροφοριών, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, μεταξύ του 1977 και του 1983, οι εν λόγω παραγωγοί, λαμβάνοντας πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, κατά παράβαση του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ, καθόριζαν τακτικά τιμές-στόχους και οργάνωσαν ένα σύστημα ετησίου ελέγχου των πωλουμένων ποσοτήτων, με σκοπό να καταναείμουν μεταξύ τους τη διαθέσιμη αγορά βάσει συμφωνημένων ποσοτήτων εκφραζομένων σε τόννους ή σε ποσοστά. Έτσι, στις 30 Απριλίου 1984, η Επιτροπή αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 και, κατά τον Μάιο του 1984, ανακοίνωσε γραπτώς τις αιτιάσεις της στις προαναφερθείσες επιχειρήσεις, εκτός της Anic και της Rhône-Poulenc. Όλες οι αποδέκτριες επιχειρήσεις απάντησαν γραπτώς.
- 7 Στις 24 Οκτωβρίου 1984, ο σύμβουλος που όρισε η Επιτροπή επί των ακροάσεων συγκάλυψε τους νομικούς συμβούλους των αποδεκτριών της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, για να συμφωνήσουν επί ορισμένων διαδικαστικών θεμάτων ενόψει της προβλεπόμενης στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ακροάσεως, που επρόκειτο να αρχίσει στις 12 Νοεμβρίου 1984. Εξ άλλου, κατά τη συνάντηση αυτή, η Επιτροπή ανήγγειλε ότι, ενόψει της επιχειρηματολογίας που είχαν αναπτύξει οι επιχειρήσεις με τις απαντήσεις τους στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, θα τους ανακοίνωνε σύντομα αποδεικτικά στοιχεία συμπληρωματικά εκείνων που ήδη διέθεταν όσον αφορά την ανάληψη πρωτοβουλιών καθορισμού των τιμών. Έτσι, στις 31 Οκτωβρίου 1984, η Επιτροπή απέστειλε στους νομικούς συμβούλους των επιχειρήσεων μια δέσμη εγγράφων που περιείχε αντίγραφα των οδηγιών καθορισμού των τιμών που είχαν δώσει οι παραγωγοί στα γραφεία πωλήσεών τους, καθώς και συγκεντρωτικούς πίνακες των εγγράφων αυτών. Προς διασφάλιση του απορρήτου των υποθέσεων, η Επιτροπή έθεσε για την ανακοίνωση των στοιχείων αυτών ορισμένους όρους: ειδικότερα, τα κοινοποιούμενα έγγραφα δεν έπρεπε να περιέλθουν εις γνώση των εμπορικών τμημάτων των επιχειρήσεων. Οι δικηγόροι πολλών επιχειρήσεων αρνήθηκαν να αποδεχθούν τους όρους αυτούς και επέστρεψαν τα έγγραφα πριν από την ακρόαση.

- 8 Εν όψει των πληροφοριών που παρασχέθηκαν με τις γραπτές απαντήσεις στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή αποφάσισε να επεκτείνει τη διαδικασία και στις εταιρίες Anic και Rhône-Poulenc. Προς τούτο, απέστειλε στις εταιρίες αυτές, στις 25 Οκτωβρίου 1984, ανακοίνωση των αιτιάσεων όμοια με εκείνη που είχε αποστείλει στις δεκαπέντε άλλες επιχειρήσεις.
- 9 Μια πρώτη σειρά ακροάσεων πραγματοποιήθηκε από τις 12 έως τις 20 Νοεμβρίου 1984. Στις ακροάσεις αυτές ακούστηκαν όλες οι επιχειρήσεις εκτός της Shell (η οποία είχε αρνηθεί να μετάσχει σε οποιαδήποτε ακρόαση), της Anic, της ICI και της Rhône-Poulenc (οι οποίες θεώρησαν ότι δεν τους είχε δοθεί η δυνατότητα να προετοιμάσουν την άμυνά τους).
- 10 Κατά τις ακροάσεις αυτές, πολλές επιχειρήσεις αρνήθηκαν να σχολιάσουν τα ζητήματα που θίγονταν στα έγγραφα που τους είχαν αποσταλεί στις 31 Οκτωβρίου 1984, ισχυριζόμενες ότι η Επιτροπή είχε μεταβάλει ριζικά την κατεύθυνση της επιχειρηματολογίας της και ότι έπρεπε να τους δοθεί τουλάχιστον η δυνατότητα να υποβάλουν γραπτές παρατηρήσεις. Άλλες επιχειρήσεις υποστήριξαν ότι δεν είχαν αρκετό χρόνο για να μελετήσουν τα εν λόγω έγγραφα πριν από την ακρόαση. Κοινή σχετική επιστολή απεστάλη στην Επιτροπή στις 28 Νοεμβρίου 1984 από τους δικηγόρους των επιχειρήσεων BASF, DSM, Hercules, Hoechst, ICI, Linz, Monte, Petrofina και Solvay. Με επιστολή της 4ης Δεκεμβρίου 1984, η Hüls δήλωσε ότι συντάσσεται με την ανωτέρω εκφρασθείσα άποψη.
- 11 Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή, στις 29 Μαρτίου 1985, διαβίβασε στις επιχειρήσεις νέα σειρά εγγράφων, στα οποία περιέχονταν οι οδηγίες περί καθορισμού των τιμών, οι οποίες είχαν δοθεί από τις επιχειρήσεις στα γραφεία πωλήσεών τους· τα έγγραφα αυτά συνοδεύονταν από πίνακες τιμών, καθώς και από συνοπτική έκθεση των αποδείξεων για καθεμιά από τις πρωτοβουλίες καθορισμού των τιμών για τις οποίες υπήρχαν έγγραφα στοιχεία. Η Επιτροπή κάλεσε τις επιχειρήσεις να απαντήσουν συναφώς, εγγράφως και στο πλαίσιο άλλης σειράς ακροάσεων, και διευκρίνισε ότι ήρε τους περιορισμούς που είχε προβλέψει αρχικά όσον αφορά την ανακοίνωση των εγγράφων στα εμπορικά τμήματα των επιχειρήσεων.
- 12 Με άλλο έγγραφο της ίδιας ημέρας, η Επιτροπή απάντησε στα επιχειρήματα που είχαν προβάλει οι δικηγόροι, ότι δηλαδή δεν είχε προσδιορίσει με επαρκή νομική σαφήνεια

τη φερόμενη σύμπραξη, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης, και κάλεσε τις επιχειρήσεις να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους εγγράφως και προφορικά.

- 13 Μια δεύτερη σειρά ακροάσεων διεξήχθη από τις 8 έως τις 11 Ιουλίου 1985 και στις 25 Ιουλίου 1985. Οι μεν Anic, ICI και Rhône-Poulenc υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους, οι δε λοιπές επιχειρήσεις (εκτός της Shell) σχολίασαν τα ζητήματα που θίγονταν στα από 29 Μαρτίου 1985 δύο έγγραφα της Επιτροπής.
- 14 Το σχέδιο πρακτικών των ακροάσεων, συνοδευόμενο από τα σχετικά έγγραφα, διαβιβάστηκε στα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τις Συμπράξεις και τις Δεσπόζουσες Θέσεις (στο εξής: συμβουλευτική επιτροπή) στις 19 Νοεμβρίου 1985 και απεστάλη στις επιχειρήσεις στις 25 Νοεμβρίου 1985. Η συμβουλευτική επιτροπή εξέδωσε τη γνωμοδότησή της κατά την 170ή συνεδριάσή της, στις 5 και 6 Δεκεμβρίου 1985.
- 15 Κατά το πέρας της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή εξέδωσε την επίδικη απόφαση της 23ης Απριλίου 1986, το διατακτικό της οποίας έχει ως εξής:

« Άρθρο 1

Οι Anic SpA, ATO Chemie SA (τώρα Atochem), BASF AG, DSM NV, Hercules Chemicals NV, Hoechst AG, Chemische Werke Hüls (τώρα Hüls AG), ICI plc, Chemische Werke Linz, Montopolimeri SpA (τώρα Montedipe), Petrofina SA, Rhône-Poulenc SA, Shell International Chemical Co. Ltd, Solvay et Cie και Saga Petrokjemi AG & Co. (τώρα τμήμα της Statoil) έχουν παραβεί το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, συμμετέχοντας:

— στην περίπτωση της Anic, από τον Νοέμβριο περίπου του 1977 έως το τέλος του 1982 ή τις αρχές του 1983·

- στην περίπτωση της Rhône-Poulenc, από τον Νοέμβριο περίπου του 1977 έως το τέλος του 1980·
- στην περίπτωση της Petrofina, από το 1980 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση των Hoechst, ICI, Montepolimeri και Shell, από τα μέσα του 1977 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση των Hercules, Linz, Saga και Solvay, από τον Νοέμβριο του 1977 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση της ATO, τουλάχιστον από το 1978 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·
- στην περίπτωση των BASF, DSM και Hüls, από κάποια στιγμή μεταξύ 1977 και 1979 έως, τουλάχιστον, τον Νοέμβριο του 1983·

σε συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική που ανάγονται στα μέσα του 1977, βάσει των οποίων οι παραγωγοί [που] προμήθευαν πολυπροπυλένιο στο έδαφος της κοινής αγοράς:

- α) είχαν επαφές μεταξύ τους και τακτικές συναντήσεις (από τις αρχές του 1981, δύο φορές τον μήνα) στο πλαίσιο σειράς μυστικών συναντήσεων που αποσκοπούσαν στη συζήτηση και στον καθορισμό της εμπορικής πολιτικής τους·
- β) καθόριζαν περιοδικά “ τιμές-στόχους ” (ή κατώτατες τιμές) για την πώληση του προϊόντος σε κάθε κράτος μέλος της Κοινότητας·
- γ) συμφώνησαν διάφορα μέτρα για τη διευκόλυνση της εφαρμογής των εν λόγω τιμών-στόχων, τα οποία περιλάμβαναν (κυρίως) περιοδικούς περιορισμούς στην παραγωγή, ανταλλαγή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με τις παραδόσεις, πραγ-

ματοποίηση τοπικών συναντήσεων και, από το τέλος του 1982, σύστημα “λογιστικής διαχείρισης” που αποσκοπούσε στην εφαρμογή των αυξήσεων των τιμών σε μεμονωμένους πελάτες·

- δ) προέβησαν σε ταυτόχρονες αυξήσεις τιμών εφαρμόζοντας τους εν λόγω στόχους·
- ε) κατένειμαν την αγορά παραχωρώντας σε κάθε παραγωγό έναν ετήσιο στόχο πωλήσεων ή “ποσοτώσεις” (1979, 1980 και, τουλάχιστον, για ένα μέρος του 1983) ή, ελλείψει οριστικής απόφασης που να καλύπτει ολόκληρο το έτος, υποχρεώνοντας τους παραγωγούς να περιορίζουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους με αναφορά σε προηγούμενη περίοδο (1981, 1982).

Άρθρο 2

Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παύουν αμέσως τις εν λόγω παραβάσεις (εάν δεν το έχουν ήδη πράξει) και απέχουν στο εξής, όσον αφορά τις δραστηριότητές τους στον τομέα του πολυπροπυλενίου, από κάθε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική, που θα είχαν το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα, συμπεριλαμβανομένης κάθε ανταλλαγής πληροφοριών σε θέματα που καλύπτονται, συνήθως, από το επαγγελματικό απόρρητο, με τις οποίες οι συμμετέχοντες ενημερώνονται άμεσα ή έμμεσα σχετικά με την παραγωγή, τις παραδόσεις, τις ποσότητες αποθεμάτων, τις τιμές πωλήσεων, το κόστος ή τα επενδυτικά σχέδια άλλων μεμονωμένων παραγωγών, ή με τις οποίες έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθούν την εκτέλεση κάθε ρητής ή σιωπηρής συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής, που αφορά τις τιμές ή την κατανομή των αγορών στην Κοινότητα. Κάθε σύστημα για την ανταλλαγή γενικών πληροφοριών στο οποίο συμμετέχουν οι παραγωγοί (όπως το Fides) πρέπει να λειτουργεί με τρόπο ώστε να αποκλείεται κάθε πληροφορία από την οποία μπορεί να διαπιστωθεί η συμπεριφορά μεμονωμένων παραγωγών· οι επιχειρήσεις απέχουν, ειδικότερα, από την ανταλλαγή, μεταξύ τους, κάθε πρόσθετης πληροφορίας που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ανταγωνισμό και δεν καλύπτεται από ένα τέτοιο σύστημα.

Άρθρο 3

Τα ακόλουθα πρόστιμα επιβάλλονται στις επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παρούσα απόφαση, όσον αφορά την παράβαση που διαπιστώνεται στο άρθρο 1 :

- i) Anic SpA, πρόστιμο 750 000 ECU, ή 1 103 692 500 λίρες Ιταλίας·
- ii) Atochem, πρόστιμο 1 750 000 ECU, ή 11 973 325 γαλλικά φράγκα·
- iii) BASF AG, πρόστιμο 2 500 000 ECU, ή 5 362 225 γερμανικά μάρκα·
- iv) DSM NV, πρόστιμο 2 750 000 ECU, ή 6 657 640 ολλανδικά φιορίνια·
- v) Hercules Chemicals NV, πρόστιμο 2 750 000 ECU, ή 120 569 620 βελγικά φράγκα·
- vi) Hoechst AG, πρόστιμο 9 000 000 ECU, ή 19 304 010 γερμανικά μάρκα·
- vii) Hüls AG, πρόστιμο 2 750 000 ECU, ή 5 898 447,50 γερμανικά μάρκα·
- viii) ICI plc, πρόστιμο 10 000 000 ECU, ή 6 447 970 λίρες στερλίνες·
- ix) Chemische Werke Linz, πρόστιμο 1 000 000 ECU, ή 1 471 590 000 λίρες Ιταλίας·
- x) Montedipe, πρόστιμο 11 000 000 ECU, ή 16 187 490 000 λίρες Ιταλίας·
- xi) Petrofina SA, πρόστιμο 600 000 ECU, ή 26 306 100 βελγικά φράγκα·
- xii) Rhône-Poulenc SA, πρόστιμο 500 000 ECU, ή 3 420 950 γαλλικά φράγκα·

- xiii) Shell International Chemical Co. Ltd, πρόστιμο 9 000 000 ECU, ή 5 803 173 λίρες στερλίνες·
- xiv) Solvay & Cie, πρόστιμο 2 500 000 ECU, ή 109 608 750 βελγικά φράγκα·
- xv) Statoil, Den Norske Stats Oljeselskap AS (που περιλαμβάνει τώρα [την] Saga Petrokjemi), πρόστιμο 1 000 000 ECU, ή 644 797 λίρες στερλίνες.

Άρθρα 4 και 5

[παραλείπονται] »

- 16 Στις 8 Ιουλίου 1986, απεστάλησαν στις επιχειρήσεις τα οριστικά πρακτικά των ακροάσεων με τις διορθώσεις, τα συμπληρώματα και τις διαγραφές που οι ίδιες είχαν ζητήσει.

Η διαδικασία

- 17 Υπ' αυτές τις συνθήκες, η προσφεύγουσα, με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 31 Ιουλίου 1986, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή, ζητώντας την ακύρωση της Αποφάσεως. Δεκατρείς από τις λοιπές δεκατέσσερις αποδέκτριες της εν λόγω αποφάσεως άσκησαν επίσης προσφυγή με αίτημα την ακύρωσή της (υποθέσεις T-1/89 έως T-4/89, T-6/89 και T-8/89 έως T-15/89).
- 18 Η έγγραφη διαδικασία διεξήχθη εξ ολοκλήρου ενώπιον του Δικαστηρίου.

- 19 Με Διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 1989, το Δικαστήριο διαβίβασε την υπό κρίση υπόθεση, όπως και τις άλλες δεκατρείς, στο Πρωτοδικείο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 14 της αποφάσεως του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: απόφαση του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988).
- 20 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 2, παράγραφος 3, της αποφάσεως του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου όρισε γενικό εισαγγελέα.
- 21 Με έγγραφο της 3ης Μαΐου 1990, ο Γραμματέας του Πρωτοδικείου κάλεσε τους διαδίκους να συμμετάσχουν σε άτυπη σύσκεψη προκειμένου να ρυθμιστούν οι οργανωτικές πλευρές της προφορικής διαδικασίας. Η σύσκεψη αυτή πραγματοποιήθηκε στις 28 Ιουνίου 1990.
- 22 Με έγγραφο της 9ης Ιουλίου 1990, ο Γραμματέας του Πρωτοδικείου ζήτησε από τους διαδίκους να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με ενδεχόμενη συνεκδικασία των υποθέσεων T-1/89 έως T-4/89 και T-6/89 έως T-15/89 προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας. Κανένας διάδικος δεν εξέφρασε αντιρρήσεις επ' αυτού.
- 23 Με Διάταξη της 25ης Σεπτεμβρίου 1990, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να συνεκδικάσει λόγω συναφείας τις προαναφερθείσες υποθέσεις προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 43 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, ο οποίος εφαρμόζοταν τότε αναλογικώς στην ενόπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία δυνάμει του άρθρου 11, τρίτο εδάφιο, της αποφάσεως του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988.
- 24 Με Διάταξη της 15ης Νοεμβρίου 1990, το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε επί των αιτήσεων εμπιστευτικού χειρισμού, τις οποίες είχαν υποβάλει οι προσφεύγουσες στις υποθέσεις T-2/89, T-3/89, T-9/89, T-11/89, T-12/89 και T-13/89 και τις οποίες δέχθηκε εν μέρει.

- 25 Με έγγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου μεταξύ 9ης Οκτωβρίου και 29ης Νοεμβρίου 1990, οι διάδικοι απάντησαν στις ερωτήσεις που τους είχε θέσει το Πρωτοδικείο με τα από 19 Ιουλίου έγγραφα του Γράμματέα.
- 26 Εν όψει των απαντήσεων στις ερωτήσεις αυτές και κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.
- 27 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση που διεξήχθη από τις 10 έως τις 15 Δεκεμβρίου 1990.
- 28 Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 1991.

Τα αιτήματα των διαδίκων

- 29 Η εταιρία Hercules Chemicals NV ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- 1) να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει τα άρθρα 1 και 3 της αποφάσεως της Επιτροπής της 23ης Απριλίου 1986 (IV/31.149 — Πολυπροπυλένιο) κατά το μέτρο που εφαρμόζονται στην Hercules·
 - 2) επικουρικώς, να τροποποιήσει το άρθρο 3 της Αποφάσεως, κατά το μέτρο που εφαρμόζεται στην Hercules, ούτως ώστε να ακυρώσει ή να μειώσει ουσιαδώς το επιβαλλόμενο στην Hercules πρόστιμο·
 - 3) να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί της ουσίας

30 Πρέπει να εξεταστούν, πρώτον, οι αιτιάσεις της προσφεύγουσας περί παραβίασεως των δικαιωμάτων του αμυνομένου, καθ' όσον η Επιτροπή θεμελίωσε την Απόφαση επί εγγράφων στερουμένων αποδεικτικής ισχύος (1) και καθ' όσον δεν κοινοποίησε στην προσφεύγουσα ορισμένα έγγραφα τα οποία δέχτηκε με την Απόφαση ως αποδεικτικά εις βάρος της στοιχεία, αρνήθηκε μάλιστα να της κοινοποιήσει ορισμένα έγγραφα τα οποία η προσφεύγουσα της είχε ζητήσει (2)· δεύτερον, οι αιτιάσεις που άπτονται της αποδείξεως της παραβάσεως και αφορούν αφενός μεν τις διαπιστώσεις της Επιτροπής όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά (1), αφετέρου δε την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ επί των πραγματικών αυτών περιστατικών (2), καθ' όσον η Επιτροπή δεν χαρακτήρισε ορθώς την παράβαση (Α), καθ' όσον δεν εκτίμησε ορθώς το αποτέλεσμα περιορισμού του ανταγωνισμού (Β) και τον επηρεασμό του μεταξύ των κρατών μελών εμπορίου (Γ) και καθ' όσον καταλόγισε στην προσφεύγουσα ευθύνη συλλογική (Δ)· τρίτον, οι αιτιάσεις που αφορούν την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως· τέταρτον, οι αιτιάσεις οι σχετικές με την αιτιολογία της Αποφάσεως, που αφορούν το ανεπαρκές της αιτιολογίας (1) και το ότι αυτή δεν περιέχει καμμία μνεία της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων (2)· πέμπτον, οι αιτιάσεις που αφορούν τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, το οποίο υποστηρίζεται ότι έχει εν μέρει παραγραφεί (1) και ότι είναι δυσανάλογο και προς τη διάρκεια (2) και προς τη σοβαρότητα (3) της φερομένης παραβάσεως.

Περί των δικαιωμάτων του αμυνομένου

1. *Αποδεικτική ισχύς ορισμένων εγγράφων που γίνονται δεκτά στην Απόφαση ως αποδεικτικά στοιχεία*

31 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, αν εξαιρεθούν οι οδηγίες καθορισμού τιμών τις οποίες έδωσε η Hercules (παραρτήματα της επιστολής της Επιτροπής της 29ης Μαρτίου 1985, στο εξής: παραρτ. επιστολής 29 Μαρτίου 1985) και ορισμένα άλλα εσωτε-

ρικά έγγραφα περιορισμένης μόνον αποδεικτικής ισχύος, η Επιτροπή στηρίχτηκε σε έγγραφα που δεν προέρχονταν από την προσφεύγουσα, ούτε βρίσκονταν στην κατοχή αυτής. Πρόκειται για έγγραφα ενίοτε δυσανάγνωστα, ασαφούς και διφορούμενου περιεχομένου, αγνώστου συντάκτη και που αντανακλούν διαδόσεις ενίοτε από δεύτερο ή από τρίτο « χέρι ». Εφόσον αγνοεί την προέλευση αυτών των εγγράφων, η Hercules ισχυρίζεται ότι δεν της δόθηκε η δυνατότητα να ερευνησει τη γνησιότητά τους ή την αλληλουχία μέσα στην οποία το όνομά της μνημονεύεται σ' αυτά.

- 32 Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή — η οποία, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κατά Επιτροπής, ECR 1975, σ. 1663, σκέψεις 164 επ.), υποχρεούται να θεμελιώνει τις αποφάσεις της σε εύλογους ισχυρισμούς, στηριζομένους σε πειστικά και αξιόπιστα αποδεικτικά στοιχεία — δεν πρόβη σε περαιτέρω έρευνα, ούτε αξιολόγησε, όπως όφειλε (προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψεις 396 επ.) την αποδεικτική δύναμη των εγγράφων που χρησιμοποίησε. Μια τέτοια αξιολόγηση ήταν πολλά μάλλον αναγκαία που, εν όψει των περιστάσεων, οι παρακινήτες των επιδικών πρωτοβουλιών και συντάκτες των εν λόγω εγγράφων είχαν κάθε συμφέρον να δίδουν εσφαλμένη εικόνα σχετικά με την άποψη των παραγωγών που ήταν απόντες από τις επιδικες συναντήσεις, έτσι ώστε να παρακινούν τους παρόντες να συνταχθούν με την άποψή τους. Η Hercules επιχειρεί να αποδείξει, επικαλούμενη σχετικώς παραδείγματα, ότι, έστω και αν, εκτιμώμενα στο σύνολό τους, τα έγγραφα αποδείκνυαν ενδεχομένως το γενικό περιεχόμενο των συζητήσεων που έγιναν μεταξύ των παραγωγών, δεν είναι δυνατόν να αντληθούν απ' αυτό ακριβή συμπεράσματα για τη συμπεριφορά του άλφα ή του βήτα συγκεκριμένου παραγωγού, όταν μάλιστα αυτός δεν ήταν παρών στις εν λόγω συναντήσεις.
- 33 Με το υπόμνημα απαντήσεώς της, σημειώνει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να οχυρώνεται πίσω από το γεγονός ότι, κατά τις ακροάσεις που διεξήχθησαν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 19 του κανονισμού 17, οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις εκπροσωπήθηκαν από πρόσωπα που δεν ήταν άμεσοι μάρτυρες των επικρινομένων από την Επιτροπή πράξεων. Κατά την Hercules, η Επιτροπή μπορούσε, αν το επιθυμούσε, να κάνει χρήση της εξουσίας της να απαιτήσει τη μαρτυρία αυτών των προσώπων. Από πλευρά της, η Hercules επέτρεψε στους επιθεωρητές της Επιτροπής να υποβάλουν ερωτήσεις στον υπάλληλό της που ήταν παρών στις συναντήσεις.

- 34 Η προσφεύγουσα επισημαίνει, τέλος, ότι η Επιτροπή ερμήνευσε τα έγγραφα που βρίσκονταν στην κατοχή της κατά τρόπο εκ συστήματος δυσμενή για την Hercules, ενώ απέρριψε ορισμένες δηλώσεις, που περιείχονταν στα έγγραφα αυτά, που θα μπορούσαν, αντιθέτως, να θεωρηθούν ευμενείς γι' αυτήν.
- 35 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, εκθέτει ότι η Hercules αποσιωπά τα επιβαρυντικά εις βάρος της έγγραφα, ορισμένα από τα οποία ανευρέθηκαν στα δικά της γραφεία ή διαβιβάστηκαν από την εταιρία στην Επιτροπή, όπως τα παραρτήματα 2, 23, 45 και 88 της γενικής ανακοίνωσης των αιτιάσεων (στο εξής: γ. αιτ. παραρτ.). Η Επιτροπή προσθέτει ότι είχε λόγους να θεωρεί τα αποδεικτικά στοιχεία, και ιδίως τα προερχόμενα από την ICI έγγραφα, σαφή και αξιόπιστα λόγω του περιεχομένου τους και λόγω του ότι είναι συγκλίνοντα κατά περιεχόμενον. Ειδικότερα, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), η ICI έδωσε διευκρινίσεις σχετικά με τα εσωτερικά της σημειώματα και ιδίως σχετικά με τις συνθήκες καταρτίσεώς τους και την ταυτότητα του συντάκτη τους.
- 36 Διατείνεται, εξ άλλου, ότι η Hercules δήλωσε, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι παρίστατο εύλογο να θεωρηθούν ακριβείς οι πίνακες των συναντήσεων τους οποίους παραθέτει η ICI με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών. Εσφαλμένως, επίσης, ισχυρίζεται η Hercules ότι τα περιεχόμενα των εγγράφων αντανακλούν απλώς διαδόσεις από δεύτερο ή τρίτο « χέρι ». Κατά την Επιτροπή, πρόκειται για έγγραφα που αποδεικνύουν την ύπαρξη συμπράξεως κατά τρόπο σαφή, συνεπή και συνεχή και με μακρά χρονική διάρκεια.
- 37 Η Επιτροπή θεωρεί ότι, αφ' ής στιγμής γίνεται δεκτό ότι, στο σύνολό τους, τα έγγραφα είναι ακριβή και αξιόπιστα, δεν μπορεί να αμφισβητείται η αξιοπιστία τους όσον αφορά διάφορες πλευρές που αφορούν ορισμένους παραγωγούς ειδικά. Η Επιτροπή προσάπτει, αντιθέτως, στην Hercules ότι δεν διευκρινίζει ποια είναι εκείνα τα αποδεικτικά στοιχεία που η Επιτροπή δεν έπρεπε να κρίνει « αξιόπιστα »· επισημαίνει ότι η Hercules επικαλείται σχετικώς ένα μόνο συγκεκριμένο έγγραφο, ήτοι τα πρακτικά μιας συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 40), στα οποία όμως αποδίδει εσφαλμένη ερμηνεία, απομονώνοντάς το από τη χρονική του αλληλουχία, που δείχνει ότι τη μνημονεύομενη σ' αυτά δήλωση επακολούθησαν οδηγίες καθορισμού τιμών.

- 38 Η Επιτροπή φρονεί, εξ άλλου, ότι δεν μπορεί να υποστηριχτεί, βάσει της προαναφερθείσας αποφάσεως της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, *Suiker Unie*, σκέψη 164), ότι η Επιτροπή υποχρεούται να διενεργεί ακροάσεις για να πιστοποιεί το αξιόπιστο των δηλώσεων τρίτων. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή διενήργησε εξετάσεις κατά το μέτρο που ήταν αναγκαίο, θέτοντας, π.χ., ερωτήσεις στον υπάλληλο της Hercules, ο οποίος μετείχε στις συναντήσεις (παράρτημα 7 της ειδικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων που απευθύνθηκε στην Hercules, στο εξής: αιτ. Her.), κατά τη διάρκεια δε της διοικητικής διαδικασίας σχημάτισε την πεποίθηση ότι τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία δέχτηκε ήσαν όντως αξιόπιστα.
- 39 Επισημαίνει ακόμη ότι, κατά τις ακροάσεις, η Hercules ανέθεσε την εκπροσώπησή της στον Γενικό της Διευθυντή, ίσως διότι προτίμησε να μη στείλει κάποιο πρόσωπο ικανό να παράσχει άμεση μαρτυρία σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που αποτελούσαν το αντικείμενο των διατυπωμένων κατά των επιχειρήσεων αιτιάσεων, και τούτο παρά το αίτημα που είχε διατυπώσει σχετικώς ο σύμβουλος επί των ακροάσεων.
- 40 Η Επιτροπή διατείνεται, τέλος, ότι δεν διεξήγαγε τις αποδείξεις κατά τρόπο μεροληπτικό ούτε άνισο. Αν υιοθέτησε τη μία ή την άλλη άποψη, την υιοθέτησε διότι το βάρος των αποδείξεων έκανε τη ζυγαριά να κλίνει προς τη μία και όχι προς την άλλη πλευρά. Επικαλείται την αιτιολογική σκέψη 78, τελευταίο εδάφιο, της Αποφάσεως, για να δείξει ότι, όταν η αρχική της άποψη δεν έβρισκε ικανά ερείσματα στις αποδείξεις, μετέβαλε τη στάση της.
- 41 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι η ταυτότητα των συντακτών των πρακτικών των περισσότερων συναντήσεων, τα οποία προέρχονται από την ICI, είναι γνωστή, εφόσον η τελευταία τους κατονόμασε με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8).
- 42 Περαιτέρω, πρέπει να παρατηρηθεί ότι το περιεχόμενο των πρακτικών αυτών επιβεβαιώνεται από διάφορα έγγραφα, όπως είναι: τα πρακτικά συναντήσεων που συντάχθηκαν από στέλεχος της προσφεύγουσας — όπως τα της συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982 (παράρτ. 3, αιτ. Her.), που επιβεβαιώνουν το περιεχόμενο των πρακτικών

της ίδιας συναντήσεως που συντάχθηκαν από την ICI (γ. αιτ. παράρτ. 24) —, ορισμένοι πίνακες με αριθμητικά στοιχεία αναφορικά με τον όγκο πωλήσεων των διαφόρων παραγωγών, οι οδηγίες καθορισμού τιμών, οι οποίες συμπίπτουν, τόσο ως προς τα ποσά όσο και ως προς την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος, προς τις τιμές-στόχους που μνημονεύονται στα εν λόγω πρακτικά συναντήσεων, ή οι απαντήσεις διαφόρων παραγωγών στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών τις οποίες τους απηύθυνε η Επιτροπή. Εξ άλλου, ορισμένα έγγραφα που επιβεβαιώνουν συνολικά το περιεχόμενο των πρακτικών συναντήσεων που προέρχονται από την ICI ανευρέθησαν ακριβώς στην προσφεύγουσα ή δόθηκαν απ' αυτήν (γ. αιτ. παραρτ. 2, 23, 45 και 88).

43 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή δικαιολογημένα θεώρησε ότι τα πρακτικά συναντήσεων που αποκαλύφθηκαν στην ICI αντικατόπτριζαν αντικειμενικά το περιεχόμενο των συναντήσεων των οποίων προέδρευαν υπάλληλοι της ICI, που δεν ήταν πάντα οι ίδιοι· το γεγονός αυτό τους υποχρέωνε ακόμη περισσότερο να ενημερώνουν ορθώς, σχετικά με το περιεχόμενο των συναντήσεων, τους υπαλλήλους της ICI που δεν είχαν συμμετάσχει σε κάποιαν από τις συναντήσεις αυτές, συντάσσοντας πρακτικά αυτών.

44 Υπ' αυτές τις περιστάσεις, στην προσφεύγουσα εναπόκειται να δώσει διαφορετική εξήγηση όσον αφορά το περιεχόμενο των συναντήσεων στις οποίες συμμετέσχε, υποβάλλοντας συγκεκριμένα στοιχεία, όπως, π. χ., τις σημειώσεις που κράτησε ενδεχομένως ο υπάλληλός της κατά τη διάρκεια των συναντήσεων στις οποίες συμμετείχε ή τη μαρτυρία των υπαλλήλων της που συμμετείχαν στις συναντήσεις. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα ούτε προέβαλε ούτε καν επικαλέστηκε τέτοια στοιχεία ενώπιον του Πρωτοδικείου.

45 Εξ άλλου, το αν τα έγγραφα τα οποία δέχτηκε η Επιτροπή ως αποδεικτικά εις βάρος της προσφεύγουσας αποδείκνυαν όχι μόνο το γενικό περιεχόμενο των συζητήσεων που έγιναν μεταξύ των παραγωγών, αλλά και τη συμπεριφορά της προσφεύγουσας συγκεκριμένα, ή ακόμη το αν η Επιτροπή ερμήνευσε τα έγγραφα αυτά κατά τρόπο εκ συστήματος δυσμενή για την προσφεύγουσα είναι ζητήματα που συγχέονται με το αν η Επιτροπή προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για να στοιχειοθετήσει τα πραγματικά περιστατικά που διαπίστωσε με την Απόφασή της. Δεδομένου ότι το ζήτημα αυτό είναι ζήτημα ουσίας συναρτώμενο με την απόδειξη της παραβάσεως, πρέπει αυτό να εξεταστεί πιο κάτω, μαζί με τα λοιπά ζητήματα που αφορούν την απόδειξη της παραβάσεως.

2. Η μη κοινοποίηση ή άρνηση κοινοποιήσεως ορισμένων εγγράφων

- 46 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή επέτρεψε στους αποδέκτες να εξετάσουν το φάκελο της υποθέσεως. Κατά την προσφεύγουσα, όμως, ορισμένα ευνοϊκά γι' αυτήν έγγραφα δεν περιλαμβάνονταν στον φάκελο αυτόν. Ματαιίως ζήτησε από την Επιτροπή, με επιστολή της 30ής Αυγούστου 1984, να της επιτραπεί να λάβει γνώση των εγγράφων αυτών, βάσει των οποίων θα μπορούσε να αποδείξει ότι ο υπάλληλός της Β. παρίστατο στις συναντήσεις υπό ιδίομορφο καθεστώς. Η Επιτροπή τής αρνήθηκε, ομοίως, με έγγραφο της 13ης Σεπτεμβρίου 1984, παρ' όλο που το είχε ζητήσει με επιστολή της 30ής Ιουλίου 1984, το δικαίωμα να λάβει γνώση των απαντήσεων των άλλων παραγωγών στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, οι οποίες μπορεί να περιείχαν ευνοϊκά για την Hercules στοιχεία και να της έδιναν τη δυνατότητα να προετοιμαστεί για τις ακροάσεις και ίσως για μια ενδεχόμενη προσφυγή.
- 47 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί τους λόγους που προέβαλε η Επιτροπή για να δικαιολογήσει την άρνησή της, ότι δηλαδή με τα παραρτήματα της ανακοινώσεως των αιτιάσεων είχε γνωστοποιήσει όλα τα αναγκαία και ικανά στοιχεία, που αρκούσαν στην Hercules για να προετοιμάσει την άμυνά της, ότι είχε καθήκον να λάβει υπόψη όλα τα αποδεικτικά στοιχεία, περιλαμβανομένων και των ευνοϊκών για την Hercules, και ότι, συνεπώς, δεν χρειαζόταν αυτή να έχει πρόσβαση στα έγγραφα που ζητούσε. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 13ης Ιουλίου 1966 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 56/64 και 58/64, Consten και Grundig κατά Επιτροπής, ECR 1966, σ. 429· απόφαση της 14ης Ιουλίου 1972 στην υπόθεση 48/69, ICI κατά Επιτροπής, ECR 1972, σ. 619· απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 1974 στην υπόθεση 17/74, Transocean Marine Paint Association κατά Επιτροπής, ECR 1974, σ. 1063· απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου στην υπόθεση 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, ECR 1979, σ. 461), ο σεβασμός των δικαιωμάτων του αμυνομένου επιτάσσει να ενημερώνονται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις για τα ουσιώδη πραγματικά στοιχεία, επί των οποίων η Επιτροπή θεμελιώνει τις αιτιάσεις της, και να τους δίδεται η ευκαιρία να γνωστοποιήσουν λυσιτελώς την άποψή τους. Οι αιτιάσεις, όμως, στηρίζονται, εν προκειμένω, όχι μόνο στα έγγραφα που είναι προσηρτημένα στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, αλλά και σε έγγραφα τα οποία ο συντάκτης αυτής της ανακοινώσεως αποφάσισε να αφήσει κατά μέρος. Με αυτόν τον τρόπο, η Hercules εμποδίστηκε να αποδείξει ότι η παρουσία του υπαλλήλου της Β. σε ορισμένες συναντήσεις δεν δικαιολογούσε το συμπέρασμα ότι αυτή συμμετέχε στην παράβαση. Είναι, επομένως, αναγκαίο για την άμυνά της να τονίσει τη σημασία κάθε ευνοϊκού γι' αυτήν στοιχείου, που βρίσκεται στην κατοχή της Επιτροπής, η οποία όμως ενδεχομένως το παρέβλεψε ή το υποτίμησε.

- 48 Η προσφεύγουσα εκθέτει ακόμη ότι αυτή η παραβίαση των δικαιωμάτων του αμυνομένου, την οποία διέπραξε η Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία, δεν επανορθώνεται με την προσκόμιση, κατά τη διάρκεια της δίκης, των επιμάχων εγγράφων ενώπιον της κοινοτικής δικαιοσύνης.
- 49 Με το υπόμνημα απαντήσεώς της, προσθέτει ότι είναι αστήρικτο αυτό που της προσάπτει η Επιτροπή, ότι δεν μπόρεσε να επικαλεστεί το παραμικρό έγγραφο προς στήριξη των ισχυρισμών της, εφόσον, όπως ήταν φυσικό, η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να κατονομάσει έγγραφα τα οποία ίσως της απεκρύβησαν. Κακώς επίσης η Επιτροπή αμφισβητεί το συμπέρασμα της Hercules ότι ορισμένα έγγραφα που θα της ήσαν χρήσιμα αφαιρέθηκαν από τον φάκελο, εφόσον η Επιτροπή θα μπορούσε ευχερώς να διαλύσει τις αμφιβολίες ως προς το σημείο αυτό καθιστώντας προσιτά στην Hercules τα έγγραφα της διοικητικής εξετάσεως που δεν περιελήφθησαν στον φάκελο.
- 50 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, παρατηρεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 17ης Ιανουαρίου 1984, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 43/82 και 63/82, VBVV και VBBB κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 19, σκέψη 25), η Επιτροπή δεν υποχρεούται να φέρει τους φακέλους της εις γνώση των διαδίκων. Προσθέτει ότι, εν πάση περιπτώσει, τα μόνα έγγραφα που δεν έθεσε στη διάθεση της προσφεύγουσας κατά τη διαδικασία προσβάσεως στον φάκελο ήσαν, εν προκειμένω, εκείνα που απεκάλυπταν στοιχεία εμπύκτα πράγματι στο επαγγελματικό απόρρητο, τα εσωτερικά της έγγραφα και τις απαντήσεις των άλλων παραγωγών στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων που τους είχε απευθύνει. Αποκρούει, επομένως, τον ισχυρισμό ότι αρνήθηκε να καταστήσει προσιτά τα έγγραφα που δεν συνηγορούσαν υπέρ εκείνου που αυτή ήθελε να αποδείξει. Η Hercules δεν είναι άλλωστε καν εις θέση να κατονομάσει έστω και ένα έγγραφο προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι η Επιτροπή επέλεξε εκείνα τα έγγραφα που εξυπηρετούσαν καλύτερα την απόδειξη της απόψεώς της, ενώ παρέλειψε να χρησιμοποιήσει ή να γνωστοποιήσει τα άλλα. Φρονεί, εξ' άλλου, ότι δεν υποχρεούται να καθιστά προσιτές τις απαντήσεις των άλλων παραγωγών στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων.
- 51 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων του αμυνομένου επιτάσσει να έχει δοθεί στην προσφεύγουσα η δυνατότητα να προβάλει, όπως ήθελε, την άποψή της εφ' όλων των αιτιάσεων που είχε διατυπώσει εις βάρος της η Επιτροπή με τις ανακοινώσεις των αιτιάσεων που της απηύθυνε, καθώς και επί των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία προέβαλε η Επιτροπή προς απόδειξη αυτών των αιτιάσεων και τα οποία μνημόνευε στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων της ή στα παραρτήματα αυτών (απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Νοεμβρίου 1983, στην υπόθεση 322/81, Nederlandse Banden-Industrie Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 7).

- 52 Αντιθέτως, ο σεβασμός των δικαιωμάτων του αμυνομένου δεν απαιτεί το να μπορεί μια επιχείρηση που εμπλέκεται σε διαδικασία του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ να σχολιάζει όλα τα έγγραφα που ανήκουν στον φάκελο της Επιτροπής, εφόσον δεν υφίστανται διατάξεις που να επιβάλλουν στην Επιτροπή την υποχρέωση να γνωστοποιεί τους φακέλους της στα ενδιαφερόμενα μέρη (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιανουαρίου 1984, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 43/82 και 63/82, σκέψη 25).
- 53 Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι, καθιερώνοντας διαδικασία προσβάσεως στους φακέλους στις υποθέσεις ανταγωνισμού, η Επιτροπή αυτοδεσμεύτηκε με κανόνες που έβαιναν πέραν των επιταγών που έχει διατυπώσει το Δικαστήριο. Κατά τους κανόνες αυτούς, που διατυπώνονται στη Δωδέκατη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού (σ. 40 και 41):

« Η Επιτροπή παρέχει στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε μια διαδικασία την ευχέρεια να λαμβάνουν γνώση του φακέλου που τις αφορά. Οι επιχειρήσεις ενημερώνονται για το περιεχόμενο του φακέλου της Επιτροπής με την προσθήκη, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ή στην επιστολή απόρριψης της καταγγελίας, πίνακα με όλα τα έγγραφα που συνθέτουν τον φάκελο, με την ένδειξη των εγγράφων ή των μερών των εγγράφων στα οποία είναι δυνατόν να έχουν πρόσβαση. Οι επιχειρήσεις καλούνται να εξετάσουν επί τόπου τα έγγραφα στα οποία έχουν πρόσβαση. Εάν επιχείρηση διατυπώσει την επιθυμία να εξετάσει ορισμένα μόνο από αυτά, η Επιτροπή δύναται να φροντίσει να της περιέλθουν τα σχετικά αντίγραφα. Η Επιτροπή θεωρεί σαν εμπιστευτικά και στα οποία, επομένως, συγκεκριμένη επιχείρηση δεν είναι δυνατόν να έχει πρόσβαση, τα ακόλουθα έγγραφα: τα έγγραφα ή τα μέρη των εγγράφων που περιέχουν επαγγελματικά απόρρητα άλλων επιχειρήσεων· τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής όπως σημειώματα, σχέδια ή άλλα έγγραφα εργασίας· όλες τις λοιπές εμπιστευτικές πληροφορίες, όπως αυτές που επιτρέπουν την αναγνώριση των καταγγελλόντων που δεν επιθυμούν να αποκαλυφθεί η ταυτότητά τους καθώς και τις πληροφορίες που ανακοινώνονται στην Επιτροπή με την επιφύλαξη της τήρησης του εμπιστευτικού τους χαρακτήρα. »

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να αποστεί από τους κανόνες με τους οποίους έχει αυτοδεσμευτεί (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 1973, στην υπόθεση 81/72, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, ECR 1973, σ. 575, σκέψη 9, και της 30ής Ιανουαρίου 1974, στην υπόθεση 148/73, Louwage κατά Επιτροπής, ECR 1974, σ. 81).

- 54 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή έχει την υποχρέωση να καθιστά προσιτά στις επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85,

παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, όλα τα έγγραφα, είτε προς απόδειξη είτε προς απόκρουση της κατηγορίας, τα οποία έχει συλλέξει κατά τη διοικητική εξέταση, με εξαίρεση τα καλυπτόμενα από το επιχειρηματικό απόρρητο άλλων επιχειρήσεων, τα εσωτερικά έγγραφα της Επιτροπής και άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες.

- 55 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι εν προκειμένω από κανένα στοιχείο δεν αποδεικνύεται ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής επέλεξαν τα έγγραφα που κατέστησαν προσιτά στην προσφεύγουσα κατά τρόπον ώστε να την εμποδίσουν να αποδείξει ότι, ως εκ της ιδιότητος υπό την οποία παρίστατο στις συναντήσεις παραγωγών πολυπροπυλενίου ο υπάλληλός της, αυτή δεν είχε συμμετάσχει στην παράβαση. Επιβάλλεται, πράγματι, η διαπίστωση ότι, απέναντι στις αρνήσεις της Επιτροπής, η προσφεύγουσα δεν προέβαλε καμμία πρόσφορη ένδειξη, για να στοιχειοθετήσει την κακή πίστη των υπηρεσιών της Επιτροπής, πράγμα που θα μπορούσε να πράξει συγκεκριμενοποιώντας ενώπιον του Πρωτοδικείου τις υπόνοιες που είχε εκφράσει στην από 30 Αυγούστου 1984 επιστολή της, ότι ορισμένα από τα έγγραφα τα οποία ανηύρε η Επιτροπή στα γραφεία της δεν περιελήφθησαν στον φάκελο στον οποίο της δόθηκε πρόσβαση.
- 56 Όσον αφορά ειδικότερα την άρνηση της Επιτροπής να επιτρέψει στην προσφεύγουσα να λάβει γνώση των απαντήσεων που έδωσαν οι άλλοι παραγωγοί στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι δεν είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν η άρνηση αυτή συνιστά παραβίαση των δικαιωμάτων του αμυνομένου. Πράγματι, μια τέτοια εξέταση θα ήταν αναγκαία μόνον αν ήταν πιθανόν, χωρίς την άρνηση αυτή, η διοικητική διαδικασία να είχε καταλήξει σε διαφορετικό αποτέλεσμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1980, στην υπόθεση 30/78, Distillers Company κατά Επιτροπής, ECR 1980, σ. 2229, σκέψη 27, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 27ης Νοεμβρίου 1990, στην υπόθεση T-7/90, Kobor κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-721, σκέψη 30). Επιβάλλεται όμως η διαπίστωση ότι κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, μετά την ένωση των υποθέσεων για την κοινή διεξαγωγή της προφορικής διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου, παρ' όλο που κατέστησαν προσιτές στην προσφεύγουσα οι απαντήσεις που είχαν δώσει οι άλλες επιχειρήσεις στις ανακοινώσεις των αιτιάσεων, αυτή δεν μπόρεσε να αντλήσει απ' αυτές τις απαντήσεις κανένα στοιχείο υπέρ αυτής, το οποίο θα μπορούσε να προβάλει κατά την προφορική διαδικασία. Είναι, ως εκ τούτου, εύλογο το συμπέρασμα ότι οι εν λόγω απαντήσεις δεν περιείχαν κανένα στοιχείο υπέρ της προσφεύγουσας και ότι, επομένως, η αδυναμία της προσφεύγουσας να λάβει γνώση αυτών κατά τη διοικητική διαδικασία δεν ήταν στοιχείο ικανό να επηρεάσει το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Απόφαση.

- 57 Επομένως, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

Περί της αποδείξεως της παραβάσεως

- 58 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 80, πρώτο εδάφιο), από το 1977, οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου που εφοδίαζαν την ΕΟΚ μετείχαν σε σύνολο σχεδίων, μηχανισμών και μέτρων που αποφασίζονταν στα πλαίσια ενός συστήματος τακτικών συναντήσεων και συνεχών επαφών. Η Απόφαση αναφέρει στη συνέχεια (αιτιολογική σκέψη 80, δεύτερο εδάφιο) ότι, σύμφωνα με το συνολικό σχέδιο των παραγωγών, διοργανώνονταν συναντήσεις με σκοπό την επίτευξη ρητής συμφωνίας σχετικά με επί μέρους θέματα.
- 59 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Πρωτοδικείο πρέπει, κατ' αρχάς, να εξετάσει κατά πόσον η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον τα πραγματικά περιστατικά που αφορούν τις επαφές μεταξύ των παραγωγών και τη συνάντηση της « European Association for Textile Polyolefins » (στο εξής: EATP) της 22ας Νοεμβρίου 1977 (Α), το σύστημα των περιοδικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου (Β), τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών (Γ), τα μέτρα που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της υλοποίησης των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών (Δ) και τον καθορισμό ποσοτήτων-στόχων και ποσοστάσεων (Ε)· προς τούτο θα εκθέτει την προσβαλλόμενη πράξη (α) και τα επιχειρήματα των διαδίκων (β) πριν προβεί στην εκτίμησή τους (γ)· στη συνέχεια, πρέπει να ελεγχθεί η εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ επί των πραγματικών αυτών περιστατικών.

1. Οι διαπιστώσεις όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά

Α — Οι επαφές μεταξύ παραγωγών και η συνεδρίαση της “ EATP ” της 22ας Νοεμβρίου 1977

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

- 60 Με την Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 17, τέταρτο εδάφιο, 78, τρίτο εδάφιο, και 104, δεύτερο εδάφιο) καταλογίζεται στην προσφεύγουσα ότι η ίδια, όπως άλλωστε και η Hoechst, η ICI, η Linz, η Saga και η Solvay, δήλωσε ότι θα υποστήριζε την πρωτοβουλία της Monte, η οποία ανήγγειλε, με άρθρο που δημοσιεύθηκε στις 18 Νοεμβρίου 1977 στον εξειδικευμένο τύπο (*European Chemical News*, στο εξής: ECN), την πρόθεσή της να αυξήσει από 1ης Δεκεμβρίου την τιμή της raffia σε 1,30 γερμανικά μάρκα ανά χιλιόγραμμο (DM/kg). Κατά τη συνεδρίαση της EATP που πραγματοποιήθηκε στις 22 Νοεμβρίου 1977, έγιναν σχετικώς διάφορες δηλώσεις, που προκύπτουν από τα πρακτικά, περί του ότι η τιμή του 1,30 DM/kg, την οποία καθόρισε η Monte, είχε υιοθετηθεί από τους άλλους παραγωγούς ως « αντικειμενική » για ολόκληρο τον κλάδο.

- 61 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 16, πρώτο και δεύτερο εδάφιο), αυτή η δήλωση υποστηρίξεως εντασσόταν στο πλαίσιο των συνομιλιών που είχαν αρχίσει μεταξύ των παραγωγών προς αποφυγή σημαντικής πτώσεως των τιμών του πολυπροπυλενίου και των εντεθέν ζημιών· κατά τις συνομιλίες αυτές, οι κυριότεροι παραγωγοί, ήτοι οι Monte, Hoechst, ICI και Shell, πρόωθησαν την πρωτοβουλία μιας « συμφωνίας κατατάτων τιμών », η οποία θα άρχιζε να ισχύει από την 1η Αυγούστου 1977 και της οποίας οι λεπτομέρειες γνωστοποιήθηκαν στους λοιπούς παραγωγούς και ιδίως στην Hercules· ο διευθυντής marketing της τελευταίας επισήμανε ότι κατώτατες τιμές για τις κυριότερες ποιότητες πολυπροπυλενίου βασιζόνταν στην ενδεικτική τιμή του 1,25 DM/kg για την ποιότητα raffia.
- 62 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 16, πέμπτο και έκτο εδάφιο) αναφέρεται, εξ άλλου, ότι η ICI και η Shell αναγνωρίζουν ότι είχαν επαφές με άλλους παραγωγούς για να μελετήσουν μέσα συγκρατήσεως της πτώσεως των τιμών. Ωστόσο, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, εκτός των « τεσσάρων μεγάλων » (Hoechst, ICI, Monte και Shell), της Hercules και της Solvay, δεν κατέστη δυνατό να προσδιοριστεί η ταυτότητα των παραγωγών που συμμετείχαν τότε στις συνομιλίες, ούτε να συγκεντρωθούν λεπτομερή στοιχεία όσον αφορά τη λειτουργία της « συμφωνίας κατατάτων τιμών ».
- 63 Με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 17, πρώτο εδάφιο) βεβαιώνεται επίσης ότι, κατά την εποχή περίπου κατά την οποία η Monte ανήγγειλε την πρόθεσή της να αυξήσει τις τιμές της, άρχισε να λειτουργεί το σύστημα των τακτικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου. Επιστημαίνεται, ωστόσο, ότι, καθ' ομολογία της ίδιας της ICI, οι παραγωγοί διατηρούσαν ήδη στο παρελθόν επαφές, πιθανότατα τηλεφωνικές, οσάκις παρίστατο σχετική ανάγκη.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 64 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει καμμία απόδειξη για το ότι ανέπτυξε τακτικές επαφές με τους ανταγωνιστές της, πέραν εκείνων που είχε μαζί τους κατά τις συναντήσεις των παραγωγών. Έτσι, η σημείωση που κρατήθηκε για το περιεχόμενο ενός τηλεφωνήματος (γ. αιτ. παράρτ. 2), το οποίο έλαβε πιθανότατα στις αρχές του 1977 ο διευθυντής marketing της Hercules, την οποία σημείωση επικαλείται η Επιτροπή για να ισχυριστεί ότι οι « μεγάλοι παραγωγοί » είχαν συνάψει μεταξύ τους συμφωνία, και την οποία εθελουσίως κοινοποίησε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή,

αποδεικνύει, το πολύ, — πράγμα άλλωστε που η Hercules ουδέποτε διέψευσε — ότι περιστασιακά ελάμβανε τηλεφωνικά, από στόματος άλλων παραγωγών, πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο συναντήσεων που είχαν πραγματοποιηθεί μεταξύ τους. Ούτε όμως αυτή η σημείωση, ούτε κανένα άλλο έγγραφο αποδεικνύει ότι η Hercules έλαβε την πρωτοβουλία τέτοιων επαφών, την οποία, όντως, ουδέποτε έλαβε.

- 65 Εξ άλλου, η προσφεύγουσα επισημαίνει αφενός ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι μπορεί να συναγάγει από έγγραφα τα οποία δεν αναφέρονται στην Hercules ότι ορισμένοι παραγωγοί συμφώνησαν επί μιας πρωτοβουλίας καθορισμού τιμών για τον Δεκέμβριο του 1977 και αφετέρου ότι τον ισχυρισμό της περί συμμετοχής της Hercules στη συμφωνία αυτή η Επιτροπή τον στηρίζει αποκλειστικά στα πρακτικά των δηλώσεων που έκαναν τα διευθυντικά στελέχη της προσφεύγουσας κατά τις συνεδριάσεις της EATP του Μαΐου και του Νοεμβρίου του 1977 (γ. αιτ. παραρτ. 5 και 6). Η προσφεύγουσα όμως παρατηρεί ότι οι δηλώσεις του Μαΐου τοποθετούνται χρονικά πριν από οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο περί συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ των τεσσάρων μεγάλων παραγωγών, το δε περιεχόμενό τους δεν έχει τίποτε το αξιόμιμτο. Οι δηλώσεις του Νοεμβρίου, που εξέφραζαν υποστήριξη της ιδέας περί αύξησης των τιμών του πολυπροπυλενίου κατόπιν της απόδοσης του κόστους παραγωγής, ουδόλως αποδεικνύουν την ύπαρξη παράνομης συμπαίγνιας. Θα ήταν άλλωστε απίθανο να εκφραστεί μια τέτοια συμπαίγνια σε συνεδρίαση της EATP παρουσία των πελατών. Οι δηλώσεις του Νοεμβρίου θα μπορούσαν κάλλιστα να αποτελούν απλώς την φυσιολογική δημόσια αντίδραση ενός παραγωγού στις κοινώς γνωστές ενέργειες των ανταγωνιστών του, όπως η αναγγελία της Monte στο ECN περί αύξησης των τιμών της (γ. αιτ. παράρτ. 3). Για τον ίδιο λόγο, όταν η Hercules δηλώνει, κατά τη διάρκεια συνεδρίασης της EATP τον Μάιο του 1978 (γ. αιτ. παράρτ. 7), ότι οι τιμές δεν είχαν φθάσει ακόμη σε ικανοποιητικό επίπεδο, μια τέτοια δήλωση δεν αποδεικνύει συμμετοχή της προσφεύγουσας σε τιμολογιακές συμφωνίες, πολλώ μάλλον που η Επιτροπή δηλώνει ότι οι συμφωνίες αυτές συνήφθησαν σε συναντήσεις παραγωγών στις οποίες δεν αποδεικνύεται ότι συμμετέσχε η Hercules. Έτσι, όλα τα διατιθέμενα αποδεικτικά στοιχεία συγκλίνουν στο ότι, κατά το 1977 και μέχρι κάποιο χρονικό σημείο του 1979, η Hercules παθητικά μόνο και περιστασιακά ελάμβανε πληροφορίες για τις συζητήσεις που ενδεχομένως μεσολαβούσαν μεταξύ των άλλων παραγωγών.

- 66 Η προσφεύγουσα διατείνεται ακόμη ότι η Επιτροπή δεν διαθέτει, για την υπό κρίση περίοδο, συμπίπτουσες οδηγίες καθορισμού τιμών προερχόμενες από την Hercules, η οποία, συνεπώς, βρίσκεται στην ίδια θέση με τη BP, η οποία επίσης είχε επαφές με τους άλλους παραγωγούς, και την Amoco, η οποία, πέραν των επαφών αυτών, εκφράστηκε επίσης στη συνεδρίαση της EATP του Μαΐου του 1978. Προσθέτει ακόμη ότι η Επιτροπή παραδέχθηκε ότι δεν μπορούσε να αποδείξει με βεβαιότητα ότι η Hercules είχε προσχωρήσει, κατά το υπό κρίση χρονικό διάστημα, σε κεντρική συμφωνία.

67 Από την πλευρά της, η Επιτροπή στηρίζει τις αιτιάσεις της αφενός στο ότι η Hercules γνώριζε τη σύναψη συμφωνίας από τους « τέσσερις μεγάλους » περί των κατωτάτων τιμών, όπως φαίνεται από τις σημειώσεις για το περιεχόμενο μιας τηλεφωνικής συνδιαλέξεως της Hercules περί τα μέσα του 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 2), που περιγράφουν τις λεπτομέρειες της συμφωνίας αυτής, και αφετέρου στις δηλώσεις στις οποίες προέβη η Hercules σε τρεις συνεδριάσεις της ΕΑΤΡ, τον Μάιο του 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 5), τον Νοέμβριο του 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 6) και τον Μάιο του 1978 (γ. αιτ. παράρτ. 7). Στην πρώτη, αναφέρονται τα εξής:

« Hercules is not happy with the current price levels, but feels it will be up to the traditional industry leaders to bring some order out of the present chaos. »

(« Η Hercules δεν είναι ικανοποιημένη με το τωρινό επίπεδο τιμών, θεωρεί όμως ότι στο χάος που επικρατεί θα πρέπει να βάλουν κάποια τάξη αυτοί που κατά παράδοση ηγούνται του κλάδου. »)

Στη δεύτερη συνεδρίαση, δήλωσε τα εξής:

« Since the first alternative does not appear likely, I was happy to learn on Friday from Mrs. T. of *European Chemical News* that Montedison had announced to her that they had made the first move in announcing the new European prices for their grades of polypropylene »

(« Δεδομένου ότι η πρώτη εναλλακτική λύση δεν φαίνεται πιθανή, χάρηκα που πληροφορήθηκα την Παρασκευή από την Κα Τ. του *European Chemical News* ότι η Montedison της είχε αναγγείλει ότι είχε κάνει την πρώτη κίνηση, αναγγέλλοντας τις νέες ευρωπαϊκές τιμές για τις διάφορες ποιότητες πολυπροπυλενίου τους »),

εκφράζοντας έτσι την υποστήριξή της σε μια πρωτοβουλία της Monte η οποία έγινε γνωστή μέσω του εξειδικευμένου Τύπου (γ. αιτ. παράρτ. 3, που αναφέρεται σε ένα προγενέστερο άρθρο). Είναι πιθανό να γνώριζε η Hercules ότι η πρωτοβουλία αυτή ήταν αποτέλεσμα αθέμιτης συμφωνίας (γ. αιτ. παράρτ. 2). Κατά την τρίτη συμφωνία, είπε:

« Although prices for polypropylene have increased significantly since the fourth quarter of last year, they are not yet at a satisfactory level. It may not have been realistic to think that an increase to 1.30 DM/kg could have been reached in one step, but the need to get to this minimum level has not and will not diminish. »

« Παρ' όλων ότι οι τιμές του πολυπροπυλενίου έχουν αυξηθεί σημαντικά από το τέταρτο τρίμηνο του περασμένου έτους, δεν βρίσκονται ακόμη σε ικανοποιητικό επίπεδο. Δεν ήταν ίσως ρεαλιστική η σκέψη ότι η αύξηση στο 1,30 DM/kg θα μπορούσε να επιτευχθεί μονομιάς, πάντως η ανάγκη να φθάσουμε σ' αυτό το ελάχιστο επίπεδο δεν έχει μειωθεί, ούτε θα μειωθεί. »

- 68 'Όσον αφορά τις τηλεφωνικές επαφές με άλλους παραγωγούς, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ίδια η Hercules δήλωσε, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, ότι ο Β. ελάμβανε από καιρού εις καιρόν τηλεφωνήματα, που τον πληροφορούσαν για το περιεχόμενο των συναντήσεων στις οποίες δεν είχε παραστεί.
- 69 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι σε καμμία διαπίστωση δεν προέβη όσον αφορά τη συμμετοχή της Hercules στις συναντήσεις παραγωγών, πλην των συνεδριάσεων της ΕΑΤΡ, πριν από το 1979. Σχετικώς, σημειώνει με ενδιαφέρον τη δήλωση που περιέχεται στο υπόμνημα απαντήσεως της Hercules ότι της ανακοινώνονταν τα αποτελέσματα των συναντήσεων που έγιναν « κατά την πρώτη περίοδο, κατά την οποία ο κ. Β. αρχικώς δεν παρίστατο καθόλου στις συναντήσεις αυτές, αργότερα δε παρίστατο σ' αυτές περιστασιακώς μόνον ». Αναφέρεται έτσι, προφανώς, στην περίοδο του 1978 και υποδηλώνει ότι η υποστήριξη που εκδηλώθηκε στις ανατιμήσεις κατά τις συνεδριάσεις της ΕΑΤΡ στηριζόταν, τουλάχιστον, στη γνώση της υποκειμένης συμπαιγνίας και στη βούληση συμμετοχής σ' αυτήν.
- 70 'Όσο για τη δυσμενή διάκριση την οποία υποστηρίζει ότι υφίσταται η προσφεύγουσα σε σχέση προς την Amoco και την BP, η Επιτροπή εκθέτει ότι η αιτιολογική σκέψη 78 της Αποφάσεως αναφέρει σαφώς ότι, « λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων, οι ενδείξεις ως προς τη συμμετοχή τους σε παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, [της Συνθήκης ΕΟΚ] δεν είναι καθοριστικές », γι' αυτό και η Amoco και η BP δεν είναι μεταξύ των αποδεκτών της Αποφάσεως.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 71 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα παραδέχτηκε, τόσο με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (παράρτ. 1, αιτ. Her.) όσο και με το δικόγραφο της προσφυγής της, ότι περιστασιακά ελάμβανε από άλλους παραγωγούς πληροφορίες τηλεφωνικά, που αφορούσαν συζητήσεις ή συναντήσεις που είχαν μεσολαβήσει μεταξύ τους, έστω και αν αρνείται ότι έλαβε την πρωτοβουλία των επαφών αυτών. Πρέπει, εξ άλλου, να σημειωθεί ότι δεν περιόρισε χρονικά την ύπαρξη των επαφών αυτών.
- 72 Υπό το φως της υλάρξεως αυτών των επαφών το 1977 και το 1978 και των δηλώσεων στις οποίες προέβη η προσφεύγουσα κατά τη συνεδρίαση της EATP της 27ης Μαΐου 1977, πρέπει να εξεταστεί αν οι δηλώσεις της προσφεύγουσας κατά τη συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977 συνιστούν έκφραση συμπτώσεως βουλήσεων με άλλους παραγωγούς επί της τιμής-στόχου του 1,30 DM/kg για την 1η Δεκεμβρίου 1977, η ύπαρξη της οποίας τιμής-στόχου επιβεβαιώνεται από τις δηλώσεις στις οποίες προέβη η προσφεύγουσα κατά τη συνεδρίαση της EATP της 26ης Μαΐου 1978.
- 73 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι αυτό ισχύει όντως. Πρέπει, συγκεκριμένα, να επισημανθεί ότι, κατά τη συνεδρίαση της EATP της 27ης Μαΐου 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 5), η προσφεύγουσα υποστήριξε ότι οι εκ παραδόσεως « leaders » της αγοράς (ήτοι οι « τέσσερις μεγάλοι ») έπρεπε να βάλουν τάξη στο χάος της αγοράς· στα μέσα του 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 2), πληροφορήθηκε τηλεφωνικά ότι οι « τέσσερις μεγάλοι » είχαν συνάψει συμφωνία για τις κατώτατες τιμές (ήτοι 1,25 DM/kg)· κατά τη συνεδρίαση της EATP της 22ας Νοεμβρίου 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 6), εξεδήλωσε δημοσία την ικανοποίησή της διότι πληροφορήθηκε μέσω του ECN ότι η Monte είχε κάνει το πρώτο βήμα αναγγέλλοντας τις νέες ευρωπαϊκές τιμές του πολυπροπυλενίου (ήτοι 1,30 DM/kg), παρ' όλον ότι γνώριζε ότι είχε επιτευχθεί συμφωνία για τις κατώτατες τιμές και ότι η Monte συμμετείχε στη συμφωνία αυτή· κατά τη συνεδρίαση της EATP της 26ης Μαΐου 1978 (γ. αιτ. παράρτ. 7), επεσήμανε ότι οι τιμές είχαν αυξηθεί — αλλ' όχι αρκετά — και ότι δεν ήταν ρεαλιστικό να πιστεύει κανείς ότι η αύξηση στο 1,30 DM/kg θα μπορούσε να επιτευχθεί μονομιάς.
- 74 Το Πρωτοδικείο θεωρεί, εξ άλλου, ότι η περίπτωση της Amoco διακρίνεται από εκείνη της προσφεύγουσας, καθ' όσον δεν υπάρχει απόδειξη ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε επαφές με άλλους παραγωγούς πολυπροπυλενίου πριν από τη συνεδρίαση της EATP της 26ης Μαΐου 1978 και καθ' όσον αυτή δεν μετέσχε στις συνεδριάσεις της EATP της

27ης Μαΐου 1977 και της 22ας Νοεμβρίου 1977, κατά την τελευταία εκ των οποίων εκδηλώθηκε σύμπτωση βουλήσεων μεταξύ διαφόρων παραγωγών πολυπροπυλενίου. Πρέπει ακόμη να προστεθεί ότι η BP δεν μετέσχε σε καμμία απο τις συναντήσεις αυτές.

- 75 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον αφενός μεν ότι η προσφεύγουσα ήταν επαρκώς ενήμερη για το αποτέλεσμα των συζητήσεων επί των τιμών και ότι βρισκόταν σε επαφή με άλλους παραγωγούς, ιδίως κατά τα έτη 1977 και 1978, όποτε παρίστατο ανάγκη, αφετέρου δε ότι οι δηλώσεις της προσφεύγουσας, που προκύπτουν από τα πρακτικά της συνεδριάσεως της ΕΑΤΡ της 22ας Νοεμβρίου 1977, συνιστούν έκφραση συμπτώσεως των βουλήσεων της προσφεύγουσας και άλλων παραγωγών ως προς τον καθορισμό της επιδιωκομένης τιμής του 1,30 DM/kg.

B — Το σύστημα των περιοδικών συναντήσεων

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

- 76 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 18, πρώτο εδάφιο), πραγματοποιήθηκαν, κατά το 1978, έξι τουλάχιστον συναντήσεις μεταξύ ανωτέρων διευθυντικών στελεχών, υπευθύνων για τη διεύθυνση του κλάδου πολυπροπυλενίου ορισμένων παραγωγών (« διευθυντές »). Το σύστημα αυτό συμπληρώθηκε γρήγορα με συναντήσεις σε λιγότερο υψηλό επίπεδο, μεταξύ στελεχών περισσότερο ειδικευμένων στο marketing (« εμπειρογνώμονες »)· (γίνεται αναφορά στην απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών βάσει του άρθρου 11 του κανονισμού 17, γ. αιτ. παράρτ. 8). Η Απόφαση επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα δηλώνει ότι, μέχρι τις αρχές του 1982, δεν συμμετείχε τακτικά στις συναντήσεις αυτές, αλλ' ότι από τον Μάιο του έτους αυτού συμμετείχε σ' αυτές συχνότερα (αιτιολογική σκέψη 18, τρίτο εδάφιο).
- 77 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 78, δέκατο εδάφιο), η Hercules, η μοναδική αμερικανική επιχείρηση που συμμετείχε στις συναντήσεις παραγωγών, ισχυρίστηκε ότι παρευρισκόταν σ' αυτές απλώς ως « παρατηρήτρια » και ότι, εξ άλλου, η συμμετοχή αυτή δεν είχε τακτικό χαρακτήρα. Η Hercules παραδέχεται ότι συμμετείχε στις συναντήσεις από τον Μάιο του 1979 και ότι ενημερωνόταν για ό,τι συνέβαινε στις συναντήσεις στις οποίες δεν είχε παραστεί ο εκπρόσωπός της. Από τα μέσα του 1982, παρά την απειλή του να αποσυρθεί, διότι οι Γερμανοί παραγωγοί « δεν τον δέχονταν », ο εκπρόσωπος της Hercules συμμετέσχε σε δεκαπέντε περίπου από τις

τριάντα γνωστές κεντρικές συναντήσεις, μεταξύ των οποίων και σε πολλές συναντήσεις « διευθυντών ». Τα πρακτικά της ICI αποκαλύπτουν ότι αυτός ελάμβανε ενεργά μέρος στις συζητήσεις, σε σημείο μάλιστα του να προτείνει το σύστημα του « account leadership ». Συμμετείχε επίσης στις τοπικές συναντήσεις, τουλάχιστον των χωρών Benelux. Ενώ ελάμβανε λεπτομερείς πληροφορίες για τις μηνιαίες πωλήσεις των άλλων παραγωγών, ο εκπρόσωπος της Hercules δεν φαίνεται να τους ανακοίνωνε αριθμητικά στοιχεία της δικής του επιχειρήσεως.

- 78 Η Απόφαση εκθέτει (αιτιολογική σκέψη 78, ενδέκατο εδάφιο) ότι η Hercules επιχείρησε να εμφανίσει την παρουσία του εκπροσώπου της ως ανεπίσημη πρωτοβουλία ενός σχετικώς χαμηλόβαθμου υπάλληλου της. Τα ίδια τα έγγραφα της, ωστόσο, δείχνουν ότι ο υπάλληλος αυτός κατείχε υπεύθυνη θέση στην εταιρία ως διευθυντής marketing για το πολυπροπυλένιο και ότι, από το 1977, όταν συνήφθη η συμφωνία για τις κατώτατες τιμές, και το 1981, οι ίδιοι οι ανώτεροί του ήσαν σε επαφή με άλλους παραγωγούς στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τις τιμές. Είναι, επομένως, αδιανόητο να μη γνώριζαν τον πραγματικό σκοπό των επαγγελματικών του ταξιδιών, για τα οποία του έδιναν άδεια από τον Μάιο του 1979.
- 79 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 85, τρίτο εδάφιο) καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Hercules δεν μπορεί να αποποιηθεί την ευθύνη της για την παράβαση προβάλλοντας τον ισχυρισμό ότι η συμμετοχή του εκπροσώπου της ήταν « ανεπίσημη » ή ότι αυτός αποσιώπησε ορισμένες πληροφορίες προς τους άλλους παραγωγούς.
- 80 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 21) αναφέρεται ότι σκοπός των περιοδικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου ήταν ιδίως ο καθορισμός επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων, καθώς και ο έλεγχος της τηρήσεως αυτών από τους παραγωγούς.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 81 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να συναγάγει ότι η Hercules διέπραξε παράβαση από το γεγονός ότι ένας υπάλληλός της, ο Β., έλαβε μέρος σε ορισμένες συναντήσεις παραγωγών πολυπροπυλενίου, εφόσον η συμμετοχή του ήταν σποραδική, παθητική, εν αγνοία των ανωτέρων του και ανεπίσημη· εξ άλλου, ο βαθμός που κατείχε στην ιεραρχία αυτός ο υπάλληλος δεν ήταν αρκετός ώστε να μπορεί αυτός να δεσμεύει την επιχείρηση.

- 82 Αναφέρει, πρώτον, ότι ο υπάλληλος της μετέσχε σε πέντε συναντήσεις από τις είκοσι τέσσερις που μνημονεύονται στον πίνακα 3 της Απόφασης για την προ του Μαΐου 1982 περίοδο, σε έξι συναντήσεις « διευθυντών » από τις δεκαέξι και σε εννέα συναντήσεις « εμπειρογνομόνων » από τις δεκαπέντε από τον Μάιο του 1982 μέχρι τα τέλη Αυγούστου του 1983, δεν συμμετέσχε δε σε καμμία από τις τρεις συναντήσεις που διεξήχθησαν μετά τις 23 Αυγούστου 1983. Επισημαίνει, εξ άλλου, ότι ο σποραδικός χαρακτήρας της συμμετοχής της στις συναντήσεις επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις της ICI (γ. αιτ. παράρτ. 8) και της Monte στην αίτηση παροχής πληροφοριών (παράρτημα 3 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που απευθύνθηκε στη Monte, στο εξής: αιτ. Monte).
- 83 Η προσφεύγουσα εκθέτει, δεύτερον, ότι η σποραδική αυτή συμμετοχή της στις συναντήσεις ήταν απλώς παθητική, όπως προκύπτει από την απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών και όπως αναγνώρισε εξ άλλου η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 78, δέκατο εδάφιο), κατά την οποία ο υπάλληλος της Hercules « δεν φαίνεται να έχει ανακοινώσει στοιχεία της εταιρείας του στους άλλους ». Τούτο είναι πολύ σημαντικό, εφόσον η ανακοίνωση αυτών των στοιχείων ήταν απαραίτητη για τη λειτουργία της συμπράξεως, δεδομένου ότι η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις συντελεσθείσες πωλήσεις ήταν το μέσο με το οποίο οι παραγωγοί επιδίωκαν να επιτηρούν την εκτέλεση των συμφωνιών που είχαν συνάψει.
- 84 Η προσφεύγουσα διατείνεται, τρίτον, ότι η παρουσία του υπαλλήλου της στις συναντήσεις δεν είχε εγκριθεί από τους προϊσταμένους του, οι οποίοι την αγνούσαν, και ότι ήταν αντίθετη προς την πολιτική της εταιρίας. Εξηγεί, σχετικά, ότι είναι μεν αληθές ότι, στις αρχές της περιόδου για την οποία η Επιτροπή της προσάπτει την παράβαση, άλλοι παραγωγοί απευθύνθηκαν σε ορισμένα στελέχη της και τα ενημέρωσαν για την ύπαρξη συναντήσεων παραγωγών και τιμολογιακών διακανονισμών· αυτό όμως δεν σημαίνει ότι τα ανώτερα στελέχη της γνώριζαν ότι ένας από τους κατώτερους υπαλλήλους της συμμετείχε σ' αυτές τις συναντήσεις. Όταν πληροφορήθηκαν ότι ο υπάλληλος αυτός συνέλεγε πληροφορίες παρόμοιες με εκείνες που ελάμβαναν οι ίδιοι και ότι είχε προσκληθεί να παραστεί σε συναντήσεις, οι ανώτεροί του του υπέμνησαν ότι η συμμετοχή του σε τέτοιες συναντήσεις ήταν αντίθετη προς την πολιτική της εταιρίας. Ήταν εύλογο, κατά την προσφεύγουσα, να σκεφτεί κανείς ότι αυτός είχε συμμορφωθεί προς αυτές τις οδηγίες. Δεδομένου ότι, για την άσκηση των καθηκόντων του, ο εν λόγω υπάλληλος υπερχεούτο να πραγματοποιεί πολλά ταξίδια σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις και ότι οι μετακινήσεις του δεν προϋπέθεταν ούτε προηγούμενη έγκριση των ανωτέρων του ούτε εξηγήσεις από πλευράς του, κανένα στοιχείο — ούτε καν τα παραστατικά των μετακινήσεών του, τα οποία χρειάζονταν μόνο για την απόδοση των οδοιπορικών του εξόδων — δεν επέτρεπε στους

ανωτέρους του, οι οποίοι άλλωστε αγνοούσαν τον τόπο και τον χρόνο των συναντήσεων, να ανακαλύψουν ότι μετέβαινε σ' αυτές, πράγμα άλλωστε που σποραδικά μόνο συνέβαινε. Αντίθετα απ' ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως της, το συμπέρασμα αυτό δεν αντικρούεται από την έκθεση του συμβούλου της Hercules Incorporated (παράρτ. 6, αιτ. Her.), η οποία λέει απλώς ότι ο ρόλος του υπαλλήλου της « ίσως ήταν γνωστός » στους ανωτέρους του και όχι ότι ήταν όντως γνωστός. Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται, αντιθέτως, από το γεγονός ότι, στις 29 Ιουλίου 1981, ο προϊστάμενος αυτού του υπαλλήλου τον ενημέρωσε για το περιεχόμενο μιας συναντήσεως που μόλις είχε λάβει χώρα (παράρτ. 18, αιτ. Her.)· αυτό δείχνει ότι δεν ήταν ενήμερος της συμμετοχής του υφισταμένου του. Κατά την προσφεύγουσα, το κίνητρο της μυστικής συμμετοχής του υπαλλήλου της ήταν να αντλεί πληροφορίες για να τυγχάνει ευμενούς κρίσεως από τους ανωτέρους του.

85 Η προσφεύγουσα αναγνωρίζει, βέβαια, ότι το ζήτημα αν μια επιχείρηση ευθύνεται για παραβάσεις των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, στη περίπτωση που αυτή λαμβάνει εύλογα προληπτικά μέτρα για να αποφύγει να υποπέσει σε τέτοιες παραβάσεις και, παρά τις προσπάθειές της, ένας απειθαρχος υπάλληλος λαμβάνει πρωτοβουλίες αντίθετες προς τις εντολές των ανωτέρων του, δεν είναι λελυμένο.

86 Η προσφεύγουσα σημειώνει, τέταρτον, ότι ο υπάλληλός της δεν συμμετείχε στις συναντήσεις ως πλήρες μέλος, αλλά ως παρατηρητής, πράγμα που οι λοιποί συμμετέχοντες στις συναντήσεις γνώριζαν, διότι αυτός τους εδήλωνε ότι παρίστατο υπό την ιδιότητα του ανεπίσημου παρατηρητή, όπως φαίνεται και στα πρακτικά μιας συναντήσεως του Μαρτίου του 1983 (παράρτ. 11, αιτ. Her.), όπου αναφέρεται ότι ο « B., marketing manager attends unofficially ». Η ανεπίσημη αυτή συμμετοχή προκάλεσε την οργή των Γερμανών και Ολλανδών παραγωγών, όπως φαίνεται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33) και από τις σημειώσεις από μια τηλεφωνική συνδιάλεξη μεταξύ αυτού του υπαλλήλου και ενός στελέχους της ICI με ημερομηνία 3 Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 88).

87 Διατείνεται, τέλος, ότι το επίπεδο ευθυνών το οποίο κατείχε ο υπάλληλός της εντός της εταιρίας τον εμπόδιζε να δεσμευτεί σε συμφωνίες σχετικές με τις τιμές-στόχους ή σε μειώσεις της παραγωγής ή των πωλήσεων. Κατά την προσφεύγουσα, συγκεκριμένα, ο υπάλληλος αυτός δεν ήταν ανώτερο στέλεχος της εταιρίας, παρά τον τίτλο του, δεν είχε διευθυντικές ευθύνες, ούτε κατείχε τις αναγκαίες εξουσίες για να δεσμεύσει την εταιρία. Ειδικότερα, δεν είχε καμμία εξουσία ως προς τον έλεγχο της παραγωγής ή της

γενικής πολιτικής πωλήσεων, οι δε αποφάσεις του οι σχετικές με τις ενδεικνυόμενες τιμές που δίδονταν στους κατά τόπους διευθυντές marketing υπέκειντο στην έγκριση των ανωτέρων του.

- 88 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, διατείνεται ότι δεν εθεώρησε ως κρίσιμο παράγοντα τη συχνότητα της συμμετοχής στις συναντήσεις, άπαξ σχημάτιζε την πεποίθηση ότι μια επιχείρηση προσχωρούσε στο κοινό σχέδιο ρυθμίσεως των τιμών και του εφοδιασμού (βλ. Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 83, πρώτο εδάφιο). Επισημαίνει, ωστόσο, ότι η Hercules αναγνώρισε, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι ο υπάλληλός της πήγαινε «πολύ συχνά» στις συναντήσεις από τον Φεβρουάριο του 1982 μέχρι τον Μάρτιο του 1983, συμπεριλαμβανόμενο. Εξ άλλου, τα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 40) συγκαταλέγουν την Hercules μεταξύ των συνήθως συμμετεχόντων στις συναντήσεις.
- 89 Αμφισβητεί τον παθητικό χαρακτήρα της συμμετοχής της προσφεύγουσας στις συναντήσεις, στηριζόμενη σε δύο πολύ σύντομα σημειώματα, που αναφέρουν το μεν ένα «B. — Account leadership» (παράρτ. 10, αιτ. Her.), το δε άλλο «B.: originator of "account leadership" concept (not working)» [«B.: εμπνευστής της έννοιας του "account leadership" (δεν λειτουργεί)» (παράρτ. 11, αιτ. Her.)] απ' αυτά συμπεραίνει ότι ο υπάλληλος της προσφεύγουσας επινόησε το σύστημα του "account leadership". Επικαλείται επίσης τα πρακτικά μιας συναντήσεως του Μαρτίου του 1982 (παράρτ. 43, αιτ. Her.), από τα οποία προκύπτει ότι ο B. είχε ζητήσει τη διόρθωση της ποσοστώςσεως που της είχε οριστεί. Προσθέτει ότι το γεγονός ότι ο υπάλληλος της Hercules δεν ανακοίνωνε τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών της κατά τις συναντήσεις ήταν άνευ σημασίας, εφόσον αυτός εγνώριζε ότι οι άλλοι παραγωγοί ήταν σε θέση να προσδιορίσουν τα στοιχεία αυτά χάρη στα δεδομένα του συστήματος ανταλλαγής δεδομένων Fides.
- 90 Όσον αφορά την υποτιθέμενη απαγόρευση συμμετοχής αυτού του υπαλλήλου στις συναντήσεις, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, δύο φορές τουλάχιστον, το 1977 (γ. αιτ. παράρτ. 2) και στις 29 Ιουλίου 1981 (παράρτ. 18, αιτ. Her.), αυτός έλαβε από τους ανωτέρους του πληροφορίες σχετικά με τις τιμολογιακές συμφωνίες που είχαν συναφθεί. Οι πληροφορίες που ελήφθησαν στις 29 Ιουλίου 1981 για τη συνάντηση της 28ης Ιουλίου ουδόλως αντικρούουν την άποψη της Επιτροπής, διότι ο υπάλληλος της προσφεύγουσας δεν ήταν παρών στη συνάντηση εκείνη. Δεν είναι, επομένως, εύλογο να υποστηριχτεί ότι αυτός πρέπει να αντελήφθη ότι η εταιρία αποδοκίμαζε τις συμπράξεις αυτές και ότι του απαγορευόταν να συμμετέχει στις συναντήσεις. Η Επιτροπή

επισημαίνει, εξ άλλου, ότι καμμία αρχή εγγράφου αποδείξεως δεν προσκομίστηκε για την απαγόρευση αυτή. Ούτε είναι περισσότερο αληθοφανές ότι οι ανώτεροι του Β. αγνούσαν τη συμμετοχή του στις συναντήσεις. Εξ άλλου, μια έκθεση την οποία συνέταξε ένας σύμβουλος της Hercules Incorporated τις εβδομάδες που επακολούθησαν τους ελέγχους που διεξήγαγε η Επιτροπή (παράρτ. 6, αιτ. Her.) αναφέρει ρητώς τα εξής: « It appears that Mr. B.' s non-participant observer role may have been known to several of his immediate superiors » (« Φαίνεται ότι ο ρόλος του Β. ως μη ενεργώς συμμετέχοντος παρατηρητή ίσως ήταν γνωστός σε αρκετούς από τους αμέσως ανώτερους του »). Η Επιτροπή προσθέτει ότι, και αν ακόμη οι ανώτεροι του Β. τελούσαν εν αγνοία των δραστηριοτήτων του, οι οποίες συνιστούσαν, επομένως, απειθαρχία — πράγμα το οποίο αποκρούει —, αυτό δεν θα απήλλασε την Hercules της ευθύνης της.

91 Φρονεί ακόμη ότι η συμμετοχή του υπαλλήλου της προσφεύγουσας δεν ήταν διαφορετικής φύσεως από τη συμμετοχή των άλλων παραγωγών· αυτό δείχνει η ενεργή του συμμετοχή στις συζητήσεις και οι υποχρεώσεις τις οποίες αναλάμβανε εξ ονόματος της εταιρίας. Υπενθυμίζει σχετικά τη συμβολή του στη δημιουργία του συστήματος του “account leadership”, καθώς και το ότι, κατά τη συνάντηση της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33, πίνακας 2), όπως και κατά την τηλεφωνική συνδιάλεξη της 3ης Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 88), αυτός αποδέχτηκε την ποσόστωση που είχε οριστεί για την προσφεύγουσα, καθώς και τη διόρθωσή της κατά τη συνάντηση του Μαρτίου του 1982.

92 Η Επιτροπή, τέλος, εκθέτει ότι ματαιώς η προσφεύγουσα προσπαθεί να δείξει ότι ο υπάλληλός της δεν διέθετε εξουσία λήψεως αποφάσεων στην εταιρία· το γεγονός ότι οι οδηγίες καθορισμού τιμών που έδινε μετά τις συναντήσεις η προσφεύγουσα αντανακλούσαν τις επιδιωκόμενες τιμές που είχαν συμφωνηθεί κατά τις συναντήσεις αποδεικνύει κατά τρόπο αναμφίβολο το αντίθετο.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

93 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, όσον αφορά την έναρξη της συμμετοχής της προσφεύγουσας στις συναντήσεις των παραγωγών, ότι η απευθυνθείσα στην Hercules ειδική ανακοίνωση των αιτιάσεων αναφέρει ότι « Mr. F. B., (...), attended a number of “Bosses” and “Experts” meetings from 1979 (...) » (« Ο κ. F. B. παρέστη σε διάφορες συναντήσεις “διευθυντών” και “εμπειρογνομώνων” από το 1979 »).

94 Κατά τις απαντήσεις της ICI, της Monte και της προσφεύγουσας στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8· παράρτ. 3, αιτ. Monte και παράρτ. 1, αιτ. Her.), η Hercules μετείχε, αλλ' όχι τακτικά, στις συναντήσεις το 1979, το 1980 και το 1981. Η ίδια παραδέχεται ότι μετέσχε σε μία ή δύο συναντήσεις το 1979, σε μία συνάντηση το 1980 και σε δύο συναντήσεις το 1981. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από τα πρακτικά της εξετάσεως του B., υπαλλήλου της Hercules, από τους εκπροσώπους της Επιτροπής (παράρτ. 7, αιτ. Her., παράρτ. Α), αυτός δήλωσε ότι ίσως να μετέσχε σε άλλες δυο συναντήσεις το 1979, σε άλλες δυο συναντήσεις το 1980 και σε άλλη μία το 1981. Από την απάντηση, εξ άλλου, της προσφεύγουσας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων προκύπτει ότι αυτή συμμετείχε συχνά στις συναντήσεις από τον Φεβρουάριο του 1982, πράγμα που ενισχύει την πεποίθηση ότι μετέσχε στις συναντήσεις που διεξήχθησαν κατά τον Φεβρουάριο, τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 1982 (ήτοι πέντε συναντήσεις). Κατά συνέπεια, η συμμετοχή της στις συναντήσεις κατά τα έτη αυτά δεν ήταν τόσο σποραδική όσο ισχυρίζεται, εφόσον, απ' ό,τι λέει η ίδια, είναι πιθανόν να έλαβε μέρος, πριν από τον Μάιο του 1982, σε δεκαπέντε συναντήσεις από τις είκοσι εννέα (δηλαδή τις είκοσι τέσσερις συναντήσεις που μνημονεύονται στον πίνακα 3 της Αποφάσεως για την υπό κρίση περίοδο, στις οποίες προστίθενται και οι συναντήσεις που διεξήχθησαν κατά την ίδια περίοδο, οι οποίες μνημονεύονται στα πρακτικά της εξετάσεως του B., αλλά δεν εμφανίζονται στον πίνακα 3 της Αποφάσεως), και όχι σε πέντε συναντήσεις από τις είκοσι τέσσερις.

95 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο σχετικά ακανόνιστος ρυθμός της συμμετοχής της προσφεύγουσας στις συναντήσεις που έλαβαν χώρα κατ' εκείνο το χρονικό διάστημα δεν συνιστά το μόνο στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση της συμμετοχής της στο σύστημα των περιοδικών συναντήσεων παραγωγών πολυπροπυλενίου, αλλ' ότι πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι επαφές που ενδεχομένως είχε αυτή με άλλους παραγωγούς. Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών (παράρτ. 1, αιτ. Her.), η προσφεύγουσα ανέφερε τα εξής:

« Mr. B. was informed on a number of occasions that meetings were scheduled to occur and was invited to attend. It does not appear that Mr. B. was informed in such conversations about any action which it was proposed to take at such meetings. Mr. B. did not make any commitment with respect to prices, volumes, or related matters, and did not authorize anyone to represent or act on behalf of Hercules at such meetings. On a number of occasions, but not invariably, Mr. B. was informed after meetings as to what had transpired. On such occasions Mr. B. did not make any commitments or express any intention, to follow or support any price changes that may have been agreed upon

at such meetings. On occasion, Mr. B. may have made general statements indicating Hercules' desire for higher polypropylene prices. »

(« Ο κ. Β. ενημερωνόταν, σε διάφορες επαφές, ότι είχαν προγραμματιστεί συναντήσεις, στις οποίες προσκαλούνταν να συμμετάσχει. Δεν φαίνεται να ενημερωνόταν ο κ. Β., κατά τις εν λόγω επαφές, για το τί πρωτοβουλίες προτεινόταν να αναληφθούν κατά τις εν λόγω συναντήσεις. Ο κ. Β. δεν ελάμβανε καμμία δέσμευση σχετικά με τις τιμές, τον όγκο των πωλήσεων ή συναφή θέματα, ούτε εξουσιοδότησε κανέναν να αντιπροσωπεύει την Hercules ή να ενεργεί για λογαριασμό της κατά τις συναντήσεις αυτές. Σε διάφορες επαφές επίσης, όχι όμως πάντοτε, ο κ. Β. ενημερωνόταν μετά τις συναντήσεις για το τί είχε διαμειφθεί. Στις περιπτώσεις αυτές, ο κ. Β. δεν ανελάμβανε καμμία δέσμευση ούτε εξέφραζε καμμία πρόθεση να ακολουθήσει ή να υποστηρίξει οποιαδήποτε τιμολογιακή μεταβολή που είχε ενδεχομένως συμφωνηθεί κατά τις συναντήσεις αυτές. Ενίοτε ίσως ο κ. Β. εξεδήλωνε γενικώς την επιθυμία της Hercules να υπάρξουν υψηλότερες τιμές του πολυπροπυλενίου. »)

96 Υπό το πρίσμα αυτών των επαφών, με τις οποίες ο Β. αποκτούσε τη δυνατότητα να συμπληρώνει τις πλούσιες πληροφορίες που είχε συγκεντρώσει κατά τις συναντήσεις σχετικά με την εμπορική πολιτική που επρόκειτο να ακολουθήσουν οι ανταγωνιστές της προσφεύγουσας, πρέπει να διαπιστωθεί ότι ο σχετικά ακανόνιστος χαρακτήρας της συμμετοχής του υπαλλήλου της προσφεύγουσας στις συναντήσεις, πριν από τον Μάιο του 1982, δεν αναιρεί τη συμμετοχή της στο σύστημα περιοδικών συναντήσεων παραγωγών πολυπροπυλενίου κατά την εν λόγω περίοδο.

97 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις από τον Μάιο του 1982 και μέχρι τα τέλη Αυγούστου του 1983 ήταν τακτική, όπως φαίνεται από την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, από την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, καθώς και από τα πρακτικά των συναντήσεων της 3ης Μαΐου και της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παραρτ. 38 και 40)· συγκεκριμένα, το πρώτο απ' αυτά τα πρακτικά αναφέρει: « a fairly full attendance with only Hercules missing among usual participants » (« η παρουσία στη συνάντηση είναι ικανοποιητική· από τους συνήθως συμμετέχοντες μόνο η Hercules λείπει »), ενώ το δεύτερο αναφέρει: « usual participants except for Solvay + Hercules » (« συνήθως συμμετέχοντες, πλην Solvay και Hercules »). Συναφώς, έχει σημασία να επισημανθεί ότι ορισμένα πρακτικά συναντήσεων, όπως τα της συναντήσεως διευθυντών της 21ης Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 30), αναφέρουν την προσφεύγουσα ως παρούσα,

ενώ οι συναντήσεις αυτές δεν μνημονεύονται στην απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, η οποία πρέπει, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ελλιπής.

- 98 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η Επιτροπή ορθώς έκρινε, βάσει της απαντήσεως της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών, η οποία επιβεβαιώνεται και από τα πρακτικά πολλών συναντήσεων, ότι σκοπός των συναντήσεων ήταν βασικά ο καθορισμός επιδιωκομένων τιμών αφενός και επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων αφετέρου. Στην εν λόγω απάντηση περιέχονται, πράγματι, τα κάτωθι χωρία:

« “Target prices” for the basic grade of each principal category of polypropylene as proposed by producers from time to time since 1 January 1979 are set forth in Schedule (...) »

και

« A number of proposals for the volume of individual producers were discussed at meetings. »

(« Οι κατά καιρούς προταθείσες από τους παραγωγούς “τιμές-στόχοι”, από την 1η Ιανουαρίου 1979 και εντεύθεν, για τη βασική ποιότητα καθεμιάς από τις βασικές κατηγορίες πολυπροπυλενίου εκτίθενται στο παράρτημα (...) » και « διάφορες προτάσεις για τον όγκο των πωλήσεων των κατ' ιδίαν παραγωγών συζητούνταν σε συναντήσεις ».)

- 99 Επί πλέον, η ICI αναφερόμενη, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, στη διοργάνωση — εκτός των συναντήσεων « διευθυντών » — και συναντήσεων « εμπειρογνομόνων » του marketing από τα τέλη του 1978 ή τις αρχές του 1979, αποκαλύπτει ότι οι συζητήσεις για τον καθορισμό επιδιωκομένων τιμών και επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων γίνονταν όλο και πιο συγκεκριμένες και λεπτομερείς, ενώ, κατά το 1978, οι « διευθυντές » είχαν περιοριστεί στο να αναπτύξουν απλώς την έννοια της « τιμής-στόχου ».

100 Εκτός από τα παραπάνω χωρία, στην απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών περιλαμβάνεται και το ακόλουθο απόσπασμα: « Only “ Bosses ” and “ Experts ” meetings came to be held on a monthly basis » (« Μόνο οι συναντήσεις “ διευθυντών ” και “ εμπειρογνομόνων ” διεξάγονταν σε μηνιαία βάση »). Ορθώς, λοιπόν, η Επιτροπή συνήγαγε από την απάντηση αυτή, καθώς και από την ταυτότητα φύσεως και αντικειμένου των συναντήσεων, ότι αυτές εντάσσονταν σε σύστημα περιοδικών συναντήσεων.

101 Έχει, εξ άλλου, σημασία να σημειωθεί ότι ο ισχυρισμός περί παθητικού χαρακτήρα της συμμετοχής του υπαλλήλου της προσφεύγουσας στις συναντήσεις διαψεύδεται από διάφορα αποδεικτικά στοιχεία. Πρόκειται, κατ' αρχάς, για δύο χειρόγραφα σημειώματα, τα οποία επικαλέστηκε η Επιτροπή, το δεύτερο από τα οποία χρονολογείται από τον Μάρτιο του 1983 (παραρτ. 10 και 11, αιτ. Her.), στα οποία αναφέρονται τα εξής: « B.: Account leadership » και « B.: originator of “ account leadership ” concept (not working) » [« B.: εμπνευστής της έννοιας του “ account leadership ” (δεν λειτουργεί) »], και από τα οποία μπορεί να συναχθεί ότι ο B. πρότεινε το σύστημα του “ account leadership ”. Και πρόκειται, εν συνεχεία, για τα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33) και το σημείωμα για το περιεχόμενο μιας τηλεφωνικής συνδιαλέξεως της προσφεύγουσας με έναν υπάλληλο της ICI με ημερομηνία της επομένης (γ. αιτ. παράρτ. 88), που δείχνουν από κοινού ότι ο υπάλληλος αυτός διαβίβαζε στην ICI τη γνώμη της Amoco, της BP και της Hercules σχετικά με τις ποσοτώσεις που τους είχαν οριστεί κατά τη συνάντηση της 2ας Δεκεμβρίου 1982, τούτο δε παρ' όλων ότι ο B. δεν έδωσε τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεων της Hercules.

102 Οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας ότι οι ανώτεροι του B. αγνοούσαν τη συμμετοχή του στις συναντήσεις και ότι του είχαν πει πως η συμμετοχή του αντέβαινε προς την πολιτική της εταιρίας δεν είναι πειστικοί, αν ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία. Η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε ούτε καν αρχή εγγράφου αποδείξεως περί της απαγορεύσεως συμμετοχής στις συναντήσεις. Οι ανώτεροι αυτού του υπαλλήλου είχαν επαφές με άλλους συμμετέχοντες στις συναντήσεις, όπως δείχνει το γεγονός ότι τον Ιούνιο του 1977 και στις 29 Ιουλίου 1981, αυτοί γνωστοποίησαν στον B. αφενός το περιεχόμενο μιας τηλεφωνικής συνομιλίας (γ. αιτ. παράρτ. 2) και αφετέρου το αποτέλεσμα μιας συναντήσεως στην οποία αυτός δεν είχε μετάσχει (παράρτ. 18, αιτ. Her.). Η έκθεση της Hercules Incorporated αναφέρει ότι ο ρόλος του B. ίσως ήταν γνωστός σε διαφόρους από τους αμέσως ανωτέρους του (παράρτ. 6, αιτ. Her.). Τέλος, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δήλωσε ενώπιον του Πρωτοδικείου ότι οι αποφάσεις του B. σχετικά με τις οδηγίες καθορισμού τιμών που θα εδίδοντο στους κατά τόπους διευθυντές marketing υπέκειντο στην έγκριση των ανωτέρων του δείχνει ότι αυτός υπεχρε-

ούτο να δικαιολογεί τις αποφάσεις του εκθέτοντας στους ανωτέρους του τα δεδομένα στα οποία τις εσθίριζε, καθώς και την πρόελευση αυτών των δεδομένων.

- 103 Το Πρωτοδικείο επισημαίνει ακόμη ότι η φύση της συμμετοχής του υπαλλήλου της προσφεύγουσας στις συναντήσεις, την οποία η ICI χαρακτήρισε με το προαναφερθέν σημείωμα του Μαρτίου του 1983 ως « unofficial », δεν διέφερε από εκείνη των άλλων συμμετεχόντων, πράγμα που δείχνει η ενεργή του συμμετοχή στις συζητήσεις, καθώς και το γεγονός ότι οι οδηγίες καθορισμού τιμών που έδινε η προσφεύγουσα μετά τις συναντήσεις συνέλιπταν σε μεγάλο βαθμό με τις επιδιωκόμενες τιμές που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις αυτές ως προς το ποσόν και την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος τους. Πρέπει να παρατηρηθεί ότι τις διαπιστώσεις αυτές δεν αναιρεί το γεγονός ότι η ICI χαρακτήρισε τη συμμετοχή του Β. στις συναντήσεις ως « unofficial », διότι μια τέτοια ένδειξη δεν αποδεικνύει ότι οι άλλοι παραγωγοί εγνώριζαν ότι ο υπάλληλος της προσφεύγουσας βρισκόταν εκεί εν αγνοία των ανωτέρων του, και δη αντίθετα προς τη βούλησή τους, ή ότι δεν διέθετε την απαιτούμενη αρμοδιότητα για να βρίσκεται εκεί. Η ένδειξη αυτή δείχνει μόνον ότι δεν ήθελε η συμμετοχή του στις συναντήσεις αυτές να γίνει γνωστή πιο έξω.
- 104 Όσον αφορά το επίπεδο των καθηκόντων που ασκούσε αυτός ο υπάλληλος στην προσφεύγουσα εταιρία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η συμφωνία πολλών οδηγιών καθορισμού τιμών τις οποίες έδινε η προσφεύγουσα με τα αποτελέσματα των συναντήσεων δείχνει είτε ότι ο Β. είχε την εξουσία να μεταφράζει τα αποτελέσματα των συναντήσεων στις οποίες παρίστατο απευθείας σε τιμολογιακή πολιτική της προσφεύγουσας, πράγμα που αποδεικνύει ότι είχε την αναγκαία εξουσία για να δεσμεύει την εταιρία, είτε, αν αυτό δεν συνέβαινε, ότι είχε εξουσιοδοτηθεί να το πράττει.
- 105 Από τις προεκτεθείσες σκέψεις προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον, πρώτον, ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε στο σύστημα περιοδικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου από τις αρχές του 1979 μέχρι τα τέλη Αυγούστου του 1983 τουλάχιστον, πράγμα που ορθώς συνήγαγε από τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις και από τις επαφές της που είχαν σχέση με τις συναντήσεις αυτές· δεύτερον, ότι οι συναντήσεις αυτές είχαν ως αντικείμενο ιδίως τον καθορισμό επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων· και, τρίτον, ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στις συναντήσεις αυτές είχε το περιεχόμενο που της αποδίδεται με την Απόφαση.

Γ — Οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

- 106 Κατά την Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 28 έως 51), το σύστημα καθορισμού των επιδιωκομένων τιμών υλοποιήθηκε μέσω πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, από τις οποίες κατέστη δυνατόν να εντοπιστούν έξι: η πρώτη διήρκεσε από τον Ιούλιο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1979, η δεύτερη από τον Ιανουάριο μέχρι τον Μάιο του 1981, η τρίτη από τον Αύγουστο μέχρι τον Δεκέμβριο του 1981, η τετάρτη από τον Ιούνιο μέχρι τον Ιούλιο του 1982, η πέμπτη από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Νοέμβριο του 1982 και η έκτη από τον Ιούλιο μέχρι τον Νοέμβριο του 1983.
- 107 Σχετικά με την πρώτη από αυτές τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, η Επιτροπή παρατηρεί (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 29) ότι δεν διαθέτει κανένα συγκεκριμένο στοιχείο σχετικά με τις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν ή τις πρωτοβουλίες που προβλέφθηκαν κατά το πρώτο ήμισυ του 1979. Από τα πρακτικά μιας συναντήσεως που πραγματοποιήθηκε στις 26 και τις 27 Σεπτεμβρίου 1979 προκύπτει, ωστόσο, ότι είχε αναληφθεί μια πρωτοβουλία καθορισμού της τιμής για την ποιότητα raffia των 1,90 DM/kg, που θα εφαρμοζόταν από την 1η Ιουλίου, και των 2,05 DM/kg, που θα εφαρμοζόταν από την 1η Σεπτεμβρίου.
- 108 Λόγω όμως των δυσχερειών στις οποίες προσέκρουε η άνοδος των τιμών, οι παραγωγοί αποφάσισαν, κατά τη συνάντηση της 26ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1979, να αναβάλουν την ημερομηνία που είχαν προβλέψει για την επίτευξη του στόχου κατά αρκετούς μήνες, ήτοι για την 1η Δεκεμβρίου 1979· το νέο σχέδιο ήταν να « διατηρηθούν » καθ' όλο τον Οκτώβριο τα επίπεδα τιμών που είχαν ήδη επιτευχθεί, με το ενδεχόμενο μιας ενδιάμεσης αυξήσεως τον Νοέμβριο σε 1,90 ή 1,95 DM/kg (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 31, πρώτο και δεύτερο εδάφιο).
- 109 Όσον αφορά τη δεύτερη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών, μολονότι αναγνωρίζεται στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 32) ότι δεν ανευρέθηκε κανένα πρακτικό των συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν το 1980, βεβαιώνεται ότι οι παραγωγοί συναντήθηκαν τουλάχιστον επτά φορές κατά τη διάρκεια του έτους εκείνου (σχετική αναφορά γίνεται στον πίνακα 3 της Αποφάσεως). Κατά τις αρχές του έτους, ο εξειδικευμένος Τύπος ανήγγειλε ότι οι παραγωγοί έβλεπαν ευμενώς μια έντονη αύξηση των τιμών κατά το 1980. Παρ' όλα αυτά, σημειώθηκε ουσιαδής μείωση των τιμών της αγοράς, οι οποίες υποχώρησαν στο επίπεδο του 1,20 DM/kg ή ακόμα χαμηλότερα,

πριν σταθεροποιηθούν, περί τον Σεπτέμβριο. Όπως προκύπτει από τις οδηγίες που απέστειλαν ορισμένοι παραγωγοί (DSM, Hoechst, Linz, Monte, Saga και ICI) για τον καθορισμό τιμών, για να ανορθωθούν οι τιμές στο πρότερο επίπεδό τους, καθορίστηκαν στόχοι για τον Δεκέμβριο 1980-Ιανουάριο 1981 με βάση το 1,50 DM/kg για τη raffia, το 1,70 DM/kg για τα ομοπολυμερή και το 1,95 έως 2,00 DM/kg για τα συμπολυμερή. Σε εσωτερικό έγγραφο της Solvay περιλαμβανόταν πίνακας, όπου συγκρίνονταν οι « επιτευχθείσες τιμές » του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου του 1980 προς τις « τιμές καταλόγου » του Ιανουαρίου του 1981, οι οποίες ορίζονταν στα 1,50/1,70/2,00 DM/kg αντιστοίχως. Αρχικώς είχε προβλεφθεί να εφαρμοστούν οι τιμές αυτές από την 1η Δεκεμβρίου 1980 — έγινε σχετικώς μια συνάντηση στη Ζυρίχη από τις 13 ως τις 15 Οκτωβρίου — αλλά η πρωτοβουλία αυτή αναβλήθηκε για την 1η Ιανουαρίου 1981.

- 110 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 33, τρίτο εδάφιο) επισημαίνει ότι δεν είναι γνωστό εάν η Hercules συμμετείχε στις συναντήσεις του Ιανουαρίου του 1981, κατά τις οποίες κρίθηκε αναγκαία η αύξηση των τιμών, η οποία είχε καθοριστεί τον Δεκέμβριο 1980 για την 1η Φεβρουαρίου 1981, με βάση το 1,75 DM/kg για τη raffia, σε δύο στάδια: ο στόχος θα παρέμενε στο 1,75 DM/kg για τον Φεβρουάριο, ενώ από την 1η Μαρτίου θα εισαγόταν ο στόχος των 2,00 DM/kg « χωρίς εξαίρεση ». Καταρτίστηκε πίνακας των τιμών-στόχων για τις έξι κυριότερες ποιότητες πολυπροπυλενίου σε έξι εθνικά νομίσματα και προβλέφθηκε ότι θα ετίθετο σε εφαρμογή την 1η Φεβρουαρίου και την 1η Μαρτίου 1981. Αναφέρει πάντως η Απόφαση ότι η Hercules ήταν παρούσα στην προηγούμενη συνάντηση, της 16ης Δεκεμβρίου 1980.
- 111 Σύμφωνα με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 34), το σχέδιο κατά το οποίο οι τιμές θα ανέβαιναν στα 2,00 DM/kg την 1η Μαρτίου φαίνεται, ωστόσο, ότι δεν είχε επιτυχία. Οι παραγωγοί μετέβαλαν τις προσδοκίες τους, ελπίζοντας να επιτύχουν την τιμή του 1,75 DM/kg τον Μάρτιο. Στις 25 Μαρτίου 1981 πραγματοποιήθηκε στο Άμστερνταμ συνάντηση των « εμπειρογνομόνων », της οποίας δεν ανευρέθηκαν πρακτικά: αμέσως μετά, όμως, η BASF, η DSM, η ICI, η Monte και η Shell — τουλάχιστον — έδωσαν οδηγίες οι επιδιωκόμενες τιμές (ή τιμές « καταλόγου ») να φθάσουν, από την 1η Μαΐου, στο επίπεδο των 2,15 DM/kg για τη raffia. Η Hoechst έδωσε ταυτόσημες οδηγίες για την 1η Μαΐου, με καθυστέρηση τεσσάρων εβδομάδων σε σχέση με τις άλλες εταιρίες. Ορισμένοι παραγωγοί άφησαν στα γραφεία πωλήσεών τους κάποια περιθώρια χειρισμών, επιτρέποντάς τους να εφαρμόζουν « κατώτατες » τιμές ή « απολύτως κατώτατα όρια τιμών », κατά τι χαμηλότερα από τους συμφωνηθέντες στόχους. Κατά τους πρώτους μήνες του 1981, υπήρξε αισθητή αύξηση των τιμών: παρά το γεγονός, όμως, ότι η αύξηση της 1ης Μαΐου υποστηρίχθηκε έντονα από τους παραγωγούς, δεν συνεχίστηκε με τον ίδιο ρυθμό. Περί τα μέσα του έτους, οι παραγωγοί αντιμετώπισαν το ενδεχόμενο είτε να σταθεροποιήσουν τις τιμές, είτε ακόμη και να τις μειώσουν κάπως, δεδομένου ότι είχε σημειωθεί κάμψη της ζήτησεως κατά τη διάρκεια του θέρους.

- 112 Όσον αφορά την τρίτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών, η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 35) βεβαιώνει ότι, τον Ιούνιο του 1981, η Shell και η ICI είχαν ήδη προβλέψει μια νέα πρωτοβουλία καθορισμού τιμών για τον Σεπτέμβριο/Οκτώβριο 1981, ενώ η αύξηση των τιμών του πρώτου τριμήνου είχε σημειώσει επιβράδυνση. Στις 15 Ιουνίου 1981 συναντήθηκαν η Shell, η ICI και η Monte, προκειμένου να συζητήσουν σχετικά με τις μεθόδους που θα ακολουθούσαν για να αυξηθούν οι τιμές στην αγορά. Μερικές ημέρες μετά τη συνάντηση αυτή, η ICI και η Shell έδωσαν στα γραφεία πωλήσεών τους την οδηγία να προετοιμάσουν την αγορά για μια σημαντική αύξηση τον Σεπτέμβριο, με βάση τη νέα τιμή των 2,30 DM/kg για τη raffia. Η Solvay υπενθύμισε επίσης στο γραφείο πωλήσεών της για τη Μπενελούξ, στις 17 Ιουλίου 1981, ότι ήταν ανάγκη να γνωστοποιήσει στους πελάτες ότι την 1η Σεπτεμβρίου θα επερχόταν σημαντική αύξηση, το ακριβές ύψος της οποίας θα καθοριζόταν κατά την τελευταία εβδομάδα του Ιουλίου, ενώ είχε προβλεφθεί συνάντηση εμπειρογνομόνων για τις 28 Ιουλίου 1981. Το αρχικό σχέδιο με βάση την τιμή 2,30 DM/kg για τον Σεπτέμβριο του 1981 αναθεωρήθηκε πιθανότατα κατά τη συνάντηση αυτή· η τιμή για τον Αύγουστο μειώθηκε στα 2,00 DM/kg για τη raffia. Η τιμή για τον Σεπτέμβριο επρόκειτο να είναι 2,20 DM/kg. Σε χειρόγραφο σημείωμα που ανευρέθηκε στην Hercules με ημερομηνία 29 Ιουλίου 1981 (δηλαδή την επομένη της συναντήσεως κατά την οποία η Hercules αναμφιβόλως δεν παρέστη) παρατίθενται οι τιμές αυτές, χαρακτηριζόμενες ως « επίσημες » για τον Αύγουστο και Σεπτέμβριο και γίνεται συγκεκαλυμμένη αναφορά στην πηγή πληροφοριών. Νέες συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στη Γενεύη στις 4 Αυγούστου και στη Βιέννη στις 21 Αυγούστου 1981. Μετά τις συναντήσεις αυτές, οι παραγωγοί απέστειλαν νέες οδηγίες με τις οποίες ο στόχος καθοριζόταν στα 2,30 DM/kg για την 1η Οκτωβρίου. Η BASF, η DSM, η Hoechst, η ICI, η Montepolimeri και η Shell έδωσαν περίπου ταυτόσημες οδηγίες για την εφαρμογή των τιμών αυτών τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο.
- 113 Σύμφωνα με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 36), το νέο σχέδιο προέβλεπε, για τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 1981, άνοδο των τιμών, με « τιμή βάσεως » τα 2,20 έως 2,30 DM/kg για τη raffia. Ένα έγγραφο της Shell αναφέρει ότι είχε συζητηθεί ένα περαιτέρω στάδιο αυξήσεως στα 2,50 DM/kg την 1η Νοεμβρίου, το οποίο όμως εγκαταλείφθηκε στη συνέχεια. Από εκθέσεις διαφόρων παραγωγών προκύπτει ότι οι τιμές αυξήθηκαν τον Σεπτέμβριο και ότι η πρωτοβουλία συνεχίστηκε τον Οκτώβριο του 1981, οπότε οι τιμές που επιτεύχθηκαν στην αγορά κυμαίνονταν μεταξύ 2,00 και 2,10 DM/kg για τη raffia. Από σημείωμα της Hercules προκύπτει ότι, τον Δεκέμβριο του 1981, ο στόχος των 2,30 DM/kg αναθεωρήθηκε προς τα κάτω και καθορίστηκε στο πιο ρεαλιστικό επίπεδο των 2,15 DM/kg· στο ίδιο σημείωμα προστίθεται όμως η παρατήρηση ότι, « χάρη στην αποφασιστικότητα όλων, οι τιμές έφθασαν τα 2,05 DM/kg, ποσό δηλαδή που προσέγγισε περισσότερο από κάθε άλλη φορά τις δημοσιευμένες τιμές-στόχους (sic!) ». Στα τέλη του 1981, ο εξειδικευμένος Τύπος κατέγραψε στην αγορά του πολυπροπυλενίου τιμές από 1,95 έως 2,10 DM/kg για τη raffia, δηλαδή περίπου 0,20 DM κάτω των τιμών που είχαν θέσει ως στόχο οι παραγωγοί. Όσο για την παραγωγική ικανότητα, χρησιμοποιήθηκε κατά 80 %, ποσοστό που κρίθηκε « υγιές ».

- 114 Η τέταρτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Ιουνίου-Ιουλίου 1982 εντάχθηκε στο πλαίσιο της αποκαταστάσεως της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως στην αγορά. Η πρωτοβουλία αυτή αποφασίστηκε κατά τη συνάντηση παραγωγών της 13ης Μαΐου 1982, στην οποία μετέσχε η Hercules και κατά την οποία καταρτίστηκε λεπτομερής πίνακας των επιδιωκομένων τιμών για την 1η Ιουνίου για διάφορες ποιότητες πολυπροπυλενίου και σε διάφορα εθνικά νομίσματα (2,00 DM/kg για τη raffia) (Απόφαση, αιτιολογικές σκέψεις 37 έως 39, πρώτο εδάφιο).
- 115 Τη συνάντηση της 13ης Μαΐου 1982 επακολούθησαν οδηγίες τιμών προερχόμενες από την ATO, τη BASF, την Hoechst, την Hercules, την Hüls, την ICI, τη Linz, τη Monte και τη Shell, που αντιστοιχούσαν, με κάποιες περιορισμένης σημασίας εξαιρέσεις, προς τις τιμές-στόχους που είχαν καθοριστεί κατά τη συνάντηση (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 39, δεύτερο εδάφιο). Κατά τη συνάντηση της 9ης Ιουνίου 1982, οι παραγωγοί ανακοίνωσαν συγκρατημένες μάλλον αυξήσεις.
- 116 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 40), η προσφεύγουσα μετέσχε επίσης στην πέμπτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου 1982, η οποία αποφασίστηκε κατά τη συνάντηση της 20ής και 21ης Ιουλίου 1982 και απέβλεπε στην επίτευξη της τιμής των 2,00 DM/kg την 1η Σεπτεμβρίου και των 2,10 DM/kg την 1η Οκτωβρίου, εφόσον ήταν παρούσα στις περισσότερες, αν όχι σε όλες τις συναντήσεις που διεξήχθησαν από τον Ιούλιο μέχρι τον Νοέμβριο 1982 και είχαν ως αντικείμενο την οργάνωση της πρωτοβουλίας και τον έλεγχο της εφαρμογής της (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 45). Κατά τη συνάντηση της 20ής Αυγούστου 1982, η άνοδος που είχε προβλεφθεί για την 1η Σεπτεμβρίου αναβλήθηκε για την 1η Οκτωβρίου, η απόφαση δε αυτή επικυρώθηκε κατά τη συνάντηση της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 41).
- 117 Μετά τις συναντήσεις της 20ής Αυγούστου και της 2ας Σεπτεμβρίου 1982, η ATO, η DSM, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte και η Shell έδωσαν οδηγίες τιμών σύμφωνες προς την τιμή-στόχο που είχε καθοριστεί κατά τις συναντήσεις αυτές (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 43).
- 118 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 44) αναφέρει ότι, κατά τη συνάντηση της 21ης Σεπτεμβρίου 1982, στην οποία συμμετέσχε η προσφεύγουσα, εξετάστηκαν τα μέτρα που ελήφθησαν προς επίτευξη του στόχου που είχε καθοριστεί προηγουμένως, οι δε επιχειρήσεις εξέφρασαν συνολικά την υποστήριξή τους σε μια πρόταση περί αυξήσεως

της τιμής στα 2,10 DM/kg για τον Νοέμβριο-Δεκέμβριο 1982. Η αύξηση αυτή επιβεβαιώθηκε κατά τη συνάντηση της 6ης Οκτωβρίου 1982.

- 119 Μετά τη συνάντηση της 6ης Οκτωβρίου 1982, η BASF, η DSM, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte, η Shell και η Saga έδωσαν οδηγίες τιμών εφαρμόζοντας την αποφασισθείσα αύξηση (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 44, δεύτερο εδάφιο).
- 120 Η προσφεύγουσα — όπως άλλωστε και η ATO, η BASF, η DSM, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte και η Saga — υπέβαλε στην Επιτροπή οδηγίες καθορισμού τιμών τις οποίες είχε απευθύνει στα κατά τόπους γραφεία πωλήσεών της και οι οποίες όχι μόνο συμπίπτουν μεταξύ τους ως προς τά ποσά και το χρονοδιάγραμμα, αλλά συμπίπτουν και με τον πίνακα των τιμών-στόχων που είναι συνημμένος στα πρακτικά της ICI από τη συνάντηση των « εμπειρογνομόνων » της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 29) (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 45, δεύτερο εδάφιο).
- 121 Η συνάντηση του Δεκεμβρίου του 1982 κατέληξε, κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 46, δεύτερο εδάφιο), στη συμφωνία ότι οι τιμές που είχαν προβλεφθεί για τον Νοέμβριο-Δεκέμβριο θα εισάγονταν στα τέλη Ιανουαρίου 1983.
- 122 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 47), τέλος, η προσφεύγουσα μετέσχε στην έκτη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Ιουλίου-Νοεμβρίου 1983. Συγκεκριμένα, κατά τη συνάντηση της 3ης Μαΐου 1983, συμφωνήθηκε ότι οι παραγωγοί θα προσπαθούσαν να εφαρμόσουν την τιμή-στόχο των 2,00 DM/kg τον Ιούνιο 1983. Κατά τη συνάντηση, όμως, της 20ής Μαΐου 1983, ο ταχθείς προηγουμένως στόχος αναβλήθηκε για τον Σεπτέμβριο, καθορίστηκε δε ενδιάμεσος στόχος για την 1η Ιουλίου (1,85 DM/kg). Στη συνέχεια, κατά τη συνεδρίαση της 1ης Ιουνίου 1983, οι παρόντες παραγωγοί επαναβεβαίωσαν τη σταθερή τους πρόθεση να εφαρμόσουν την αύξηση στο 1,85 DM/kg. Τότε, συμφωνήθηκε ότι η Shell θα λάμβανε την πρωτοβουλία, εκφράζοντάς την δημόσια μέσα από το ECN.
- 123 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 49) επισημαίνει ότι, μετά τη συνάντηση της 20ής Μαΐου 1983, η ICI, η DSM, η BASF, η Hoechst, η Linz, η Shell, η Hercules, η ATO, η

Petrofina και η Solvay έδωσαν οδηγίες στα γραφεία πωλήσεών τους να εφαρμόσουν από 1ης Ιουλίου την τιμή του 1,85 DM/kg για τη raffia. Προσθέτει ότι οι οδηγίες τιμών που βρέθηκαν στην ΑΤΟ και την Petrofina είναι μεν ελλιπείς, επιβεβαιώνουν όμως το γεγονός ότι οι εταιρίες αυτές ύψωσαν τις τιμές τους, με κάποια καθυστέρηση στην περίπτωση της Petrofina και της Solvay. Η Απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, με εξαίρεση την Hüls, για την οποία η Επιτροπή δεν βρήκε ίχνη οδηγιών για τον Ιούλιο του 1983, όλοι οι παραγωγοί που είχαν μετάσχει στις συναντήσεις ή είχαν υποσχεθεί στήριξη για τη νέα τιμή-στόχο του 1,85 DM/kg έδωσαν οδηγίες για την εφαρμογή της νέας τιμής.

- 124 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 50) επισημαίνει, εξ άλλου, ότι πραγματοποιήθηκαν και νέες συναντήσεις στις 16 Ιουνίου, 6 και 21 Ιουλίου, 10 και 23 Αυγούστου, καθώς και στις 5, 15 και 29 Σεπτεμβρίου 1983, στις οποίες έλαβαν μέρος όλοι οι τακτικά συμμετέχοντες, μεταξύ των οποίων και η Hercules. Στα τέλη Ιουλίου και στις αρχές Αυγούστου του 1983, η BASF, η DSM, η Hercules, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Solvay, η Monte και η Saga έστειλαν στα διάφορα εθνικά τους γραφεία πωλήσεων οδηγίες εφαρμοστές την 1η Σεπτεμβρίου, με βάση την τιμή των 2,00 DM/kg για τη raffia· εν τω μεταξύ, ένα εσωτερικό σημείωμα της Shell της 11ης Αυγούστου, που αφορούσε τις τιμές της στο Ηνωμένο Βασίλειο, ανέφερε ότι η θυγατρική της στο Ηνωμένο Βασίλειο προετοιμαζόταν για να « προωθήσει » βασικές τιμές που θα εφαρμόζονταν από την 1η Σεπτεμβρίου, σύμφωνες προς τους στόχους που είχαν καθορίσει οι άλλοι παραγωγοί. Από τα τέλη του μηνός, ωστόσο, η Shell έδωσε οδηγία στο γραφείο πωλήσεών της στο Ηνωμένο Βασίλειο να αναβάλλει την πλήρη αύξηση, έως ότου φτάσουν την επιθυμητή βασική τιμή οι λοιποί παραγωγοί. Η Απόφαση διευκρινίζει ότι, με κάποιες περιορισμένης σημασίας εξαιρέσεις, οι οδηγίες αυτές είναι ταυτόσημες για κάθε ποιότητα και σε κάθε νόμισμα.
- 125 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 50, τελευταίο εδάφιο), οι οδηγίες που συγκεντρώθηκαν από τους παραγωγούς αποκαλύπτουν ότι αργότερα αποφασίστηκε να συνεχιστεί η πορεία που χαρακτήριζε τον Σεπτέμβριο, με νέες σταδιακές αυξήσεις, που θα είχαν ως βάση την τιμή των 2,10 DM/kg την 1η Οκτωβρίου για τη raffia και μια νέα άνοδο στα 2,25 DM/kg την 1η Νοεμβρίου. Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 51, πρώτο εδάφιο) επισημαίνει ακόμη ότι η BASF, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte και η Solvay έστειλαν όλες στα γραφεία πωλήσεών τους οδηγίες που καθόριζαν τις ίδιες τιμές για τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο, ενώ η Hercules καθόρισε στην αρχή τιμές ελαφρώς κατώτερες.

- 126 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 105, τέταρτο εδάφιο), όποια και αν ήταν η ημερομηνία της τελευταίας συναντήσεως, η παράβαση διήρκεσε μέχρι τον Νοέμβριο του 1983, εφόσον η συμφωνία εξακολούθησε να παράγει τα αποτελέσματά της τουλάχιστον μέχρι τότε· ο Νοέμβριος ήταν ο τελευταίος μήνας για τον οποίο είναι γνωστό ότι συμφωνήθηκαν τιμές-στόχοι και δόθηκαν οδηγίες για τις τιμές.
- 127 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 76, δεύτερο εδάφιο) απαντά μάλιστα λεπτομερώς στην Hercules, η οποία είχε επικρίνει την Επιτροπή διότι κακώς, κατά τη γνώμη της, θεώρησε ότι οι οδηγίες διαφόρων παραγωγών για τον καθορισμό τιμών δόθηκαν ταυτοχρόνως, ενώ αυτό δεν αλήθευε. Ομοίως, η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 76, τρίτο εδάφιο) αποκρούει την όποια αποδεικτική ισχύ της μελέτης την οποία είχε παρουσιάσει η Hercules για να αποδείξει ότι δεν υπήρχε καμμία σχέση μεταξύ των δικών της τιμολογιακών προσανατολισμών και των τιμών-στόχων που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις.
- 128 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 77, πρώτο εδάφιο) επισημαίνει ακόμη ότι ορισμένοι παραγωγοί δεν παρέδωσαν στην Επιτροπή πλήρη σειρά οδηγιών για τον καθορισμό τιμών από το 1979 και εντεύθεν, όπως τους είχε ζητηθεί. Έτσι, όσον αφορά την Hercules, τα συγκεντρωθέντα έγγραφα αφορούσαν μόνο το 1982 και το 1983.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 129 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι κακώς η Επιτροπή συνήγαγε, βάσει εγγράφων προερχομένων από άλλους παραγωγούς, ότι η Hercules είχε υποστηρίξει το σύστημα των « τιμών-στόχων ». Ειδικότερα, και όποτε ακόμη ο υπάλληλός της παρίστατο σε ορισμένες από τις συναντήσεις κατά τις οποίες συνεζητούντο οι τιμές αυτές, ούτε τα πρακτικά των συναντήσεων αυτών ούτε κανένα άλλο άμεσο αποδεικτικό στοιχείο δείχνει ότι αυτός συγκατατέθηκε για τις τιμές αυτές ή ότι δεσμεύτηκε να τις εφαρμόσει. Τα διατιθέμενα αποδεικτικά στοιχεία, και ιδίως η μαρτυρία άλλων παραγωγών ότι ο Β. δεν αναλάμβανε καμμία δέσμευση, καθώς και το γεγονός ότι αυτός δεν είχε την εξουσία να δεσμεύει την εταιρία, αποδεικνύουν το αντίθετο.

- 130 Υποστηρίζει ότι η Επιτροπή κακώς επικαλείται την ορολογία που χρησιμοποιείται στις εσωτερικές οδηγίες της επιχειρήσεως για τον καθορισμό τιμών, δεδομένου ότι πρόκειται απλώς για την ορολογία που συνήθως χρησιμοποιείται στον εξειδικευμένο Τύπο.
- 131 Η προσφεύγουσα αιτιάται την Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη τις επιδόσεις που όντως πραγματοποίησαν στην αγορά οι επικρινόμενες επιχειρήσεις, αλλά στηρίζει αποκλειστικά την Απόφαση σε μια ανάλυση των εσωτερικών οδηγιών των επιχειρήσεων για τον καθορισμό τιμών και στην υπόθεση ότι οι οδηγίες αυτές νόθευαν αναπόφευκτα τον ανταγωνισμό. Η ανάλυση όμως αυτή της Επιτροπής είναι ανακριβής. Συγκεκριμένα, το σύστημα τιμών της Hercules λειτουργούσε κατά τέτοιο τρόπο, που δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο συμφωνίας επί των τιμών με άλλους παραγωγούς. Αφενός μεν οι οδηγίες που δίδονταν στους κατά τόπους διευθυντές πωλήσεων τους άφηναν μεγάλη ελευθερία να αποστούν από τις υποδεικνυόμενες τιμές-στόχους. Για ένα μεγάλο μέρος της περιόδου 1982 έως 1983, οι οδηγίες αυτές έλαβαν μάλιστα τη μορφή επιδιωκομένων μέσω τιμών. Εν όψει της ευκαμψίας αυτού του συστήματος τιμών, το επιχείρημα της Επιτροπής ότι οι συμφωνούμενες τιμές συνιστούσαν σημείο αφετηρίας για τις διαπραγματεύσεις με τους πελάτες δεν ευσταθεί ως προς την Hercules. Αφετέρου δε οι γενικές κατευθύνσεις αποσκοπούσαν στο να διατηρείται η παραγωγή σε ένα μέγιστο επίπεδο και, προς τούτο, στο να μεγιστοποιούνται οι πωλήσεις, έστω και με τίμημα τη μείωση των περιθωρίων κέρδους.
- 132 Ισχυρίζεται ότι η πολιτική αυτή της «μεγιστοποιήσεως» της παραγωγής και των πωλήσεων της Hercules καθιστούσε αδύνατη την προσχώρησή της στο συμφωνηθέν σύστημα των «τιμών-στόχων». Οι τιμές που πράγματι ζητούσε στην αγορά δεν αντιστοιχούσαν προς τους «στόχους» τους οποίους υποτίθεται ότι είχε υιοθετήσει. Αυτό προκύπτει από μια μελέτη που έγινε με βάση 850 ατομικές συναλλαγές τις οποίες πραγματοποίησε η Hercules το 1982 και το 1983, σε τέσσερις χώρες όπου ανέπτυξε σημαντική δραστηριότητα (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία και Ιταλία). Ομοίως, η Επιτροπή ουδόλως έλαβε υπόψη τη μελέτη του καθηγητή Albach, του Πανεπιστημίου της Βόννης, ούτε το πόρισμα που συνέταξε το ανεξάρτητο γραφείο ορκωτών λογιστών Coopers & Lybrand (στο εξής: πόρισμα Coopers & Lybrand). Μόνη η σύγκριση των «τιμών-στόχων» με τις τιμές που καταγράφηκαν στον εξειδικευμένο Τύπο από τον Σεπτέμβριο του 1981 μέχρι τον Δεκέμβριο του 1983, στην οποία περιορίστηκε η Επιτροπή (πίνακας 9 της Αποφάσεως), δεν συνιστά αφ' εαυτής πρόδηλη απόδειξη περί του ότι ασκήθηκαν παράνομες επιδράσεις στην αγορά. Η σύγκριση αυτή, αντιθέτως, επιβεβαιώνει τις δηλώσεις των παραγωγών ότι οι πραγματικές τιμές ήσαν κατά πολύ κατώτερες των υποτιθεμένων «τιμών-στόχων» και εποίκιλλαν σε μεγάλο βαθμό, ιδίως στις άλλες ποιότητες πλην της raffia, οι οποίες και αντιπροσώπευαν το μεγαλύτερο μέρος των πωλήσεων της Hercules.

133 Η προσφεύγουσα εξηγεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή, δεν ερμήνευσε τις οδηγίες καθορισμού τιμών επιλεκτικά, εφόσον στηρίχτηκε στην τελευταία από τις δοθείσες οδηγίες· αντιθέτως, η Επιτροπή επέλεξε μεταξύ πολλών οδηγιών. Υποστηρίζει επίσης ότι δεν χρησιμοποίησε τις « θεωρητικές » αριθμητικές τιμές για τις άλλες ποιότητες πλην της raffia αντί των κυρίως ειπείν « στόχων », όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, η σύγκριση στην οποία προέβη αφορούσε έκαστη « αριθμητική τιμή-στόχο » ξεχωριστά για κάθε ποιότητα πολυπροπυλενίου και σε κάθε νόμισμα. Απλώς, επειδή ο αριθμός των « στόχων » για τα άλλα προϊόντα πλην της raffia ήταν πολύ περιορισμένος, η Hercules υπολόγισε πρόσθετους « θεωρητικούς στόχους » για να διευκολύνει τη σύγκριση, πράγμα όμως που έπραξε με απόλυτη συνέπεια. Ισχυρίζεται αντιθέτως ότι η Επιτροπή χρησιμοποίησε απρόσφορες και αναξιόπιστες μεθόδους αποπειρώμενη να δείξει ότι οι οδηγίες των διαφόρων παραγωγών για τον καθορισμό τιμών ήταν παρόμοιες και δίδονταν ταυτόχρονα και να τις συναρτήσει προς τις συναντήσεις παραγωγών.

134 Συναφώς, διατείνεται ότι, για την πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Αυγούστου-Δεκεμβρίου 1981, η Επιτροπή εξέλαβε ως οδηγία καθορισμού τιμών της Hercules ένα καθαρά εσωτερικό της σημείωμα (παράρτ. 18, αιτ. Her.).

135 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι, για την πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Ιουνίου-Ιουλίου 1982, η Επιτροπή παρέλειψε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι δέκα από τις δεκαεπτά οδηγίες καθορισμού τιμών που είχε δώσει η προσφεύγουσα δεν αντιστοιχούν προς την επιδιωκόμενη τιμή που υποτίθεται πως είχε καθορισθεί· η Επιτροπή από τις οδηγίες καθορισμού τιμών της προσφεύγουσας έλαβε τις τιμές καταλόγου, για να τις συγκρίνει προς τις ελάχιστες τιμές άλλων παραγωγών, ενώ έπρεπε να λάβει υπόψη την καθορισθείσα από την προσφεύγουσα ελάχιστη τιμή, η οποία είναι κατώτερη από την αντίστοιχη των άλλων· τέλος, η Επιτροπή παρέλειψε να αναφέρει τις εκφρασμένες σε δανικές κορώνες (DKR) οδηγίες της προσφεύγουσας, οι οποίες ήταν κατώτερες των επιδιωκόμενων τιμών όσον αφορά το ομοπολυμερές και το συμπολυμερές.

136 Όσον αφορά την πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου 1982, υποστηρίζει ότι η από 26 Ιουλίου 1982 οδηγία της για τον καθορισμό τιμών δεν μπορεί να συσχετισθεί με τη συνάντησή της 2ας Σεπτεμβρίου 1982, που είναι μεταγενέστερη αυτής. Αναφέρει επίσης ότι η οδηγία της για τον καθορισμό των τιμών του Οκτωβρίου 1982 δόθηκε στις 20 Οκτωβρίου, ήτοι πολύ μετά την έναρξη της ισχύος των νέων

- τιμών των άλλων παραγωγών και αφού το ECN είχε δημοσιεύσει τις επιδιωκόμενες τιμές. Προσθέτει ότι, για άλλη μια φορά, η Επιτροπή συγχέει τις τιμές καταλόγου της με τις ελάχιστες τιμές της και ότι παραλείπει να λάβει υπόψη άλλες οδηγίες καθορισμού τιμών, τις οποίες της είχε παραδώσει η προσφεύγουσα και οι οποίες δεν συνηγορούσαν υπέρ εκείνου που ήθελε να αποδείξει.
- 137 Όσον αφορά την πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Ιουλίου-Νοεμβρίου 1993, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι έδωσε τη σχετική οδηγία της στις 29 Ιουνίου 1983, ήτοι τέσσερις εβδομάδες μετά τη συνάντηση κατά την οποία η Επιτροπή υποστηρίζει ότι καθορίστηκε επιδιωκόμενη τιμή και πολύ χρόνο αφότου είχαν δώσει τις δικές τους οδηγίες καθορισμού τιμών οι άλλοι παραγωγοί. Προσθέτει ότι οι δικές της οδηγίες διαφέρουν από τις οδηγίες των άλλων και από τις επιδιωκόμενες τιμές που υποτίθεται πως είχαν καθοριστεί για τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 1983, λόγω του ότι αυτή έδωσε τις οδηγίες της για τον καθορισμό τιμών μετά τους άλλους παραγωγούς, αφού είχε προβεί σε ανεξάρτητη ανάλυση της συμπεριφοράς τους στην αγορά.
- 138 Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η ανάλυση αυτή επιρρωννύεται από το γεγονός ότι, όπως και οι άλλοι οι παραγωγοί μαρτυρούν, αυτή δεν συνεργαζόταν στις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, αλλά διετάρασε την αγορά « σπάζοντας » τις τιμές, όπως φαίνεται ιδίως από τα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33). Η στάση αυτή δείχνει όχι μόνο ότι οι εσωτερικές οδηγίες της Hercules δεν συμφωνούσαν με τους « στόχους », αλλά και πόσο μικρή σχέση είχαν, ούτως ή άλλως, οι οδηγίες αυτές με την πραγματική συμπεριφορά των υπευθύνων πωλήσεων.
- 139 Τέλος, η προσφεύγουσα εκθέτει ότι « το άρθρο 1, στοιχείο δ, της Αποφάσεως πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι διαπιστώνει, χωρίς να αναφέρεται στο αποτέλεσμα τους, ότι η Hercules συμφώνησε ότι θα δώσει και έδωσε πράγματι οδηγίες καθορισμού τιμών στα γραφεία πωλήσεών της, για να επιτευχθούν οι στόχοι ».
- 140 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, εκθέτει ότι έχει ήδη απαντήσει στα επιχειρήματα που εκτίθενται στην παρούσα ενότητα και ότι, άλλωστε, η Hercules δεν λέει τίποτε αναφορικά με το γεγονός ότι το άρθρο 1, στοιχείο β, της Αποφάσεως διαλαμβάνει περί του καθορισμού των « τιμών-στόχων » και όχι περί της εφαρμογής τους.

141 Κατά την Επιτροπή, το μόνο άξιο λόγου επιχείρημα της Hercules εν προκειμένω είναι το αναφερόμενο στην ευκαμψία του συστήματός της καθορισμού τιμών, επιχείρημα όμως το οποίο η καθής αποκρούει, τονίζοντας ότι ουδέποτε ισχυρίστηκε πως είχαν πράγματι τιμολογηθεί ομοιόμορφες τιμές· αντιθέτως, εκείνο που έχει σημασία είναι ότι η κεντρική διεύθυνση της επιχειρήσεως έδινε οδηγίες, οι οποίες αντιστοιχούσαν προς τις « επιδιωκόμενες τιμές », για να χρησιμεύσουν ως βάση για τη διαπραγμάτευση των τιμών με τους πελάτες. Η Επιτροπή φρονεί ότι, ναι μεν τα γραφεία πωλήσεως της προσφεύγουσας εκαλούντο να τηρήσουν κάποιες μέσες τιμές, που μπορούσαν να εφαρμόζονται σε διάφορες ποιότητες του πολυπροπυλενίου, αυτές όμως οι μέσες τιμές υπολογίζονταν βάσει των « επιδιωκόμενων τιμών », οι δε οδηγίες καθορισμού τιμών διέκριναν μεταξύ τρεχουσών τιμών και κατωτάτων τιμών.

142 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι, δεδομένου ότι καμμία διαφωνία δεν εκδηλώθηκε από πλευράς της Hercules κατά τις συναντήσεις, οι άλλοι παραγωγοί δεν θα είχαν ανεχθεί την παρουσία του εκπροσώπου της αν είχαν λόγους να αμφιβάλλουν ότι συναινούσε στον καθορισμό των τιμών, πράγμα που ήταν και ο σκοπός των συναντήσεων αυτών.

143 Τονίζει ακόμη το σαφές νόημα ορισμένων τηλετυπημάτων που έστειλε η Hercules στα γραφεία πωλήσεών της (παραρτ. Hercules Ε έως Ι της επιστολής της Επιτροπής της 29ης Μαρτίου 1985), όπου αναφέρονται τα εξής:

« Hence on for October exclusively quoting full list price without exception and lower our presence in the market. »

(« Εφεξής, για τον Οκτώβριο, προσφέρουμε αποκλειστικώς στην τιμή καταλόγου αυτούσια και περιορίζουμε την παρουσία μας στην αγορά. »)

« Book soonest possible business at regular accounts which currently are at or practically at list prices. Initiate soonest list price negotiations on regular accounts which current too far away from list price. Thereby assuming competition going at similar list price levels. »

(« Κλείστε παραγγελίες το ταχύτερο δυνατόν με πελάτες με τους οποίους διατηρούμε επί του παρόντος τακτικές δοσοληψίες σε τιμές ίδιες ή κατά προσέγγιση ίδιες με τις τιμές καταλόγου. Αρχίστε το ταχύτερον διαπραγματεύσεις βάσει των τιμών καταλόγου με πελάτες με τους οποίους διατηρούμε τακτικές δοσοληψίες σε τιμές που επί του παρόντος απέχουν πολύ από τις τιμές καταλόγου. Τα παραπάνω, στηριζόμενοι στην υπόθεση ότι ο ανταγωνισμός θα εξελιχθεί σε επίπεδα παραπλήσια με τις τιμές καταλόγου. ») (G 8, σ. 1 και 2)

και

« Will not refuse further volume provided it is at above list prices (...) In case of serious enquiry/biz opportunity from a typical historical prime customer where list for competitive reasons not obtainable we ready to discuss but dont assume flexibility beforehand. »

(« Δεν θα αρνηθούμε αύξηση του όγκου, με την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται οι παραπάνω τιμές καταλόγου (...) Αν υπάρξει σοβαρή ευκαιρία διαπραγματεύσεως ή συνάψεως συμβάσεως με παραδοσιακό και βασικό πελάτη και εφόσον, για λόγους ανταγωνισμού, οι τιμές καταλόγου δεν μπορούν να επιτευχθούν, είμαστε μεν πρόθυμοι να συζητήσουμε, αλλά μην εκδηλώνετε ευκαμψία από την αρχή. » (G 9).

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι τα τηλετυπήματα αυτά απεστάλησαν αμφότερα κατά την περίοδο 1982 έως 1983, κατά την οποία, όπως λέει η Hercules, λειτουργούσε το σύστημά της των μέσων τιμών. Είναι, επομένως, σαφές ότι το σύστημα αυτό δεν αναιρούσε τη σημασία των επιδιωκομένων τιμών.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

144 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι τα πρακτικά των περιοδικών συναντήσεων των παραγωγών πολυπροπυλενίου δείχνουν ότι οι παραγωγοί που μετέσχαν στις συναντήσεις αυτές συνομολόγησαν όντως τις συμφωνίες καθορισμού τιμών που μνημονεύονται στην Απόφαση. Ειδικότερα, στα πρακτικά της συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 24), αναφέρονται τα εξής:

« Everyone felt that there was a very good opportunity to get a price rise through before the holidays + after some debate settled on DM 2.00 from 1st June (UK 14th June). Individual country figures are shown in the attached table. »

[« Όλοι συμφώνησαν στην άποψη ότι υπήρχε μια πολύ καλή ευκαιρία να προωθηθεί η άνοδος των τιμών πριν από τις διακοπές και, κατόπιν συζήτησεως, κατέληξαν στα 2,00 DM από την 1η Ιουνίου (14 Ιουνίου για το Ηνωμένο Βασίλειο). Στον συνημμένο πίνακα εμφανίζονται οι αριθμοί για τις κατ' ιδίαν χώρες. »]

- 145 Επομένως, άπαξ αποδείχθηκε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα μετέσχε στις συναντήσεις αυτές, δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι δεν συντάχθηκε με τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών που αποφασίζονταν, οργανώνονταν και ελέγχονταν σ' αυτές, χωρίς να παρέχει ενδείξεις προς στήριξη αυτού του ισχυρισμού. Ελλείπει τέτοιων ενδείξεων, πράγματι, δεν υπάρχει κανένας λόγος να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα, κατ' αντίθεση προς τους λοιπούς μετέχοντες στις συναντήσεις, δεν συντάχθηκε με αυτές τις πρωτοβουλίες.
- 146 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ειδικά τη συμμετοχή της στη μια ή στην άλλη συγκεκριμένη πρωτοβουλία καθορισμού τιμών, αλλά υποστηρίζει ότι ουδέποτε δεσμεύτηκε να τηρήσει τις επιδιωκόμενες τιμές· επικαλείται σχετικώς, πρώτον, τη θέση την οποία κατείχε ο υπάλληλός της τόσο στις συναντήσεις όσο και εντός της επιχειρήσεως και, δεύτερον, την τιμολογιακή της πολιτική, όπως εκδηλωνόταν προς τα μέσα και προς τα έξω, η οποία ήταν ανεξάρτητη από τις αμφισβητούμενες επιδιωκόμενες τιμές και δεν μπορούσε να επηρεάζεται απ' αυτές.
- 147 Κανένα από τα δύο αυτά επιχειρήματα δεν μπορεί να γίνει δεκτό ως ένδειξη εις επίρρωση του ισχυρισμού της προσφεύγουσας ότι αυτή δεν συναποδέχθηκε τις συμφωνηθείσες πρωτοβουλίες τιμών.
- 148 Όσον αφορά το πρώτο από αυτά τα επιχειρήματα, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει, κατ' αρχάς, ότι, για τους ίδιους λόγους που έκρινε ότι οι ενδείξεις τις οποίες αντλεί η προσφεύγουσα από τη θέση την οποία κατείχε ο Β. στην εταιρία δεν είναι τέτοιες που να

αποδεικνύουν ότι η συμμετοχή του στις συναντήσεις δεν μπορεί να αποδοθεί σ' αυτήν, οι ίδιες αυτές ενδείξεις δεν αποδεικνύουν ούτε ότι η προσφεύγουσα δεν συναποδέχθηκε τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών που συνεφωνούντο κατά τις συναντήσεις αυτές.

- 149 'Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, κατά το μέτρο που αναφέρεται στην εσωτερική τιμολογιακή πολιτική της Hercules — ήτοι στις οδηγίες της για τον καθορισμό τιμών του 1982 και του 1983 —, πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι επικρίσεις της προσφεύγουσας, που διατυπώθηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία και εκτίθενται στο δικόγραφο της προσφυγής της, για το κατά πόσον οι δικές της οδηγίες καθορισμού τιμών ήσαν παρόμοιες και για το αν δίδονταν ταυτόχρονα με εκείνες των άλλων παραγωγών και με τις επιδιωκόμενες τιμές που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις των ετών 1982 και 1983, έχουν εν μέρει ληφθεί υπόψη στην Απόφαση. Καταγράφονται, πράγματι, στους πίνακες 7 της Απόφασης, αφενός μεν τόσο οι συγκλίσεις όσο και οι αποκλίσεις μεταξύ των οδηγιών αυτών, αφετέρου δε οι οδηγίες των άλλων παραγωγών ή οι οδηγίες καθορισμού τιμών που καθορίζοντο κατά τις συναντήσεις. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή περιέγραψε ορθώς την κατάσταση της προσφεύγουσας. Συναφώς, πρέπει να προστεθεί ότι η επιλογή στην οποία προέβη η Επιτροπή μεταξύ των διαφόρων οδηγιών καθορισμού τιμών δεν αλλοίωσε την πραγματική της εικόνα, αλλά συνδέεται άρρηκτα με τη συνολική εικόνα η οποία εμφανίζεται στους συνημμένους στην Απόφαση πίνακες.
- 150 'Έτσι, η επίκριση της ανάλυσεως της Επιτροπής της σχετικής με τις τιμές της προσφεύγουσας του Σεπτεμβρίου 1981 λαμβάνεται υπόψη στην αιτιολογική σκέψη 35, δεύτερο εδάφιο, της Απόφασης και στον πίνακα 7 ΣΤ αυτής, όπου αναφέρεται ρητά ότι η Hercules δεν παρέδωσε στην Επιτροπή οδηγίες καθορισμού τιμών για την περίοδο αυτήν, αλλ' ότι υπάρχει ένα εσωτερικό σημείωμα της 29ης Ιουλίου 1981, που παραθέτει τις επιδιωκόμενες τιμές (παράρτ. 18, αιτ. Her.).
- 151 Ομοίως, οι επικρίσεις της προσφεύγουσας σχετικά με την πρωτοβουλία καθορισμού τιμών του Σεπτεμβρίου-Νοεμβρίου του 1982 δεν ευσταθούν, δεδομένου ότι η οδηγία καθορισμού τιμών της προσφεύγουσας της 26ης (στην πραγματικότητα της 27ης) Ιουλίου 1982 (παραρτ. Her. G2 έως G6, επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985) δεν πρέπει να συσχετισθεί με τη συνάντηση της 2ας Σεπτεμβρίου 1982, αλλά με τη συνάντηση της 20ής και 21ης Ιουλίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 26), κατά την οποία είχε καθοριστεί η επιδιωκόμενη τιμή των 2,00 DM/kg για την 1η Σεπτεμβρίου, όπως αναφέρει η Επιτροπή σε μια υποσημείωση του πίνακα 7 Θ.

- 152 Κατά τα άλλα, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να επικαλεστεί τη δημόσια αναγγελία των τιμών στο ECN για να εξηγήσει τις δικές της οδηγίες καθορισμού τιμών, εφόσον προκύπτει σαφώς από τα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 40) ότι, κατά το υπό κρίση χρονικό διάστημα, όποτε αποφασιζόταν μια πρωτοβουλία καθορισμού τιμών, αναγγελλόταν διά του εξειδικευμένου Τύπου. Πράγματι, στα πρακτικά αναφέρονται τα εξής: « Shell was reported to have committed themselves to the move and would lead publicly in ECN » (« Αναφέρθηκε ότι η Shell είχε δεσμευτεί σ' αυτή την κίνηση και θα έδινε δημόσια το έναυσμα μέσω του ECN »).
- 153 Όσο για τις συνέπειες τις οποίες επιχειρεί να αντλήσει η προσφεύγουσα από το γεγονός ότι οι οδηγίες της για τον καθορισμό τιμών για το 1982 και το 1983 εν μέρει δεν ήταν ταυτόχρονες προς τις άλλες, το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ούτε το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ των οδηγιών καθορισμού τιμών της προσφεύγουσας, αφενός, και των αντιστοιχών οδηγιών των άλλων παραγωγών και της συναντήσεως κατά την οποία καθορίστηκε η επιδιωκόμενη τιμή, αφετέρου, είναι τέτοιο που να εξουδετερώνει τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία προέβαλε η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, το χρονικό αυτό διάστημα δεν δικαιολογεί την εκδοχή ότι η προσφεύγουσα έδινε τις οδηγίες της αφού προέβαινε σε αυτόνομη εκτίμηση της αγοράς, εφόσον κατά τις συναντήσεις αυτή είχε μάθει σε ποιες τιμές απέβλεπαν οι ανταγωνιστές της.
- 154 Όσον αφορά την ομοιότητα των οδηγιών καθορισμού τιμών που έδινε η προσφεύγουσα κατά το 1982 και 1983 με τις επιδιωκόμενες τιμές και τις οδηγίες των ανταγωνιστών της, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα μερικώς μόνον έθετε σε εφαρμογή τις συμφωνούμενες πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών δεν αναιρεί το ότι τις είχε συναποδεχθεί κατά τις συναντήσεις, όταν μάλιστα τα πρακτικά αυτών των συναντήσεων δεν αφήνουν να διαφανεί καμμία διάσταση απόψεων μεταξύ της προσφεύγουσας και των λοιπών συμμετεχόντων ως προς τις πρωτοβουλίες αυτές, το δε γεγονός ότι μερικώς μόνο έτιθεντο αυτές σε εφαρμογή προκαλούσε τις επικρίσεις των άλλων παραγωγών, όπως φαίνεται και από τα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33), όπου γίνεται λόγος περί επικρίσεων που διατύπωσαν οι Γερμανοί και οι Ολλανδοί παραγωγοί κατά της προσφεύγουσας, επικρίσεων που — όπως τονίζει η προσφεύγουσα — η απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8) τονίζει ότι οφείλονταν στην τιμολογιακή της πολιτική.
- 155 Πρέπει να παρατηρηθεί ότι ούτε η ευκαμψία του συστήματος καθορισμού τιμών της ίδιας της προσφεύγουσας είναι ικανή να αναιρέσει τις διαπιστώσεις της Επιτροπής, διότι και μεν οι οδηγίες καθορισμού τιμών που δίδονταν στα γραφεία πωλήσεων τους

άφηναν μεγάλη ελευθερία, σε βαθμό μάλιστα που να τα αφήνουν να θεωρούν τις οδηγίες αυτές ως μέσες μηνιαίες επιδιωκόμενες τιμές, οι επιδιωκόμενες όμως τιμές που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις χρησίμευαν ως βάση για τις εκτιμήσεις στις οποίες θα προέβαιναν τα γραφεία πωλήσεων ή για τον καθορισμό των μέσων μηνιαίων επιδιωκόμενων τιμών· χρησίμευαν, έτσι, ως βάση για τις διαπραγματεύσεις με τους πελάτες, όπως φαίνεται από το κείμενο των τηλετυπημάτων που παρέθεσε η Επιτροπή (παραρτ. Hercules Ε έως Ι, επιστολή της 29ης Μαρτίου 1985), τα οποία χρονολογούνται από την περίοδο κατά την οποία λειτουργούσε το σύστημα μέσων τιμών της προσφεύγουσας. Η διαπίστωση αυτή, εξ άλλου, δεν αναιρείται από το γεγονός ότι η χρησιμοποιούμενη στα δύο αυτά τηλετυπήματα ορολογία είναι η ίδια με τη χρησιμοποιούμενη στον εξειδικευμένο Τύπο.

- 156 Λόγω ακριβώς αυτής της ευκαμψίας του συστήματος καθορισμού των τιμών της, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αιτιάζεται την Επιτροπή ότι στην ανάλυση στην οποία προβαίνει σχετικά με τις οδηγίες καθορισμού τιμών της προσφεύγουσας λαμβάνει άλλοτε μεν τις τιμές καταλόγου της, άλλοτε δε τις ελάχιστες τιμές της, έστω και αν για άλλους παραγωγούς έλάμβανε μόνο τις ελάχιστες τιμές τους, εφόσον το σύστημα αυτό άφηνε σημαντικά περιθώρια εκτιμήσεως στις υπηρσίες πωλήσεών της.
- 157 Πρέπει, εξ άλλου, να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυρίζεται ότι οι οδηγίες της για τον καθορισμό τιμών είχαν αμιγώς εσωτερικό χαρακτήρα, διότι ναι μεν αυτές είναι αμιγώς εσωτερικές καθ' όσον απευθύνονται από την κεντρική έδρα προς τα γραφεία πωλήσεων, εστέλλοντο όμως με σκοπό να εκτελεσθούν και, άρα, να παραγάγουν άμεσα ή έμμεσα εξωτερικά αποτελέσματα, χάνοντας έτσι τον εσωτερικό τους χαρακτήρα.
- 158 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, κατά το μέτρο που αναφέρεται στην εξωτερική τιμολογιακή πολιτική της Hercules — δηλαδή τις τιμές τις οποίες εφάρμοζε στην αγορά —, πρέπει να σημειωθεί ότι η Απόφαση ουδόλως βεβαιώνει ότι η προσφεύγουσα εφάρμοζε τιμές που αντιστοιχούσαν πάντα προς τις επιδιωκόμενες τιμές που συνομολογούνταν κατά τις συναντήσεις· αυτό σημαίνει ότι ούτε η προσβαλλόμενη πράξη στηρίζεται στη διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα έθετε τα αποτελέσματα των συναντήσεων σε εφαρμογή, για να αποδείξει τη συμμετοχή της στον καθορισμό αυτών των επιδιωκόμενων τιμών. Η ενδεχόμενη διάσταση μεταξύ των τιμών που πράγματι επιτύγχανε η προσφεύγουσα στην αγορά και των επιδιωκόμενων τιμών που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις, και αν ακόμη ήταν αποδεδειγμένη, δεν είναι στοιχείο ικανό να αναιρέσει τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στον καθορισμό επιδιωκόμενων

τιμών κατά τις συναντήσεις, αλλά θα μπορούσε, το πολύ, να αποδείξει ότι η προσφεύγουσα δεν έθετε το αποτέλεσμα αυτών των συναντήσεων σε εφαρμογή, όπως δείχνουν, και εδώ, οι επικρίσεις τις οποίες επέσυρε η προσφεύγουσα κατά τις συναντήσεις λόγω της τιμολογιακής της πολιτικής.

159 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορεί, εν προκειμένω, να επικαλεστεί την τιμολογιακή της πολιτική, είτε την εσωτερική είτε την εξωτερική, για να αποδείξει ότι δεν συναποδέχθηκε τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών που αποφασίζονταν, οργανώνονταν και ελέγχονταν κατά τις συναντήσεις στις οποίες μετείχε.

160 Πρέπει να προστεθεί ότι καλώς η Επιτροπή συνήγαγε από την απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), όπου αναφέρεται ότι: « “Target prices” for the basic grade of each principal category of polypropylene as proposed by producers from time to time since 1 January 1979 are set forth in Schedule (...) » (« Οι κατά καιρούς προταθείσες από τους παραγωγούς “τιμές-στόχοι”, από την 1η Ιανουαρίου 1979 και εντεύθεν, για τη βασική ποιότητα καθεμιάς από τις βασικές κατηγορίες πολυπροπυλενίου εκτίθενται στο παράρτημα (...) »), ότι οι πρωτοβουλίες αυτές εντάσσονταν σε σύστημα καθορισμού επιδιωκόμενων τιμών.

161 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα συγκαταλεγόταν μεταξύ των παραγωγών πολυπροπυλενίου μεταξύ των οποίων επήλθε σύμπτωση βουλήσεων σχετικά με τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών που μνημονεύονται στην Απόφαση και ότι οι πρωτοβουλίες αυτές εντάσσονταν στο πλαίσιο συστήματος.

Δ — Τα μέτρα που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της θέσεως σε εφαρμογή των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

162 Η Απόφαση (άρθρο 1, στοιχείο γ, και αιτιολογική σκέψη 27· βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 42) προσάπτει στην προσφεύγουσα ότι συνομολόγησε με τους λοιπούς παραγωγούς διάφορα μέτρα για τη διευκόλυνση της εφαρμογής των τιμών-στόχων· τέτοια μέτρα ήσαν οι προσωρινοί περιορισμοί της παραγωγής, οι ανταλλαγές λεπτομερών

πληροφοριών σχετικά με τις παραδόσεις, η πραγματοποίηση τοπικών συναντήσεων, από τον Σεπτέμβριο δε του 1982, ένα σύστημα « account management » (« λογιστικής διαχείρισεως ») που αποσκοπούσε στην εφαρμογή των αυξήσεων των τιμών στους κατ' ιδίαν πελάτες.

- 163 Όσον αφορά το σύστημα του « account management », του οποίου η πιο πρόσφατη και εξελιγμένη μορφή, που ανάγεται στον Δεκέμβριο του 1982, είναι γνωστή ως « account leadership », η προσφεύγουσα, όπως και κάθε παραγωγός, ορίστηκε συντονιστής ή « leader » ενός τουλάχιστον μεγάλου πελάτη, του οποίου ανέλαβε να συντονίζει, με μυστικότητα, τις σχέσεις με τους προμηθευτές του. Κατ' εφαρμογήν του συστήματος αυτού, εντοπίστηκαν πελάτες στο Βέλγιο, την Ιταλία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, ορίστηκε δε ένας « συντονιστής » για καθένα τους. Τον Δεκέμβριο του 1982, προτάθηκε μια πιο γενικευμένη εκδοχή του συστήματος αυτού και προβλέφθηκε ο ορισμός ενός « οδηγού » (« leader »), ο οποίος θα αναλάμβανε να προσανατολίζει, να διαπραγματεύεται και να οργανώνει τις τιμολογιακές μεταβολές. Οι λοιποί παραγωγοί που είχαν τακτικές δοσοληψίες με τους πελάτες ήσαν γνωστοί ως « contenders » (« ανταγωνιστές ») και συνεργάζονταν με τον « account leader », όταν απηύθυναν προσφορά σε συγκεκριμένο πελάτη. Χάριν « προστασίας » του « account leader » και των « contenders », κάθε άλλος παραγωγός στον οποίο απευθυνόταν ο πελάτης έπρεπε να κάνει προσφορά σε τιμές υψηλότερες από τον επιθυμητό στόχο. Παρά τους ισχυρισμούς της ICI ότι το σχέδιο αυτό κατέρρευσε ύστερα από λίγους μόνο μήνες μερικής και αναποτελεσματικής εφαρμογής, η Απόφαση βεβαιώνει ότι τα πλήρη πρακτικά της συναντήσεως της 3ης Μαΐου 1983 ανέφεραν ότι εξετάστηκε τότε λεπτομερώς η περίπτωση διαφόρων πελατών, όπως και οι προσφορές τιμών που είχαν γίνει ή επρόκειτο να γίνουν από κάθε παραγωγό στους πελάτες αυτούς και οι παραδοθείσες ή παραγγελλείσες ποσότητες.

- 164 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 20) αιτιάζεται ακόμη την Hercules ότι παρέστη σε τοπικές συναντήσεις, τουλάχιστον στις τοπικές συναντήσεις των χωρών Benelux (αιτιολογική σκέψη 78, δέκατο εδάφιο), οι οποίες ήσαν αφιερωμένες στη θέση σε εφαρμογή, σε τοπικό επίπεδο, των μέτρων που είχαν συμφωνηθεί κατά τις κεντρικές συναντήσεις.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 165 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι συμμετέσχε σε ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις παραδόσεις της και επισημαίνει ότι αυτό σημειώθηκε ρητά από την Επιτροπή στην

αιτιολογική σκέψη 78 της Αποφάσεως. Επισημαίνει ότι η επίμονη άρνηση της Hercules, καθώς και της Amoco και της BP, να παράσχουν στοιχεία αφορώντα μερίδια αγοράς που, αθροιζόμενα, αντιπροσώπευαν ένα σημαντικό μερίδιο της αγοράς της ΕΟΚ, έπρεπε να είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της εμπιστοσύνης που μπορούσαν να έχουν οι άλλοι στο προϊόν αυτών των ανταλλαγών πληροφοριών, που δεν κάλυπταν το σύνολο.

166 Υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει καμμία απόδειξη ότι η Hercules δέχτηκε να μειώσει την παραγωγή της ή να πραγματοποιήσει πωλήσεις εκτός ΕΟΚ ή ότι έθεσε τέτοια μέτρα σε εφαρμογή. Με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η Επιτροπή είχε επισημάνει ότι, κατά τη συνάντηση της 21ης Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 30), ο εκπρόσωπος της προσφεύγουσας δέχτηκε να σταματήσει την παραγωγή του εργοστασίου, για να στηρίξει μια πρωτοβουλία καθορισμού τιμών. Ο ισχυρισμός, όμως, αυτός διαψεύδεται αφενός από τις εκθέσεις εκμεταλλεύσεως του εργοστασίου και αφετέρου από το γεγονός ότι ο εκπρόσωπος της Hercules δεν είχε καμμία εξουσία ελέγχου επί της παραγωγής του εργοστασίου. Εξ άλλου, τα πρακτικά της συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 24) δεν επιβεβαιώνονται, ως προς το σημείο αυτό, από τα πρακτικά της ίδιας συναντήσεως που συντάχθηκαν από την Hercules (παράρτ. 3, αιτ. Her.).

167 Εξ άλλου, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν υπήρξε εκτροπή της παραγωγής της Hercules προς υπερπόντιες αγορές, παρά το γεγονός ότι, κατά την εξεταζόμενη από την Επιτροπή περίοδο, τα περιθώρια κέρδους τα οποία επιτυγχάνονταν στις υπερπόντιες πωλήσεις ήταν ευρύτερα από εκείνα που μπορούσαν να επιτευχθούν επί των πωλήσεων εντός της ΕΟΚ. Ισχυρίζεται, εξ άλλου, ότι το μερίδιο αγοράς της Hercules εντός της Κοινότητας αυξήθηκε.

168 Ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή στηρίζεται σε έγγραφα μη κατονομαζόμενα, μη εξηγουμένης προελεύσεως και αμφίβολης αξιοπιστίας, για να αποδείξει τη συμμετοχή της στο σύστημα του « account management ». Επισημαίνει, αντιθέτως, ότι η ICI ισχυρίστηκε, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, ότι η Hercules ήταν υπαίτια για την αποτυχία του συστήματος (γ. αιτ. παράρτ. 8). Η προσφεύγουσα εκθέτει, εξ άλλου, ότι δεν επινόησε αυτή το σύστημα του « account management », το οποίο αναφέρθηκε για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια μιας τοπικής συναντήσεως, όπως ανέφερε κατά την ακρόασή του ο υπάλληλός της (παράρτ. 7, αιτ. Her.).

- 169 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι ουδόλως συμμετέσχε στην επεξεργασία των πινάκων που είναι συνημμένοι στα πρακτικά των συναντήσεων της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 και της 3ης Μαΐου 1983 (γ. αιτ. παραρτ. 29 και 38), όπως αποδεικνύει το γεγονός ότι δεν μνημονεύεται ως « account leader » των κυριότερων πελατών της στο Ηνωμένο Βασίλειο και στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Αντιθέτως, το γεγονός ότι εμφανίζεται ως « account leader » ενός άλλου πελάτη δεν αποδεικνύει τίποτε, κατά το μέτρο που όλοι οι παραγωγοί γνώριζαν ότι αυτή ήταν ο κύριος προμηθευτής της.
- 170 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ακόμη ότι η παρουσία του υπαλλήλου της στις τοπικές συναντήσεις ήταν σποραδική και περιοριζόταν στο Βέλγιο και δεν δικαιολογεί το συμπέρασμα της Επιτροπής ότι η Hercules συνέβαλε στην εφαρμογή των επικρινομένων συμφωνιών.
- 171 Η προσφεύγουσα συμπεραίνει ότι, δεδομένου ότι είναι μάλλον απίθανο να φανταστεί κανείς ότι μπορεί αυτή να συμμετέσχε σε μια συμφωνία χωρίς να συμμετάσχει και στα μέτρα που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της εφαρμογής της, αυτό γεννά αμφιβολίες και ως προς τη συμμετοχή της στη συμφωνία.
- 172 Η Επιτροπή, από την άλλη πλευρά, επισημαίνει ότι προφανώς δεν διαπίστωσε ότι η Hercules είχε μετέσχει σε ανταλλαγές των αριθμητικών στοιχείων των πωλήσεών της, πράγμα που δήλωσε σαφώς στην αιτιολογική σκέψη 78, δέκατο εδάφιο, της Αποφάσεως. Θεωρεί ότι η Hercules μετέσχε σε μια παράβαση που συνεπαγόταν συμφωνία επί σειράς μέτρων που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της θέσεως των επιδιωκόμενων τιμών σε εφαρμογή, ουδέποτε όμως διαπίστωσε ότι τα μέτρα αυτά τέθηκαν όντως σε εφαρμογή.
- 173 Αρνείται ότι ισχυρίστηκε ότι η Hercules ήταν σύμφωνη στο να περιορίσει την παραγωγή της· πολλά μάλλον, δεν ισχυρίστηκε ότι τέτοιοι περιορισμοί πράγματι συντελέστηκαν. Ωστόσο, τα πρακτικά ορισμένων συναντήσεων, όπως της 13ης Μαΐου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 24) και της 21ης Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 30), δείχνουν ότι αυτό ήταν ένα από τα θέματα επί των οποίων είχε επιτευχθεί γενική συμφωνία και ότι η Hercules εξεδήλωσε προθυμία να μειώσει την παραγωγή της ή να διοχετεύσει τα πλεονάσματά της προς τις υπερπόντιες αγορές.

174 Αναφέρει ότι η Hercules δεν φαίνεται να αμφισβητεί ότι υπήρξε συμφωνία για το σύστημα του « account management », όπως φαίνεται από τα πρακτικά των συναντήσεων της 2ας Σεπτεμβρίου και της 2ας Δεκεμβρίου 1982 και της ανοίξεως του 1983 (γ. αιτ. παραρτ. 29, 33 και 37). Όσο για τη φύση της συμμετοχής της σ' αυτό το σύστημα, η απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, τα πρακτικά της ακρόασης του υπαλλήλου της από τους εκπροσώπους της Επιτροπής, καθώς και δύο χειρόγραφα σημειώματα (παραρτ. 1, 7, 10 και 11, αιτ. Her.), δείχνουν ότι πρώτος ο Β. πρότεινε ένα τέτοιο σύστημα.

175 Όσον αφορά, τέλος, τις τοπικές συναντήσεις, η Επιτροπή επισημαίνει ότι το κύριο επίχειρήμά της είναι ότι συμφωνήθηκε η διενέργεια τέτοιων συναντήσεων· επικουρικός μόνο παρατηρεί ότι οι συναντήσεις αυτές έλαβαν όντως χώρα και ότι η Hercules αναγνώρισε, με την απάντησή της στην αίτηση παροχής πληροφοριών, ότι περιστασιακά ελάμβανε μέρος σ' αυτές.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

176 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι η αιτιολογική σκέψη 27 της Απόφασης πρέπει να ερμηνευθεί, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 26, δεύτερο εδάφιο, όχι υπό την έννοια ότι προσάπτει σε καθένα από τους παραγωγούς ότι δεσμεύτηκε ατομικώς να λάβει όλα τα μέτρα των οποίων γίνεται μνεία σ' αυτήν, αλλ' ότι προσάπτει σε καθένα από αυτούς τους παραγωγούς ότι, σε διάφορες χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια συναντήσεων, συναποδέχτηκαν με τους λοιπούς παραγωγούς ένα σύνολο μέτρων των οποίων γίνεται μνεία στην Απόφαση και που αποσκοπούσαν στη δημιουργία ευμενών συνθηκών για την αύξηση των τιμών, ιδίως μειώνοντας τεχνητά την προσφορά του πολυπροπυλενίου· η εκτέλεση αυτού του συνόλου μέτρων είχε επιμεριστεί, με κοινή συμφωνία των διαφόρων παραγωγών, ανάλογα με τη συγκεκριμένη θέση του καθενός.

177 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, συμμετέχοντας στις συναντήσεις κατά τις οποίες υιοθετήθηκε αυτό το σύνολο μέτρων [και ιδίως στις συναντήσεις της 13ης Μαΐου, της 2ας και της 21ης Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 24, 29, 30)], συναποδέχτηκε το σύστημα αυτό, εφόσον δεν προβάλλει καμμία ένδειξη ικανή να αποδείξει το αντίθετο. Συναφώς, η υιοθέτηση του συστήματος του « account leadership » προκύπτει από το ακόλουθο χωρίο των πρακτικών της συναντήσεως της 2ας Σεπτεμβρίου 1982:

« about the dangers of everyone quoting exactly DM 2.00 A.“ s point was accepted but rather than go below DM 2.00 it was suggested & generally agreed that others than the major producers at individual accounts should quote a few pfs higher. Whilst customer tourism was clearly to be avoided for the next month or two it was accepted that it would be very difficult for companies to refuse to quote at all when, as was likely, customers tried to avoid paying higher prices to the regular suppliers. In such cases producers would quote but at above the minimum levels for October ».

(« σχετικά με τους κινδύνους που θα προέκυπταν αν όλοι προέτειναν ακριβώς 2.00 DM, έγινε αποδεκτή η παρατήρηση του A. αντί, όμως, να προτείνονται τιμές κάτω των 2.00 DM, προτάθηκε και συμφωνήθηκε από όλους ότι οι άλλοι παραγωγοί, πλην των κυρίων προμηθευτών ενός συγκεκριμένου πελάτη, οφείλουν να προτείνουν τιμές κατά μερικά pfennigs υψηλότερες. Παρ' όλο που οποιαδήποτε αναζήτηση νέων πελατών θεωρήθηκε σαφώς αποφευκτέα για τον επόμενο ένα ή δύο μήνες, έγινε δεκτό ότι θα ήταν εξαιρετικά δυσχερές για τις επιχειρήσεις να αρνηθούν να υποβάλουν προσφορές, όταν, όπως ήταν φυσικό, οι πελάτες προσπαθούσαν να αποφύγουν να πληρώσουν υψηλότερες τιμές στους τακτικούς προμηθευτές τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οι παραγωγοί θα υπέβαλλαν μεν προσφορά, αλλά υψηλότερη των κατωτάτων τιμών που είχαν οριστεί για τον Οκτώβριο »).

Ομοίως, κατά τη συνάντηση της 21ης Σεπτεμβρίου 1982, στην οποία μετέσχε και η προσφεύγουσα, ελέχθησαν τα εξής: « In support of the move, BASF, Hercules and Hoechst said they would be taking plant off line temporarily » (« Προς στήριξη του σχεδίου, οι BASF, Hercules και Hoechst δήλωσαν ότι θα έθεταν προσωρινώς μια από τις εγκαταστάσεις τους εκτός λειτουργίας »)· ενώ, κατά τη συνάντηση της 13ης Μαΐου 1982, η Fina είπε: « Plant will be shut down for 20 days in August » (« Το εργοστάσιο θα παραμείνει κλειστό επί 20 ημέρες τον Αύγουστο »).

178 'Όσον αφορά το « account leadership », το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από τα πρακτικά των συναντήσεων της 2ας Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 29), της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33) και της ανοίξεως του 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 37), στις οποίες μετείχε η προσφεύγουσα, κατά τις συναντήσεις αυτές οι παρόντες παραγωγοί συντάχθηκαν με αυτό το σύστημα.

179 'Όπως προκύπτει, εξ άλλου, από ένα σημείωμα που αποκαλύφθηκε στην ICI και το οποίο η προσφεύγουσα ανάγει περίπου στον Μάιο του 1983 (παράρτ. 11, αιτ. Her.), ο

υπάλληλος της προσφεύγουσας θεωρήθηκε ως ο « originator of “ account leadership ” concept (not working) » [« B.: εμπνευστής της έννοιας του “ account leadership ” (δεν λειτουργεί) »].

180 Το γεγονός, εξ άλλου, ότι η προσφεύγουσα δεν ορίστηκε ως « account leader » των μεγαλύτερων πελατών της δεν ασκεί επιρροή. Εκείνο που έχει σημασία, πράγματι, δεν είναι το αν ο πελάτης είναι σημαντικός από τη σκοπιά του προμηθευτή, αλλά το αν ο προμηθευτής, εν προκειμένω η Hercules, είναι σημαντικός από τη σκοπιά του πελάτη. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν επικαλέστηκε ούτε απέδειξε ότι ήταν όντως ο κύριος προμηθευτής αυτών των « μεγάλων πελατών » των οποίων δεν ορίστηκε ως « account leader ».

181 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, εξ άλλου, όσον αφορά την αιτίαση περί περιορισμού της παραγωγής και διοχετεύσεως της παραγωγής προς υπερπόντιες αγορές, ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, τα δικά της πρακτικά της συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982 (παράρτ. 3, αιτ. Her.) δεν αναιρούν, αλλ' αντιθέτως επιρρωννύουν τα πρακτικά της ίδιας συναντήσεως της ICI (γ. αιτ. παράρτ. 24) όσον αφορά το περιεχόμενο των συζητήσεων που έγιναν ως προς το ζήτημα αυτό, έστω και αν είναι αλήθεια ότι τα πρακτικά της Hercules δεν περιλαμβάνουν τις δικές της δηλώσεις. Συναφώς, στα πρακτικά της ICI αναφέρονται τα εξής:

« Hercules — Export demand expected to continue strongly + would put any surplus overseas despite losing ground in W. Europe over last 2 months »

(« Hercules — Αναμένεται ότι η ζήτηση για εξαγωγές θα εξακολουθήσει να είναι ισχυρή· διατίθεται να διαθέσει το οποιοδήποτε πλεόνασμα σε υπερπόντιες αγορές, παρ' όλον ότι κατά τους τελευταίους 2 μήνες έχει χάσει έδαφος στη Δυτ. Ευρώπη. »)

182 Τέλος, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη συμμετοχή της σε τοπικές συναντήσεις και ότι ο σκοπός των συναντήσεων αυτών πιστοποιείται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 12ης Αυγούστου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 27), που δείχνουν ότι οι συναντήσεις αυτές αποσκοπούσαν στην εξασφάλιση της εφαρμογής μιας συγκεκριμένης πρωτοβουλίας καθορισμού τιμών σε τοπικό επίπεδο.

- 183 Πρέπει να προστεθεί ότι, όπως ρητώς προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 78, δέκατο εδάφιο, της Απόφασης, η Απόφαση δεν καταλόγισε στην προσφεύγουσα την αιτίαση ότι αντάλλασσε στοιχεία σχετικά με τις πωλήσεις της.
- 184 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα συγκαταλεγόταν μεταξύ των παραγωγών πολυπροπυλενίου μεταξύ των οποίων επήλθε σύμπτωση βουλήσεων σχετικά με μέτρα που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της θέσεως σε εφαρμογή των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών που μνημονεύονται στην Απόφαση.

Ε — Ποσότητες-στόχοι και ποσοστάσεις

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

- 185 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 31, τρίτο εδάφιο), « είχε αναγνωρισθεί ότι ένα αυστηρό σύστημα ποσοστάσεων ήταν σημαντικό » κατά τη συνάντηση της 26ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1979, τα πρακτικά της οποίας μνημόνευαν κάποιο σχέδιο που είχε προταθεί ή συμφωνηθεί στη Ζυρίχη για τον περιορισμό των μηνιαίων πωλήσεων στο 80 % του μέσου όρου που είχε επιτευχθεί κατά τους οκτώ πρώτους μήνες του έτους.
- 186 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 52) επισημαίνει ακόμα ότι διάφορα σχέδια κατανομής της αγοράς είχαν ήδη εφαρμοστεί πριν από τον Αύγουστο του 1982. Μολονότι ο προβλεπόμενος συνολικός όγκος παραγγελιών είχε επιμεριστεί σε ποσοστά μεταξύ των κατ' ιδίαν παραγωγών, δεν υπήρξε, ωστόσο, κανένας εκ των προτέρων συστηματικός περιορισμός της συνολικής παραγωγής. Έτσι, οι προβλέψεις για το σύνολο της αγοράς αναθεωρούνταν περιοδικά, οι δε πωλήσεις του κάθε παραγωγού, εκφρασμένες σε τόννους, αναπροσαρμόζονταν, ώστε να ανταποκρίνονται προς το ποσοστό που του είχε επιτραπεί.
- 187 Για το 1979 καθορίστηκαν στόχοι ως προς τον όγκο (εκφραζόμενοι σε τόννους)· οι στόχοι αυτοί στηρίζονταν, εν μέρει τουλάχιστον, στις πωλήσεις που είχαν πραγματοποιηθεί κατά τα τρία προηγούμενα έτη. Πίνακες που ανευρέθησαν στην ICI ανέφεραν τον « αναπροσαρμόσμενο στόχο » ανά παραγωγό για το 1979, συγκρινόμενο προς την ποσότητα που είχε πράγματι πωληθεί κατά την περίοδο εκείνη στη Δυτική Ευρώπη (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 54).

- 188 Στα τέλη Φεβρουαρίου του 1980, οι παραγωγοί συνομολόγησαν στόχους ως προς τον όγκο πωλήσεων για το 1980, εκφρασμένους και πάλι σε τόννους, με βάση το ετήσιο σύνολο της αγοράς, που είχε εκτιμηθεί σε 1 390 000 τόννους. Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 55), πίνακες που περιέχουν τους « συμφωνηθέντες στόχους » για κάθε παραγωγό για το 1980 βρέθηκαν στην ΑΤΟ και στην ΙCΙ. Επειδή η πρώτη αυτή πρόβλεψη για το σύνολο της αγοράς αποδείχτηκε υπερβολικά αισιόδοξη, χρειάστηκε να αναθεωρηθούν προς τα κάτω οι ποσοστάσεις των κατ' ιδίαν παραγωγών, έτσι ώστε να αντιστοιχούν σε μια συνολική κατανάλωση για το εν λόγω έτος 1 200 000 τόννων μόνο. Αν εξαιρεθούν η ΙCΙ και η DSM, οι πωλήσεις που πραγματοποιήσαν οι διάφοροι παραγωγοί αντιστοιχούσαν, σε γενικές γραμμές, προς τον στόχο τους.
- 189 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 56), η κατανομή της αγοράς για το 1981 αποτέλεσε αντικείμενο μακρών και πολύπλοκων διαπραγματεύσεων. Κατά τις συναντήσεις του Ιανουαρίου 1981, συμφωνήθηκε, ως προσωρινό μέτρο, ότι, για να υποβοηθηθεί η επίτευξη της πρωτοβουλίας καθορισμού των τιμών για τον Φεβρουάριο-Μάρτιο, κάθε παραγωγός θα περιόριζε τις μηνιαίες πωλήσεις του στο 1/12 του 85 % του « στόχου » για το 1980. Εν αναμονή της καταρτίσεως κάποιου μονιμοτέρου σχεδίου, κάθε παραγωγός ανακοίνωσε στη συνάντηση την ποσότητα που έλπιζε να πωλήσει κατά το 1981. Ωστόσο, το άθροισμα των επί μέρους « φιλοδοξιών » υπερέβαινε κατά πολύ την προβλεπόμενη συνολική ζήτηση. Παρά τις διάφορες συμβιβαστικές προτάσεις που προέβαλαν η Shell και η ΙCΙ, δεν επιτεύχθηκε καμμία οριστική συμφωνία επί των ποσοστάσεων για το 1981. Ως προσωρινό μέτρο, οι παραγωγοί καθόρισαν, για καθένα τους, την ίδια θεωρητική ποσόστωση που είχαν και για το προηγούμενο έτος και γνωστοποιούσαν τις πωλήσεις που πραγματοποιούσαν κάθε μήνα, κατά τη συνάντηση. Κατά συνέπεια, οι πραγματοποιηθείσες πωλήσεις ελέγχονταν συγκρινόμενες προς μια θεωρητική κατανομή της διατιθέμενης αγοράς βάσει των ποσοστάσεων του 1980 (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 57).
- 190 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 58) εκτίθεται ότι, για το 1982, οι παραγωγοί υπέβαλαν πολύπλοκες προτάσεις ποσοστάσεων, με τις οποίες προσπαθούσαν να συμβιβάσουν διστάμενους παράγοντες, όπως τα παρελθόντα αποτελέσματα, τις φιλοδοξίες τους στην αγορά και τη διατιθέμενη παραγωγική ικανότητα. Η συνολική προς κατανομή αγορά υπολογίστηκε σε 1 450 000 τόννους. Ορισμένοι παραγωγοί υπέβαλαν λεπτομερή σχέδια για την κατανομή της αγοράς, άλλοι αρκέστηκαν στο να γνωστοποιήσουν τις ποσότητες που φιλοδοξούσαν αυτοί να πωλήσουν. Κατά τη συνάντηση της 10ης Μαρτίου 1982, η Monte και η ΙCΙ επιχείρησαν να καταλήξουν σε συμφωνία. Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 58, τελευταίο εδάφιο) επισημαίνει όμως ότι, όπως και το 1981, δεν επιτεύχθηκε οριστική συμφωνία και ότι, κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, οι μηνιαίες πωλήσεις κάθε παραγωγού ανακοινώνονταν κατά τις συναντήσεις και συγκρίνονταν προς το ποσοστό που είχε καταγραφεί κατά το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 59), κατά τη συνάντηση του Αυγούστου του 1982, συνεχίστηκαν οι συνομιλίες με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας επί των

ποσοστώσεων για το 1983, η δε ICI πραγματοποίησε, με καθέναν από τους παραγωγούς, διμερείς συζητήσεις σχετικά με το νέο σύστημα. Εν αναμονή, όμως, της εισαγωγής ενός τέτοιου συστήματος ποσοστώσεων, οι παραγωγοί εκλήθησαν να περιορίσουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους, κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1982, στο ποσοστό του συνόλου των πωλήσεων τις οποίες είχε πραγματοποιήσει ο καθένας τους κατά το πρώτο εξάμηνο του 1982. Έτσι, το 1982, τα μερίδια της αγοράς έφτασαν σε κάποια εξισορρόπηση, σε σχέση δε προς τα προηγούμενα έτη παρέμειναν σταθερά για τους πλείστους των παραγωγών.

- 191 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 60), για το 1983, η ICI κάλεσε κάθε παραγωγό να ανακοινώσει τις δικές του φιλοδοξίες, καθώς και τις σκέψεις του σχετικά με το μερίδιο της αγοράς που θα έπρεπε να δοθεί σε καθέναν από τους λοιπούς. Έτσι, η Monte, η Anic, η ATO, η DSM, η Linz, η Saga και η Solvay, καθώς και οι παραγωγοί της Γερμανίας διά της BASF, υπέβαλαν λεπτομερείς προτάσεις. Κατόπιν τούτου, οι διάφορες αυτές προτάσεις υποβλήθηκαν σε επεξεργασία με ηλεκτρονικό υπολογιστή, για να εξαχθεί ο μέσος όρος, ο οποίος συγκρίθηκε, στη συνέχεια, με τις προσδοκίες κάθε παραγωγού. Βάσει των πράξεων αυτών, η ICI μπόρεσε να προτείνει κατευθυντήριες γραμμές για μια νέα συμφωνία-πλαίσιο για το 1983. Οι προτάσεις αυτές συζητήθηκαν στις συναντήσεις του Νοεμβρίου και του Δεκεμβρίου του 1982. Κατά τη συνάντηση της 2ας Δεκεμβρίου 1982, συζητήθηκε μια πρόταση που περιοριζόταν, αρχικά, στο πρώτο τρίμηνο του έτους. Τα πρακτικά της συναντήσεως αυτής, τα οποία συνέταξε η ICI, αναφέρουν ότι η ATO, η DSM, η Hoechst, η Hüls, η ICI, η Monte και η Solvay, καθώς και η Hercules, θεώρησαν « αποδεκτή » την ποσόστωση που τους είχε δοθεί (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 63). Οι πληροφορίες αυτές επιρρωννύονται από ένα σημείωμα, με ημερομηνία 3 Δεκεμβρίου 1982, που συνοψίζει μια τηλεφωνική συνδιάλεξη που είχε η ICI με την Hercules.

- 192 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 63, τρίτο εδάφιο) αναφέρει ότι ένα έγγραφο που βρέθηκε στη Shell επιβεβαιώνει την ύπαρξη συμφωνίας, εφόσον η επιχείρηση αυτή φρόντιζε να μην υπερβαίνει την ποσόστωσή της. Το ίδιο έγγραφο επιβεβαιώνει επίσης ότι, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 1983, εξακολουθούσε να εφαρμόζεται ένα σύστημα ρυθμίσεως του όγκου, εφόσον, για να διατηρηθεί το μερίδιό της στην αγορά γύρω στο 11 % κατά το δεύτερο τρίμηνο, οι εθνικές εταιρίες πωλήσεων του ομίλου Shell έλαβαν την εντολή να μειώσουν τις πωλήσεις τους. Την ύπαρξη αυτής της συμφωνίας επιβεβαιώνουν και τα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983, τα οποία, καίτοι δεν μνημονεύουν ποσοστώσεις, αναφέρουν ότι είχε μεσολαβήσει ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ των εμπειρογνομόνων σχετικά με τις ποσότητες που είχε πωλήσει κάθε παραγωγός κατά τον προηγούμενο μήνα, πράγμα που φαίνεται να αποτελεί ένδειξη για το ότι εφαρμοζόταν όντως σύστημα ποσοστώσεων (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 64).

193 Κατά την Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 66, τελευταίο εδάφιο, 78, δέκατο εδάφιο, και 109, πέμπτο εδάφιο), τα πρακτικά των συναντήσεων που έλαβαν χώρα από τον Ιούνιο του 1982 αποκαλύπτουν ότι όλοι οι παραγωγοί είχαν καθιερώσει την πρακτική να αναφέρουν τις πωλήσεις που είχαν πραγματοποιήσει οι ίδιοι κατά τον προηγούμενο μήνα, ούτως ώστε να μπορούν να συγκριθούν τα στοιχεία αυτά με τον στόχο που τους είχε οριστεί. Για την Amoco, τη BP και την Hercules, ωστόσο, υπήρχε μια συνολική μόνο εκτίμηση. Η BP και η Amoco δεν συμμετείχαν στις συναντήσεις, η δε Hercules φαίνεται ότι δίσταζε να ανακοινώσει τα δικά της αριθμητικά στοιχεία. Αντιθέτως, η Hercules διέθετε στοιχεία των άλλων παραγωγών, τα δε εσωτερικά της έγγραφα αποκαλύπτουν ότι διέθετε ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τις παραδόσεις εντός κάθε κράτους μέλους και σχετικά με το μερίδιο που κατείχε στην αγορά καθένα από τους άλλους παραγωγούς για το 1981 και το 1982.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

194 Η προσφεύγουσα παρατηρεί, κατ' αρχάς, ότι σε πολλά έγγραφα, όπως σε πρακτικά συναντήσεων ή σε πίνακες με αριθμητικά στοιχεία (γ. αιτ. παραρτ. 25, 28, 31 έως 33, 59, 65, 69, 70 και 87), το όνομα της Hercules εμφανίζεται από κοινού με τα ονόματα της Amoco και/ή της BP όσον αφορά τα αριθμητικά μεγέθη των πωλήσεων και τους καθοριζόμενους στόχους. Αυτό, κατά την άποψή της, αποδεικνύει ότι η Hercules δεν ανακοίνωνε τα στοιχεία των πωλήσεών της, τα οποία πρέπει, κατά συνέπεια, να υπολογίστηκαν από τους άλλους παραγωγούς κατ' εκτίμηση.

195 Υποστηρίζει, έπειτα, ότι ο πίνακας που τιτλοφορείται « Producers' Sales to West Europe » (« Πωλήσεις των παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη »), ο οποίος περιλαμβάνει μια στήλη « agreed targets 1979 » (« συμφωνηθέντες στόχοι 1979 ») (γ. αιτ. παράρτ. 55), περιέχει σφάλματα όσον αφορά την εκτίμηση των αριθμητικών στοιχείων των πωλήσεών της, ότι καταρτίστηκε από άγνωστο συντάκτη και ότι περιέχει χειρόγραφες ενδείξεις, που μπορεί να προστέθηκαν εκ των υστέρων. Εξ άλλου, από τα ίδια τα πρακτικά της συναντήσεως του Ιανουαρίου του 1981 (γ. αιτ. παράρτ. 17) εμφανίζεται ότι τα αριθμητικά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνουν σχετικά με την Hercules συνιστούν προβολές στις οποίες προέβησαν άλλοι παραγωγοί.

196 Η προσφεύγουσα διατείνεται, εξ άλλου, ότι πολλά από τα έγγραφα δεν την αφορούν, εφόσον πρόκειται για εσωτερικά έγγραφα άλλων παραγωγών, που αντανακλούν ενίοτε διμερείς συζητήσεις στις οποίες αυτή ουδεμία συμμετοχή είχε (γ. αιτ. παραρτ. 62, 63, 67, 68 και 93), ή για προτάσεις ποσοστώσεων προερχόμενες από άλλους παραγωγούς (γ. αιτ. παραρτ. 75 και 76).

- 197 Τέλος, επισημαίνει ότι οι συντελούμενες πωλήσεις της υπερέβαιναν πάντα τις υποτιθέμενες ποσοστώσεις που υποστηρίζεται ότι της είχαν οριστεί (γ. αιτ. παράρτ. 28, 32, 33, 59 και 65).
- 198 Γενικότερα, η προσφεύγουσα προσθέτει ότι οι αιτιάσεις της Επιτροπής ανατρέπονται από την προσκομισθείσα προηγουμένως απόδειξη του ότι η Hercules αρνήθηκε να μετάσχει στις ανταλλαγές στοιχείων σχετικών με τις πωλήσεις, ενώ τα στοιχεία αυτά ήταν αναγκαία για τη σύναψη και την εκτέλεση των συμφωνιών επί των ποσοστώσεων. Η Επιτροπή στηρίζεται σε έγγραφα που φαίνεται να αποτελούν σχέδια ή παρατηρήσεις επί σχεδίων κατανομής της αγοράς. Παραγνωρίζει όμως το γεγονός ότι υπάρχουν αδιαμφισβήτητες μαρτυρίες και έγγραφες αποδείξεις για τη μη συμμετοχή της Hercules (γ. αιτ. παράρτ. 8) και ότι, στα έγγραφα τα οποία επικαλείται, η κατανομή των ποσοστώσεων δεν γίνεται για την Hercules χωριστά, αλλά για την Hercules και για την Amoco και/ή την BP, εταιρίες για τις οποίες άλλωστε η Επιτροπή αναγνώρισε ότι δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία για να τους καταλογισθεί παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 199 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ακόμη, πρώτον, ότι τα πρακτικά της συνάντησής της της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33) περιέχουν, δίπλα στα ονόματα Amoco, Hercules και BP, τη μνεία « τροποποιημένο », πράγμα που σημαίνει ότι οι παραγωγοί, για άλλη μια φορά, διέθεταν ασφαλισμένα στοιχεία για τις παραγωγικές ικανότητες αυτών των τριών επιχειρήσεων· δεύτερον, ότι το παράρτημα 43 της ειδικής ανακοινώσεως των αιτιάσεων που απευθύνθηκε στην Hercules δεν επιβεβαιώνει τον ισχυρισμό ότι η Hercules διόρθωσε τον Μάρτιο του 1982 την ποσόστωση που της είχε οριστεί, εφόσον το αίτημα διορθώσεως που περιέχεται σ' αυτό (125 χιλιοτόνοι αντί 100 χιλιοτόνων) δεν αφορούσε ποσόστωση, αλλά την ονομαστική παραγωγική ικανότητα της Hercules. Αυτό το αίτημα διορθώσεως άλλωστε δεν εξέφραζε δέσμευση της Hercules ότι θα αυξήσει ή θα μειώσει την παραγωγική της ικανότητα, αλλά αφορούσε μόνο ένα ασφαλισμένο στοιχείο που εμφανιζόταν ήδη σε δύο άλλους πίνακες με ημερομηνία 8 και 9 Οκτωβρίου 1980 (γ. αιτ. παραρτ. 57 και 58).
- 200 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, εκθέτει ότι η Hercules συμμετέσχε με άλλους παραγωγούς σε συμφωνία, με την οποία κατένειμαν μεταξύ τους την αγορά, ιδίως ορίζοντας για τον καθένα μία ποσόστωση ή ένα στόχο πωλήσεων. Μικρή σημασία έχει αν η Hercules ανακοίνωνε ή όχι τα στοιχεία των μηνιαίων πωλήσεών της, άπαξ

μετείχε στη συνολική συμφωνία, της οποίας τα στοιχεία αυτά αποτελούν μία μόνο πλευρά. Ο βαθμός της συμμετοχής της Hercules σ' αυτού του είδους το συνολικό σχέδιο ορίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 52, εν τέλει, και 53, τρίτο εδάφιο, της Αποφάσεως, κατά τις οποίες σε κάθε συμμετέχοντα παραγωγό δινόταν μία ποσόστωση ή ένας στόχος εκφρασμένος είτε σε τόννους είτε σε ποσοστό. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά την κατάρτιση ενός σχεδίου ποσοστώσεων, έπρεπε να λαμβάνονται υπόψη και οι παραγωγοί που, μη έχοντας παραστεί στις συναντήσεις, δεν είχαν συμμετάσχει στις λεπτομερείς συζητήσεις.

- 201 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι το 1979, περίοδο για την οποία η Hercules αναγνώρισε ότι μετείχε στις συναντήσεις, υπήρχε ιδιαίτερη ποσόστωση γι' αυτήν, όπως δείχνει ο πίνακας που τιτλοφορείται « Producers' Sales to West Europe » (« Πωλήσεις των παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη ») (γ. αιτ. παράρτ. 55).
- 202 Για την περίοδο 1980 έως 1982, παρατηρεί ότι τα αριθμητικά στοιχεία που αφορούσαν την Hercules εμφανίζονται στους διαφόρους πίνακες ενιαία με τα της BP και/ή της Amoco (γ. αιτ. παραρτ. 17, 59, 62, 68 και 93).
- 203 Η Επιτροπή τονίζει ακόμη ότι στην Hercules αποκαλύφθηκε το ίδιο σχέδιο της Monte σχετικά με ένα σύστημα ποσοτώσεων για το 1982 με εκείνο που είχε βρεθεί στην ICI. Οι εκπρόσωποι της Hercules ισχυρίστηκαν ότι δεν αντιλαμβάνονταν σε τί μπορούσε να αναφέρεται η μνεία περί « ποσοτώσεως » που περιέχεται σ' αυτό (γ. αιτ. παράρτ. 71).
- 204 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή παρατήρησε ότι ο πίνακας 2, που είναι συνημμένος στα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33) και τιτλοφορείται « 1983 Quarter 1 Proposal » (« Πρόταση για το 1ο τρίμηνο 1983 »), και μιν αναφέρει μια ποσόστωση 53 χιλιοτόνων κοινή για την Amoco, την Hercules και τη BP, προβλέπει όμως επίσης την κατανομή 21/21/11. Απ' αυτό η Επιτροπή συνάγει ότι, κατά τις συναντήσεις, η Hercules φρόντιζε να υπερασπίζει τα δικά της συμφέροντα. Παρατηρεί, εξ άλλου, ότι οι αριθμοί που περιλαμβάνονται σ' αυτά τα έγγραφα βρίσκονται επίσης στα πρακτικά μιας τηλεφωνικής συνδιαλέξεως της 3ης Δεκεμβρίου 1982 μεταξύ της ICI και του υπαλλήλου της Hercules (γ. αιτ. παράρτ. 88). Όσον αφορά τα πρακτικά μιας συναντήσεως του Μαρτίου του 1982 (παράρτ. 43, αιτ. Her.), η Επιτροπή φρονεί ότι αυτά προδίδουν το ενεργό μέρος που

έλαβε η Hercules στην κατάρτιση των ποσοστάσεων. Αποδεικνύουν, πράγματι, ότι, προκειμένου να επιτύχει μια μεγαλύτερη ποσόστωση, η Hercules διόρθωσε την ονομαστική παραγωγική ικανότητα που της είχε δοθεί και η οποία θα χρησίμευε ως βάση υπολογισμού των ποσοστάσεων.

- 205 Η Επιτροπή, τέλος, φρονεί ότι το γεγονός ότι η Hercules δεν ανακοίνωνε τα αριθμητικά στοιχεία της παραγωγής της ή των πωλήσεών της στους άλλους παραγωγούς ουδόλως την απαλλάσσει, εφόσον αυτή γνώριζε κάλλιστα ότι οι άλλοι παραγωγοί ήταν ικανοί να υπολογίσουν τους αριθμούς αυτούς (μαζί με τους αριθμούς της Amoco και της BP) χρησιμοποιώντας τα δεδομένα Fides. Με αυτόν τον τρόπο, η Hercules κατόρθωσε να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα, δηλαδή να μη δίνει πληροφορίες, γνωρίζοντας όμως ότι αυτό δεν θα εμπόδιζε την ορθή εκτίμηση μιας ποσοστάσεως ανταποκρινομένης προς την πραγματική της ποσόστωση. Εξ άλλου, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όποτε η εκτίμηση ήταν εσφαλμένη, η Hercules την διόρθωνε, όπως συνέβη τον Μάρτιο του 1982.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 206 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η προσφεύγουσα μετείχε, από τις αρχές του 1979, στις περιοδικές συναντήσεις των παραγωγών πολυπροπυλενίου, κατά τις οποίες γίνονταν συζητήσεις σχετικά με τον όγκο των πωλήσεων των διαφόρων παραγωγών και ανταλλάσσονταν σχετικά πληροφορίες.
- 207 Συναφώς, πρέπει, ευθύς εξ αρχής, να σημειωθεί ότι η Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 66, τελευταίο εδάφιο, 78, δέκατο εδάφιο, και 109, πέμπτο εδάφιο) αναγνώρισε όντως ότι η προσφεύγουσα δεν είχε δώσει τα στοιχεία τα σχετικά με τον όγκο των πωλήσεών της· ταυτόχρονα όμως η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η προσφεύγουσα διέθετε, χάρη στη συμμετοχή της στις συναντήσεις, λεπτομερείς πληροφορίες περί των μηνιαίων πωλήσεων των άλλων παραγωγών.
- 208 Υπ' αυτές τις συνθήκες, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον εμπλέκεται η προσφεύγουσα στο σύστημα καθορισμού επιδιωκόμενου όγκου των πωλήσεων, βάσει μιας αναλύσεως της λειτουργίας του συνόλου αυτού του συστήματος.

- 209 Η ορολογία που χρησιμοποιείται στους πίνακες που αφορούν τα έτη 1979 και 1980 [όπως «revised target» («αναθεωρημένος στόχος»), «opening suggestions» («αρχικές προτάσεις»), «proposed adjustments» («προτεινόμενες αναπροσαρμογές») και «agreed targets» («συμφωνηθέντες στόχοι»)] δικαιολογούν το συμπέρασμα ότι υπήρξε όντως σύμπτωση των βουλήσεων των παραγωγών.
- 210 Όσον αφορά ειδικότερα το 1979, πρέπει να σημειωθεί, βάσει ολοκλήρου του κειμένου των πρακτικών της συνάντησής της 26ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1979 (γ. αιτ. παράρτ. 12) και βάσει του αχρονολόγητου πίνακα, ο οποίος κατασχέθηκε στην ICI (γ. αιτ. παράρτ. 55) και τιτλοφορείται «Producers' Sales to West Europe» («Πωλήσεις των παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη»), ο οποίος περιλαμβάνει για όλους τους παραγωγούς πολυπροπυλενίου της Δυτικής Ευρώπης τους αριθμούς πωλήσεων σε χιλιοτόννους για το 1976, το 1977 και το 1978, καθώς και βάσει των αριθμών που μνημονεύονται υπό τις περιγραφές «1979 actual» («πωλήσεις πραγματοποιηθείσες το 1979»), «revised target» και «79», ότι, κατά τη συνεδρίαση αυτή, αναγνωρίστηκε η ανάγκη το σύστημα ποσοτώσεων που είχε συνομολογηθεί για το 1979 να καταστεί αυστηρότερο για τους τρεις τελευταίους μήνες του έτους αυτού. Πράγματι, ο όρος «tight» (αυστηρός), σε συνδυασμό προς τον περιορισμό στο 80% του 1/12 των προβλεφθεισών ετησίων πωλήσεων, δείχνει ότι ο διακανονισμός που είχε αρχικά προβλεφθεί για το 1979 έπρεπε να καταστεί αυστηρότερος για τους τρεις αυτούς τελευταίους μήνες. Αυτή η ερμηνεία των πρακτικών επιρρωννύεται από τον προαναφερθέντα πίνακα, δεδομένου ότι αυτός περιέχει, υπό τον τίτλο «79», στην τελευταία στήλη δεξιά της στήλης που επιγράφεται «revised target», αριθμούς που πρέπει να αντιστοιχούν προς τις αρχικώς καθορισθείσες ποσοτώσεις. Αυτές χρειάστηκε να αναπροσαρμοστούν επί το αυστηρότερον, διότι είχαν καθοριστεί βάσει μιας υπερβολικά αισιόδοξης εκτιμήσεως της αγοράς, πράγμα που συνέβη, εξ άλλου, και το 1980. Οι διαπιστώσεις αυτές δεν αναιρούνται από την αναφορά που περιέχεται στην αιτιολογική σκέψη 31, τρίτο εδάφιο, της Αποφάσεως σε ένα σχέδιο «που είχε προταθεί ή συμφωνηθεί στη Ζυρίχη για να περιορίζονται μηνιαίως οι πωλήσεις στο 80% του μέσου όρου που επιτυγχάνεται κατά τους πρώτους μήνες του έτους». Συγκεκριμένα, η αναφορά αυτή, σε συνδυασμό προς την αιτιολογική σκέψη 54 της Αποφάσεως, πρέπει να γίνει αντιληπτή υπό την έννοια ότι είχαν ήδη καθοριστεί αρχικά στόχοι για τον όγκο των πωλήσεων, για τις μηνιαίες πωλήσεις των οκτώ πρώτων μηνών του 1979.
- 211 Έχει σημασία να τονιστεί ότι, κατά την ακρόασή της από τους εκπροσώπους της Επιτροπής (παράρτ. 7, αιτ. Ηερ., παράρτ. Α), ο Β. δήλωσε ότι ίσως είχε συμμετάσχει σε μία συνάντηση στη Ζυρίχη στις 19 Ιουνίου 1979. Στα πρακτικά της συνάντησής της 26ης και 27ης Σεπτεμβρίου 1979 (γ. αιτ. παράρτ. 12), αναφέρονται τα εξής:

« Recognized that tight quota system [is] essential. Volume/go for 80 % scheme an[d] for recent Zurich note. »

(« Αναγνώρισε την ανάγκη να υπάρχει ένα αυστηρό σύστημα ποσοστάσεων. Σχετικά με τον όγκο: σύμφωνοι ως προς το σχέδιο του 80 % και το πρόσφατο σημείωμα της Ζυρίχης. »)

- 212 'Όσον αφορά το 1980, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ο καθορισμός στόχων για τον όγκο των πωλήσεων ολοκλήρου του έτους προκύπτει από τον πίνακα με ημερομηνία 26 Φεβρουαρίου 1980, που βρέθηκε στην ΑΤΟ (γ. αιτ. παράρτ. 60) και περιέχει μια στήλη « agreed targets 1980 » (« συμφωνηθέντες στόχοι για το 1980 »). Τα έγγραφα αυτά επιβεβαιώνονται και από ένα πίνακα με ημερομηνία 8 Οκτωβρίου 1980 (γ. αιτ. παράρτ. 57), όπου συγκρίνονται δύο στήλες, από τις οποίες η μία περιλαμβάνει τη « Nameplate Capacity » (« ονομαστική ικανότητα παραγωγής 1980 ») και η άλλη την « 1980 Quota » (« ποσόστωση 1980 ») για τους καθ' έκαστον παραγωγούς.
- 213 'Όσον αφορά το 1981, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι στους παραγωγούς προσάπτονται οι ακόλουθες αιτιάσεις: ότι συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας επί των ποσοστάσεων για το εν λόγω έτος· ότι, στο πλαίσιο αυτό, ανακοίνωσαν τις « φιλοδοξίες » τους, εν αναμονή δε της επιτεύξεως μιας τέτοιας συμφωνίας, ότι συμφώνησαν, ως προσωρινό μέτρο, να μειώσουν, κατά τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 1981, τις μηνιαίες τους πωλήσεις στο 1/12 του 85 % του « στόχου » που είχαν συμφωνήσει για το 1980· ότι δεσμεύτηκαν να τηρήσουν, κατά το υπόλοιπο διάστημα του έτους, την ίδια θεωρητική ποσόστωση με εκείνη του προηγούμενου έτους· ότι γνωστοποιούσαν, κάθε μήνα, κατά τις συναντήσεις, τις πωλήσεις τους και, τέλος, ότι έλεγχαν αν οι πωλήσεις τους ήσαν εντός των ορίων της θεωρητικής ποσοστάσεως που είχαν καθορίσει.
- 214 Η ύπαρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ των παραγωγών για την καθιέρωση συστήματος ποσοστάσεων και η γνωστοποίηση των « φιλοδοξιών » τους κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων αυτών πιστοποιούνται από διάφορα αποδεικτικά στοιχεία, όπως: πίνακες που περιλαμβάνουν, για κάθε παραγωγό, τα αριθμητικά του στοιχεία « actual » και τους « targets » του για τα έτη 1979 και 1980, καθώς και τις « προσδοκίες » του για το 1981 (γ. αιτ. παραρτ. 59 και 61)· ένας πίνακας συντεταγμένος στα ιταλικά (γ. αιτ. παράρτ. 62) που περιέχει, για κάθε παραγωγό, την ποσόστωσή του για το 1980, τις προτάσεις άλλων παραγωγών για την ποσόστωση που πρέπει να του δοθεί για το 1981 και τις δικές του « φιλοδοξίες » για το 1981· τέλος, ένα εσωτερικό σημείωμα της ICI (γ. αιτ. παράρτ. 63), που περιγράφει την εξέλιξη αυτών των διαπραγματεύσεων και όπου αναφέρονται τα εξής:

« Taking the various alternatives discussed at yesterday's meeting we would prefer to limit the volume to be shared to no more than the market is expected to reach in 1981, say 1.35 million tonnes. Although there has been no further discussion with Shell, the four majors could set the lead by accepting a reduction in their 1980 target market share of about 0.35 % provided the more ambitious smaller producers such as Solvay, Saga, DSM, Chemie Linz, Anic/SIR also tempered their demands. Provided the majors are in agreement the anomalies could probably be best handled by individual discussions at Senior level, if possible before the meeting in Zurich. »

(« Εξετάζοντας τις διάφορες εναλλακτικές λύσεις που συζητήθηκαν κατά τη χθεσινή συνάντηση, θα προτιμούσαμε να περιοριστεί ο προς κατανομήν όγκος σε κάποια τιμή που να μην υπερβαίνει τα όρια που αναμένεται να φθάσει η αγορά κατά το 1981, φερ' ειπείν 1,35 εκατομμ. τόννους. Καίτοι το ζήτημα δεν συζητήθηκε περαιτέρω με τη Shell, οι τέσσερις μεγάλοι θα μπορούσαν να δώσουν το παράδειγμα, αποδεχόμενοι μια μείωση του στόχου που είχε τεθεί ως προς το μερίδιό τους στην αγορά του 1980 κατά 0,35 % περίπου, υπό τον όρον ότι και οι πιο φιλόδοξοι από τους μικρότερους παραγωγούς, όπως η Solvay, η Saga, η DSM, η Chemie Linz και η Anic/SIR, θα μετριάσουν τις αξιώσεις τους. Δεδομένου ότι οι μεγάλοι είναι σύμφωνοι, τα προβλήματα θα μπορούσαν ασφαλώς να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικότερα με κατ' ιδίαν συζητήσεις σε επίπεδο "διευθυντών", ει δυνατόν πριν από τη συνάντηση της Ζυρίχης. »)

Το έγγραφο αυτό συνοδεύεται από μια συμβιβαστική πρόταση, με αριθμητικά στοιχεία, με την οποία συγκρίνονται τα αποτελέσματα που επέτυχε ο καθένας σε σύγκριση προς το 1980 (« % of 1980 target »).

- 215 Η συναποδοχή προσωρινών μέτρων συνισταμένων στη μείωση, κατά τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 1981, των μηνιαίων πωλήσεων στο $\frac{1}{12}$ του 85 % του στόχου που είχε συμφωνηθεί το προηγούμενο έτος προκύπτει από τα πρακτικά των συναντήσεων του Ιανουαρίου 1981, όπου αναφέρεται:

« In the meantime (février-mars) monthly volume would be restricted to $\frac{1}{12}$ of 85 % of the 1980 target with a freeze on customers. »

[« Εν τω μεταξύ (Φεβρουάριος-Μάρτιος), ο μηνιαίος όγκος πωλήσεων θα περιοριζόταν στο $\frac{1}{12}$ του 85 % του στόχου του 1980 με "πάγωμα" ως προς τους πελάτες. »]

- 216 Το γεγονός ότι οι παραγωγοί όρισαν στον εαυτό τους, για το υπόλοιπο του έτους, την ίδια θεωρητική ποσόστωση με εκείνη του προηγούμενου έτους και ότι έλεγχαν αν οι πωλήσεις ήταν σύμφωνες με την ποσόστωση αυτή, ανταλλάσσοντας κάθε μήνα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις πωλήσεις τους, αποδεικνύεται από τον συνδυασμό τριών εγγράφων. Πρόκειται, κατ' αρχάς, για έναν πίνακα με ημερομηνία 21 Δεκεμβρίου 1981 (γ. αιτ. παράρτ. 67), ο οποίος εμφανίζει, για κάθε παραγωγό, τις πωλήσεις του κλιμακωμένες κατά μήνα· στον πίνακα αυτόν, οι τρεις τελευταίες στήλες, που αφορούν τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο, καθώς και το ετήσιο σύνολο, έχουν προστεθεί χειρογράφως. Πρόκειται, έπειτα, για έναν αχρονολόγητο πίνακα, που είναι συντεταγμένος στα ιταλικά και φέρει τον τίτλο « Scarti per società » (« Αποκλίσεις ανά εταιρία ») και ανευρέθηκε στην ICI (γ. αιτ. παράρτ. 65)· ο πίνακας αυτός συγκρίνει, για κάθε παραγωγό και για την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 1981, τους αριθμούς των πωλήσεών του « actual » προς τους αριθμούς του « theoretic ». Τέλος, πρόκειται για έναν αχρονολόγητο πίνακα που ανευρέθηκε στην ICI (γ. αιτ. παράρτ. 68), όπου συγκρίνονται, για κάθε παραγωγό και για την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 1981, τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών του και το μερίδιό του στην αγορά προς τα αντίστοιχα του 1979 και του 1980· στον πίνακα αυτόν, το υπολειπόμενο μέχρι το τέλος του έτους τμήμα καλύπτεται διά προβολής.
- 217 Συγκεκριμένα, ο πρώτος πίνακας δείχνει ότι οι παραγωγοί αντάλασσαν αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τις μηνιαίες τους πωλήσεις. Μια τέτοια ανταλλαγή πληροφοριών, τις οποίες ένας ανεξάρτητος επιχειρηματίας διαφυλάσσει αυστηρώς ως επιχειρηματικό απόρρητο, συνεκτιμώμενη με τις συγκρίσεις μεταξύ αυτών των αριθμητικών στοιχείων και των στοιχείων του 1980 — οι οποίες έγιναν στους δύο άλλους πίνακες για την ίδια χρονική περίοδο —, επιρρωννύει τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η Απόφαση.
- 218 Για το 1982, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι στους παραγωγούς προσάπτεται ότι μετείχαν στις διαπραγματεύσεις με σκοπό να καταλήξουν σε συμφωνία επί των ποσοστώσεων για το έτος αυτό· ότι, στο πλαίσιο αυτό, γνωστοποίησαν τις ποσότητες που φιλοδοξούσαν να πωλήσουν· ότι, μη επιτευχθείσης οριστικής συμφωνίας, ανακοίνωναν κατά τις συναντήσεις τα αριθμητικά στοιχεία των μηνιαίων πωλήσεών τους του πρώτου εξαμήνου, συγκρίνοντάς τα προς το ποσοστό που είχαν καταγράψει κατά το προηγούμενο έτος· τέλος, ότι, κατά το δεύτερο εξάμηνο, προσπάθησαν να περιορίσουν τις μηνιαίες πωλήσεις τους στο συνολικό ποσοστό της αγοράς που είχαν πραγματοποιήσει κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους αυτού.
- 219 Η ύπαρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ των παραγωγών για την καθιέρωση συστήματος ποσοστώσεων και η γνωστοποίηση, στο πλαίσιο αυτό, των προσδοκιών τους πιστοποιείται, πρώτον, από ένα έγγραφο που τιτλοφορείται « Scheme for discussions

“ quota system 1982 ” » (« Διάγραμμα για τις συζητήσεις για ένα σύστημα ποσοτώσεων για το 1982 »· γ. αιτ. παράρτ. 69), στο οποίο εμφανίζεται, για όλους τους αποδέκτες της Απόφασης, με εξαίρεση την Hercules, η ποσότητα που έκαστος θεωρούσε ότι δικαιούνταν, επί πλέον δε, για ορισμένους (όλους πλην της Anic, της Linz, της Petrofina, της Shell και της Solvay) η ποσότητα που, κατ' αυτούς, θα έπρεπε να ορισθεί στους άλλους παραγωγούς· δεύτερον, από ένα έγγραφο της ICI, τιτλοφορούμενο « Polypropylene 1982, Guidelines » (« Πολυπροπυλένιο 1982, κατευθυντήριες γραμμές »· γ. αιτ. παράρτ. 70, α), όπου η ICI αναλύει τις διεξαγόμενες διαπραγματεύσεις· τρίτον, από ένα πίνακα με ημερομηνία 17 Φεβρουαρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 70, β), όπου συγκρίνονται διάφορες προτάσεις για την κατανομή των πωλήσεων — από τις οποίες η μία, με τίτλο « ICI Original Scheme » (« Αρχικό σχέδιο της ICI »), συνοδεύεται από έναν άλλο χειρόγραφο πίνακα, με περιορισμένης εκτάσεως προσαρμογές, τις οποίες επέφερε η Monte, σε μια στήλη με τίτλο « Millianacca 27/1/82 » (πρόκειται για το όνομα ενός υπαλλήλου της Monte· γ. αιτ. παράρτ. 70, γ) — και, τέλος, από έναν πίνακα συντεταγμένο στα ιταλικά (γ. αιτ. παράρτ. 71), ο οποίος συνιστά μια περίπλοκη πρόταση (η οποία περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 58, τρίτο εδάφιο, εν τέλει, της Απόφασης).

220 Τα μέτρα που ελήφθησαν κατά το πρώτο εξάμηνο του 1982 αποδεικνύονται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 13ης Μαΐου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 24), όπου αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

« To support the move a number of other actions are needed a) limit sales volume to some agreed prop. of normal sales. »

[« Για τη στήριξη της πρωτοβουλίας, απαιτούνται μια σειρά από άλλα μέτρα: α) να περιοριστεί ο όγκος των πωλήσεων σε ορισμένη συμπεφωνημένη αναλογία επί των κανονικών πωλήσεων. »]

Η εκτέλεση αυτών των μέτρων πιστοποιείται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 9ης Ιουνίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 25), στα οποία είναι συνημμένος ένας πίνακας που περιέχει, για κάθε παραγωγό, έναν αριθμό « actual » των πωλήσεών του για τους μήνες Ιανουάριο έως Απρίλιο του 1982, συγκρινόμενο προς τον αριθμό « theoretical based on 1981 average] market share » (« θεωρητικό στηριζόμενο στο μέσο μερίδιο της αγοράς του 1981 »)· πιστοποιείται επίσης από τα πρακτικά της συναντήσεως της 20ής και 21ης Ιουλίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 26), όσον αφορά την περίοδο Ιανουαρίου-Μαΐου 1982, καθώς και από τα πρακτικά της 20ής Αυγούστου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 28), όσον αφορά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου 1982.

- 221 Τα μέτρα που ελήφθησαν για το δεύτερο εξάμηνο αποδεικνύονται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 6ης Οκτωβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 31), στα οποία αναφέρονται τα εξής: « In October this would also mean restraining sales to the Jan/June achieved market share of a market estimated at 100 kt »· « Performance against target in September was reviewed » (« Τον Οκτώβριο, αυτό σήμαινε επίσης ότι έπρεπε να περιοριστούν οι πωλήσεις στο μερίδιο της αγοράς που είχε επιτευχθεί κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Ιουνίου σε μια αγορά εκτιμώμενη σε 100 χιλιοτόννους »· « εξετάστηκαν τα αποτελέσματα του Σεπτεμβρίου σε σύγκριση προς τον στόχο που είχε τεθεί »). Στα πρακτικά αυτά είναι συνημμένος ένας πίνακας, επιγραφόμενος « September provisional sales versus target [based on Jan-June market share applied to demand est(imated) at 120 kt] » [« Προσωρινά στοιχεία πωλήσεων Σεπτεμβρίου σε σύγκριση προς τον στόχο (στηριζόμενα στα μερίδια αγοράς Ιανουαρίου-Ιουνίου αναγόμενα σε ζήτηση εκτιμώμενη σε 120 χιλιοτόννους) »]. Η διατήρηση αυτών των μέτρων επιβεβαιώνεται από τα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33), στα οποία είναι συνημμένος ένας πίνακας, όπου συγκρίνονται, για τον Νοέμβριο του 1982, οι πωλήσεις « actual » (« πραγματοποιηθείσες ») προς τους αριθμούς « theoretical » (« θεωρητικούς »), υπολογισθέντες βάσει του « J-June % of 125 kt » (« κατανομής των 125 χιλιοτόνων βάσει των ποσοστών Ιανουαρίου-Ιουνίου »).
- 222 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όσον αφορά το 1981, καθώς και τα δύο εξάμηνα του 1982, ορθώς η Επιτροπή συνήγαγε από την αμοιβαία επιτήρηση που ασκούσαν, κατά τις περιοδικές συναντήσεις, επί της εφαρμογής ενός συστήματος περιορισμού των μηνιαίων πωλήσεων δι' αναγωγής προς προγενέστερη περίοδο ότι το σύστημα αυτό είχαν συναποδεχθεί οι μετέχοντες στις συναντήσεις.
- 223 Για το 1983, το Πρωτοδικείο, κατ' αρχάς, διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από τα έγγραφα που προσκόμισε η Επιτροπή (γ. αιτ. παραρτ. 33 και 74 έως 87), κατά τα τέλη του 1982 και τις αρχές του 1983, οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου συζήτησαν επί ενός συστήματος ποσοστώσεων για το έτος 1983.
- 224 Όσο για το αν οι διαπραγματεύσεις αυτές κατέληξαν πράγματι σε αποτελέσματα όσον αφορά τα δύο πρώτα τρίμηνα του 1983, όπως διαπιστώνει η Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 63, τρίτο εδάφιο, και 64), το Πρωτοδικείο σημειώνει ότι, όπως προκύπτει από τα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 40), στην οποία η προσφεύγουσα δεν συμμετέσχε, δέκα παραγωγοί ανέφεραν, κατά την εν λόγω συνάντηση, τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών τους για τον Μάιο. Εξ άλλου, στα πρακτικά μιας εσωτερικής συναντήσεως του ομίλου Shell της 17ης Μαρτίου 1983 (γ. αιτ. παράρτ. 90), αναφέρονται τα εξής:

« (...) and would lead to a market share of approaching 12 % and well above the agreed Shell target of 11 %. Accordingly the following reduced sales targets were set and agreed by the integrated companies ».

[« (...) και θα οδηγούσε σε ένα μερίδιο της αγοράς κοντά στο 12 %, πολύ πάνω από τον στόχο του 11 % που έχει συμφωνηθεί για τη Shell. Γι' αυτό, καθορίστηκαν και συμφωνήθηκαν από τις εταιρίες του ομίλου οι ακόλουθοι μειωμένοι στόχοι πωλήσεων. »].

Παρατίθενται οι νέες ποσότητες και στη συνέχεια αναφέρονται τα εξής:

« this would be 11.2 Pct of a market of 395 kt. The situation will be monitored carefully and any change from this agreed plan would need to be discussed beforehand with the other PIMS members ».

(« αυτό αντιστοιχεί στο 11,2 % της αγοράς, η οποία υπολογίζεται σε 395 χιλιοτόνους. Η εξέλιξη της καταστάσεως θα παρακολουθηθεί προσεκτικά και, για οποιαδήποτε μεταβολή αυτού του συμφωνηθέντος σχεδίου, θα πρέπει να έχει προηγηθεί συζήτηση με τα άλλα μέλη του PIMS »).

225 Συναφώς, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι ορθώς η Επιτροπή συνήγαγε από τον συνδυασμό των δύο αυτών εγγράφων ότι οι διαπραγματεύσεις μεταξύ παραγωγών είχαν οδηγήσει στην καθιέρωση ενός συστήματος ποσοστάσεων. Συγκεκριμένα, το εσωτερικό σημείωμα του ομίλου Shell δείχνει ότι η επιχείρηση αυτή ζητούσε από τις εθνικές της εταιρίες πωλήσεων να μειώσουν τις πωλήσεις τους, όχι για να μειωθεί ο συνολικός όγκος των πωλήσεων του ομίλου Shell, αλλά για να περιοριστεί στο 11 % το συνολικό μερίδιο του ομίλου αυτού στην αγορά. Ένας τέτοιος περιορισμός, εκφραζόμενος σε μερίδιο της αγοράς, μπορεί να εξηγηθεί μόνο στο πλαίσιο συστήματος ποσοστάσεων. Εξ άλλου, τα πρακτικά της συναντήσεως της 1ης Ιουνίου 1983 αποτελούν πρόσθετη ένδειξη για την ύπαρξη ενός τέτοιου συστήματος, εφόσον κύριος σκοπός της ανταλλαγής πληροφοριών για τις μηνιαίες πωλήσεις των διαφόρων παραγωγών είναι ο έλεγχος της τήρησης των ανειλημμένων υποχρεώσεων.

- 226 Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι ο αριθμός 11 %, ως μερίδιο της Shell στην αγορά, εμφανίζεται όχι μόνο στο εσωτερικό σημείωμα της Shell, αλλά και σε άλλα δύο έγγραφα· πρόκειται, αφενός, για ένα εσωτερικό σημείωμα της ICI, με το οποίο αυτή η τελευταία παρατηρεί ότι η Shell προτείνει τον αριθμό αυτόν για τον εαυτό της, για την Hoechst και για την ICI (γ. αιτ. παράρτ. 87) και, αφετέρου, για τα πρακτικά — τα οποία συνέταξε η ICI — μιας συνάντησεως της 29ης Νοεμβρίου 1982, μεταξύ της ICI και της Shell, κατά την οποία έγινε μνεία της παραπάνω προτάσεως (γ. αιτ. παράρτ. 99).
- 227 Πρέπει να προστεθεί ότι, λόγω της ταυτότητας του σκοπού των διαφόρων μέτρων περιορισμού του όγκου των πωλήσεων — που συνίστατο στη μείωση της πιέσεως που ασκούσε η υψηλότερη προσφορά πάνω στις τιμές —, ορθώς η Επιτροπή συνήγαγε ότι τα μέτρα αυτά εντάσσονταν στο πλαίσιο ενός συστήματος ποσοστώσεων.
- 228 Όσον αφορά τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στο σύστημα αυτό, πρέπει να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα την αμφισβητεί· αναφέρεται, σχετικώς, αφενός μεν στις αιτιολογικές σκέψεις 66, τελευταίο εδάφιο, 78, δέκατο εδάφιο, και 109, πέμπτο εδάφιο, της Αποφάσεως, αφετέρου δε στην απάντηση της ICI στην αίτηση παροχής πληροφοριών (γ. αιτ. παράρτ. 8), κατά την οποία η Hercules « refused even to consider any quota system », « even when Hercules did attend meetings they would not report their figures » και « the sales volume [of Amoco/Hercules/BP] was calculated by deducting from known total sales for West Europe (derived from Fides data) the total sales made by other producers which had declared detail of their sales volume » [« αποφάσισε ακόμη και να συζητήσει επί οιοδήποτε συστήματος ποσοστώσεων », « ακόμη και όταν μετείχε στις συναντήσεις, η Hercules αρνείτο να γνωστοποιήσει τα αριθμητικά της στοιχεία » και « ο όγκος των πωλήσεων (των Amoco/Hercules/BP) υπολογίστηκε δι' αφαιρέσεως από το γνωστό σύνολο των πωλήσεων για τη Δυτική Ευρώπη (το οποίο λαμβανόταν από τα δεδομένα Fides) του συνόλου των πωλήσεων των άλλων παραγωγών, οι οποίοι είχαν δηλώσει λεπτομερή στοιχεία για τον όγκο των πωλήσεών τους »]. Η προσφεύγουσα φρονεί ότι τα στοιχεία αυτά επιρρωννύονται από τα σφάλματα τα οποία περιέχει, όσον αφορά τα αριθμητικά μεγέθη των πωλήσεών της, ο πίνακας που τιτλοφορείται « Producers' Sales to West Europe » (« Πωλήσεις των παραγωγών στη Δυτική Ευρώπη ») (γ. αιτ. παράρτ. 55), από το γεγονός ότι τα πρακτικά των συναντήσεων του Ιανουαρίου του 1981 (γ. αιτ. παράρτ. 17) αναφέρουν ότι οι αριθμοί τους οποίους αποδίδουν στην Hercules είναι αποτέλεσμα κατά προσέγγιση υπολογισμών, από το γεγονός ότι, στα έγγραφα, τα αριθμητικά της στοιχεία εμφανίζονται απο κοινού με τα της Amoco και της BP και, τέλος, από το γεγονός ότι πάντα υπερβαίνει τις υποτιθέμενες ποσοστώσεις της.

229

Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή, χωρίς να αμφισβητεί την ύπαρξη αυτών των πραγματικών περιστατικών, δεν έκρινε ότι ήταν επαρκή για να αναιρέσουν το γεγονός της συμμετοχής της Hercules στο σύστημα ποσοστώσεων, αν ληφθεί, ειδικότερα, υπόψη το γεγονός ότι η Hercules διόρθωσε τον αριθμό της ονομαστικής της παραγωγικής ικανότητας σε μια συνάντηση του Μαρτίου του 1982 (παράρτ. 43, αιτ. Her.) και το γεγονός ότι ο πίνακας 2, που τιτλοφορείται « 1983 Quarter 1 Proposal » (« Πρόταση για το 1ο τρίμηνο 1983 »), που είναι συνημμένος στα πρακτικά της συναντήσεως της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33), στην οποία συμμετέσχε η προσφεύγουσα, φέρει, δίπλα στα ονόματα « Am./Herc./BP » τη μνεία « seems O. K. to Herc. on 20/20/13 split. Subsequently amended to 21/21/11 » (« Η Hercules φαίνεται να συμφωνεί για ένα καταμερισμό 20/20/13. Μετετράπη στη συνέχεια σε 21/21/11 »). Το απόσπασμα αυτό μάλιστα δείχνει με ακόμη μεγαλύτερη σαφήνεια τον ενεργό ρόλο της Hercules στις διαπραγματεύσεις για τις ποσοστώσεις, αν συνδυαστεί με τα πρακτικά μιας τηλεφωνικής συνδιαλέξεως μεταξύ του υπαλλήλου της Hercules, ο οποίος αναφέρεται με τα αρχικά του, και της ICI, με ημερομηνία 3 Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 88), όπου εκτίθενται τα εξής:

« F. B. phoned to say he has spoken to Geneva and they are willing to play along with 21 kt for 1st quarter, so are Hercules provided BP accepts the balance proposed. As far as the total for the whole year is concerned, Amoco feel that their share is a bit low if their cop. line is included (...) F. B. also narked by German Dutch attitude to his presence. Quite prepared to stay away unless he is accepted »

[« Ο F. B. τηλεφώνησε για να πει ότι μίλησε με Γενεύη και ότι είναι διατεθειμένοι να δεχθούν τους 21 χιλιοτόννους για το 1ο εξάμηνο· το ίδιο και η Hercules, εφόσον η BP δεχθεί την προτεινόμενη κατανομή. Όσον αφορά το σύνολο για ολόκληρο το έτος, η Amoco βρίσκει το μερίδιό της κάπως χαμηλό, αν περιληφθεί σ' αυτό και κλάδος του συμπολυμερούς (...) Ο F. B. είναι επίσης θυμωμένος με τη στάση των Γερμανών και των Ολλανδών έναντι της παρουσίας του. Είναι αποφασισμένος να απόσχει, εκτός αν η παρουσία του γίνει δεκτή. »]

Στα στοιχεία αυτά η Επιτροπή προσθέτει ότι ανευρέθηκε στην κατοχή της προσφεύγουσας ένα σχέδιο κατανομής της αγοράς για το 1982 προερχόμενο από τη Monte (γ. αιτ. παράρτ. 71), για το οποίο η Hercules δεν μπόρεσε να δώσει εξηγήσεις.

230

Όσον αφορά την προ του Μαρτίου 1982 περίοδο, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει αφενός μεν ότι η προσφεύγουσα, μετέχοντας στο σύστημα περιοδικών συναντήσεων παραγωγών πολυπροπυλενίου από το 1979, παρέστη στις συναντήσεις που οδήγησαν στον καθορισμό επιδιωκόμενου όγκου των πωλήσεων, αφετέρου δε ότι της καθορίστηκε,

χωρίς αυτή να εναντιωθεί σ' αυτό, μια ποσόστωση που υπολογίστηκε βάσει των στοιχείων που διετίθεντο μέσω του συστήματος Fides.

231 Όσον αφορά τη μετά τον Μάρτιο 1982 περίοδο, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η προσφεύγουσα έλαβε ενεργότερα μέρος στις συζητήσεις για τις ποσοστώσεις, έστω και αν το όνομά της δεν αναφέρεται στο έγγραφο που τιτλοφορείται « Scheme for discussions " quota system 1982 " » (γ. αιτ. παράρτ. 69). Συγκεκριμένα, βρέθηκε στα γραφεία της το σχέδιο συνολικής κατανομής της αγοράς για το 1982, που προερχόταν από τη Monte (γ. αιτ. παράρτ. 71) και το οποίο διόρθωσε σε μια συνάντηση τον Μάρτιο του 1982, ώστε να απαλείψει τα σφάλματα που περιείχε σχετικά με την ονομαστική της παραγωγική ικανότητα· μοναδική δε χρησιμότητα μιας τέτοιας διορθώσεως ήταν να τη διευκολύνει στο να αποσπάσει ευνοϊκότερη ποσόστωση (παράρτ. 43, αιτ. Her.)· το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ακόμη ότι, κατά τις συναντήσεις της 13ης Μαΐου και της 21ης Σεπτεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παραρτ. 24 και 30), η προσφεύγουσα έδωσε στοιχεία σχετικά με τη μελλοντική της παραγωγή, κατά τη συνάντηση δε της 2ας Δεκεμβρίου 1982 (γ. αιτ. παράρτ. 33), στην οποία μετείχε, έδωσε την εντύπωση ότι θα μπορούσε να συμφωνήσει επί μιας ενιαίας ποσοστώσεως γι' αυτή την ίδια, τη BP και την Amoco (ο συντάκτης του σημειώματος γράφει « seems O. K. »)· το Πρωτοδικείο παρατηρεί, τέλος, ότι, την επομένη της συναντήσεως αυτής, η προσφεύγουσα ήρθε εκ νέου σε επαφή με την ICI για να της γνωστοποιήσει τις αντιδράσεις της BP και της Amoco στην προταθείσα ποσόστωση, καθώς και για να επιβεβαιώσει ότι η ίδια ήταν σύμφωνη (γ. αιτ. παράρτ. 88).

232 Εν όψει των διαφορών αυτών στοιχείων, πρέπει να αντληθεί το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα μετείχε σε ένα σύστημα ποσοστώσεων· ειδικότερα, έστω και αν η προσφεύγουσα δεν συναποδέχτηκε ενδεχομένως ρητά την ποσόστωση που της είχαν ορίσει άλλοι παραγωγοί για τα έτη 1979 και 1980 ή τον περιορισμό των μηνιαίων πωλήσεών της δι' αναγωγής σε προγενέστερη περίοδο για τα έτη 1981 και 1982, αφενός μεν συνέλεγε πληροφορίες σχετικά με τους περιορισμούς του όγκου των πωλήσεων τους οποίους έκριναν αναγκαίους οι ανταγωνιστές της, σχετικά με τα αριθμητικά στοιχεία των πραγματοποιηθεισών πωλήσεών τους και με τον επιδιωκόμενο όγκο πωλήσεων τον οποίο όριζαν στους εαυτούς τους, αφετέρου δε, διά της συμμετοχής της στις συναντήσεις και διά της μη εναντιώσεώς της προς την ποσόστωση που της είχε δοθεί, έδινε στους ανταγωνιστές της την εντύπωση ότι θα ελάμβανε υπόψη τα στοιχεία αυτά και την ποσόστωση αυτή, για να καθορίσει την πολιτική που θα ακολουθούσε στην αγορά, συμβάλλοντας έτσι στη σύμπτωση των βουλήσεων που εκδηλωνόταν μεταξύ των συμμετεχόντων στις συναντήσεις. Εξ άλλου, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα έλαβε ενεργό μέρος στις διαπραγματεύσεις για τις ποσοστώσεις από τον Μάρτιο του 1982 και ότι συγκαταλέγεται μεταξύ των παραγωγών πολυπροπυλενίου μεταξύ των οποίων εκδηλώθηκε σύμπτωση βουλήσεων σχετικά με τον καθορισμό επιδιωκόμενου όγκου των πωλήσεων για το πρώτο εξάμηνο του 1983.

2. Η εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ

Α — Νομικός χαρακτηρισμός

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

233 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 81, πρώτο εδάφιο), το σύνολο των σχεδίων και διακανονισμών που αποφασίστηκαν στο πλαίσιο του συστήματος των περιοδικών και θεσμοποιημένων συναντήσεων αποτέλεσε ενιαία και συνεχή « συμφωνία » κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1.

234 Εν προκειμένω, οι παραγωγοί, αποδεχόμενοι ένα κοινό σχέδιο για τη ρύθμιση των τιμών και του εφοδιασμού στην αγορά πολυπροπυλενίου, συμμετέσχαν σε μια συμφωνία-πλαίσιο, η οποία εκδηλώθηκε με σειρά λεπτομερεστέρων επί μέρους συμφωνιών, οι οποίες εκπονήθηκαν κατά διαστήματα (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 81, τρίτο εδάφιο).

235 Η Απόφαση αναφέρει στη συνέχεια (αιτιολογική σκέψη 82, πρώτο εδάφιο) ότι, κατά την εκτέλεση των λεπτομερειών του ολικού σχεδίου, επιτεύχθηκε ρητή συμφωνία σε πολλά σημεία, όπως οι κατ' ιδίαν πρωτοβουλίες για τον καθορισμό τιμών και τα ετήσια σχέδια ποσοστώσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ασφαλώς, μπορεί να μην επιτεύχθηκε η συναίνεση των παραγωγών πάνω σ' ένα οριστικό σχέδιο, όπως στην περίπτωση των ποσοστώσεων για το 1981 και το 1982. Το γεγονός, όμως, ότι αυτοί ελάμβαναν μέτρα με σκοπό την πλήρωση αυτού του κενού — όπως ήταν η ανταλλαγή πληροφοριών και η σύγκριση των μηνιαίων πωλήσεων προς τα αποτελέσματα που είχαν επιτευχθεί σε προηγούμενη περίοδο αναφοράς — όχι μόνο προϋπέθετε την ύπαρξη ρητής συμφωνίας για την επεξεργασία και την εφαρμογή τέτοιων μέτρων, αλλά και υποδηλώνει ότι οι παραγωγοί είχαν συμφωνήσει σιωπηρώς ότι, κατά το μέτρο του δυνατού, έπρεπε ο καθένας τους να διατηρήσει τις θέσεις του.

236 Όσον αφορά ειδικότερα την πρωτοβουλία του Δεκεμβρίου του 1977, η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 82, τρίτο εδάφιο) αναφέρει ότι, κατά τις συναντήσεις της ΕΑΤΡ, ορισμένοι παραγωγοί όπως η Hercules, η Hoechst, η ICI, η Linz, η Rhône-Poulenc, η Saga και η Solvay, τόνιζαν, ακόμη και στους πελάτες τους, ότι αισθάνονταν την ανάγκη να δράσουν συντονισμένα με σκοπό την αύξηση των τιμών. Οι παραγωγοί συνέχιζαν τις επαφές τους σχετικά με τον καθορισμό των τιμών και εκτός του πλαισίου των συναντήσεων της ΕΑΤΡ. Εν όψει των αποδεδειγμένων αυτών συναντήσεων, η Επιτροπή φρονεί ότι ο μηχανισμός, κατά τον οποίο ένας οι περισσότεροι απ' αυτούς

παραπονούταν για τα « ανεπαρκή » περιθώρια κέρδους τους και πρότειναν κοινή δράση, ενώ οι άλλοι εξέφραζαν την « υποστήριξη » τους προς τέτοιες κινήσεις, υπέκρυπτε την ύπαρξη συμφωνίας επί των τιμών. Προσθέτει ότι, ακόμη και αν δεν υπήρχαν περαιτέρω επαφές, ένας τέτοιος μηχανισμός θα μπορούσε αφ' εαυτού να προδίδει αρκετά σαφή συναίνεση, ώστε να στοιχειοθετείται η ύπαρξη συμφωνίας κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1.

- 237 Το συμπέρασμα ότι υπήρξε μία μοναδική και συνεχής συμφωνία ουδόλως επηρεάζεται από το γεγονός ότι ορισμένοι παραγωγοί — αναπόφευκτα — δεν παρέστησαν σε όλες τις συναντήσεις. Δεδομένου ότι η μελέτη και η υλοποίηση κάθε « πρωτοβουλίας » απαιτούσε αρκετούς μήνες, η περιστασιακή απουσία ενός παραγωγού δεν σήμαινε και μη συμμετοχή του σ' αυτήν (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 83, πρώτο εδάφιο).
- 238 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 86, πρώτο εδάφιο), η λειτουργία της συμπράξεως, δεδομένου ότι στηριζόταν σε κοινό και λεπτομερές σχέδιο, αποτέλεσε « συμφωνία » κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 239 Στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 86, δεύτερο εδάφιο) εκτίθεται ότι, μολονότι οι έννοιες των όρων « συμφωνία » και « εναρμονισμένη πρακτική » διαφέρουν μεταξύ τους, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η συμπαιγνία εμφανίζει στοιχεία και των δύο μορφών αθέμιτης συνεργασίας.
- 240 Ο όρος « εναρμονισμένη πρακτική » χαρακτηρίζει μια μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων, οι οποίες, χωρίς να φθάνουν μέχρι σημείου να συνάψουν κατά κυριολεξία σύμβαση, υποκαθιστούν ενσυνείδητα τους κινδύνους του ανταγωνισμού με την έμπρακτη συνεργασία μεταξύ τους (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 86, τρίτο εδάφιο).
- 241 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 87, πρώτο εδάφιο), η Συνθήκη διατυπώνει την « εναρμονισμένη πρακτική » ως ξεχωριστή έννοια, για να εμποδίζει τις επιχειρήσεις να καταστρατηγούν την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, διαμορφώνοντας, με αμοιβαία συνεννόηση, μια συμπεριφορά αντιβαίνουσα μεν προς τον ανταγωνισμό, μη δυνάμενη όμως να εξομοιωθεί προς οριστική συμφωνία, αλληλοενημερω-

νόμενες, παραδείγματος χάριν, εκ των προτέρων για τη στάση που προτίθεται να τηρήσει η καθεμία, έτσι ώστε να μπορέσει να ρυθμίσει την εμπορική συμπεριφορά της γνωρίζοντας ότι και οι ανταγωνιστές της θα ενεργήσουν κατά τον ίδιο τρόπο (βλ. προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, στην υπόθεση 48/69).

242. Με την προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, το Δικαστήριο δέχτηκε ότι τα κριτήρια συντονισμού και συνεργασίας που έχουν καθοριστεί από τη νομολογία του ουδόλως προϋποθέτουν την κατάρτιση πραγματικού « σχεδίου », αλλά πρέπει να γίνονται νοητά υπό το πρίσμα της βαθύτερης αντίληψης που διέπει τις διατάξεις περί ανταγωνισμού της Συνθήκης, ότι κάθε επιχειρηματίας πρέπει να διαμορφώνει αυτόνομα την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά. Και ναι μεν η επιταγή αυτή της αυτονομίας δεν αναιρεί το δικαίωμα των επιχειρήσεων να προσαρμόζονται ευφυσά στην ήδη εκδηλωθείσα ή στην προβλεπόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, αποκλείει όμως αυστηρώς κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ τους, επιδιώκουσα είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υπάρχοντος ή δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψει σ' ένα τέτοιο ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που οι ίδιες έχουν αποφασίσει ή έχουν κατά νουν να τηρήσουν στην αγορά (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 87, δεύτερο εδάφιο). Μια τέτοια συμπεριφορά μπορεί να εμπίπτει στο άρθρο 85, παράγραφος 1, ως « εναρμονισμένη πρακτική », έστω και αν τα μέρη δεν έχουν συνεννοηθεί εκ των προτέρων βάσει κοινού σχεδίου καθορίζοντας τη δράση τους στην αγορά, αλλά υιοθετούν μηχανισμούς συμπαιγνίας ή προσχωρούν σε τέτοιους μηχανισμούς που διευκολύνουν τον συντονισμό της εμπορικής τους συμπεριφοράς (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 87, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίοδος).
243. Εξ άλλου, η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 87, τρίτο εδάφιο, τρίτη περίοδος) επισημαίνει ότι, σε μια σύνθετη σύμπραξη, είναι πιθανόν ορισμένοι παραγωγοί να μην έχουν εκδηλώσει, σε κάθε περίπτωση, τη ρητή τους συγκατάθεση για τη συμπεριφορά την οποία ακολούθησαν οι λοιποί, παρ' όλο που δηλώνουν την υποστήριξή τους στο όλο σχέδιο και δρουν αναλόγως. Από ορισμένες πλευρές, επομένως, η συνεχής συνεργασία και συμπαιγνία των παραγωγών στην υλοποίηση της ολικής συμφωνίας ενδέχεται να εμφανίζει ορισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της εναρμονισμένης πρακτικής (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 87, τρίτο εδάφιο, πέμπτη περίοδος).
244. Η σημασία, επομένως, της έννοιας της εναρμονισμένης πρακτικής δεν προκύπτει τόσο, κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 87, τέταρτο εδάφιο), από τη διάκριση μεταξύ

της πρακτικής αυτής και μιας « συμφωνίας », όσο από τη διάκριση μεταξύ μιας συμπαίγνιας που εμπίπτει στο άρθρο 85, παράγραφος 1, και της απλής παράλληλης συμπεριφοράς που δεν ενέχει κανένα στοιχείο διαβουλεύσεως. Μικρή σημασία έχει, επομένως, η ακριβής μορφή την οποία προσέλαβε εν προκειμένω η συμπαίγνιακή συμπεριφορά.

- 245 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 88, πρώτο και δεύτερο εδάφιο) διαπιστώνει ότι οι περισσότεροι από τους παραγωγούς ισχυρίστηκαν, κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι η συμπεριφορά τους στο πλαίσιο των λεγομένων « πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών » δεν ήταν αποτέλεσμα κάποιας « συμφωνίας » κατά την έννοια του άρθρου 85 (βλ. Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 82), ούτε αποδεικνύει την ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής, η συνδρομή της οποίας προϋποθέτει « φανερή δράση » στην αγορά· τέτοια όμως φανερή δράση ουδόλως συντρέχει εν προκειμένω, εφόσον ουδέποτε γνωστοποιήθηκε στους πελάτες τιμοκατάλογος ή « τιμή-στόχος ». Η Απόφαση απορρίπτει το επιχείρημα αυτό, με την αιτιολογία ότι, εάν ήταν αναγκαίο, στην παρούσα υπόθεση, να στηριχθεί κανείς στην ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής, η προϋπόθεση να έχουν προβεί οι συμμετέχοντες στη λήψη ορισμένων μέτρων για την επίτευξη του κοινού τους στόχου πληρούται κάλλιστα. Οι διάφορες πρωτοβουλίες για τον καθορισμό τιμών προκύπτουν από τα έγγραφα. Είναι επίσης αναμφισβήτητο ότι οι κατ' ιδίαν παραγωγοί ενήργησαν εκ παραλλήλου για να τις θέσουν σε εφαρμογή. Τα μέτρα που έλαβαν οι παραγωγοί, είτε ατομικά είτε συλλογικά, προκύπτουν από έγγραφα: πρακτικά συναντήσεων, εσωτερικά σημειώματα, οδηγίες και εγκύκλιοι στους υπευθύνους πωλήσεων και επιστολές στους πελάτες. Είναι εντελώς αδιάφορο εάν οι παραγωγοί « δημοσίευσαν » ή όχι τιμοκαταλόγους. Οι οδηγίες για τις τιμές, αυτές καθαυτές, δεν παρέχουν μόνο την καλύτερη δυνατή απόδειξη για τις ενέργειες στις οποίες προέβη κάθε παραγωγός προς υλοποίηση του κοινού στόχου, αλλά, ως εκ του περιεχομένου και της χρονολογίας τους, και την απόδειξη της συμπαίγνιας.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

- 246 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι δεν μετέσχε ούτε σε συμφωνία ούτε σε εναρμονισμένη πρακτική και προσπαθεί να αποδείξει ότι δεν συντρέχουν, ως προς αυτήν, τα συστατικά στοιχεία ούτε της συμφωνίας ούτε της εναρμονισμένης πρακτικής.
- 247 Αφενός μεν υποστηρίζει ότι δεν μετέσχε σε καμία συμφωνία. Κατά την άποψή της, για να αναδεχθεί ένα μέρος υποχρεώσεις στο πλαίσιο συμφωνίας, πρέπει να έχει την ανάλογη δικαιοπρακτική βούληση, πρέπει να την εκδηλώσει, πρέπει να νομιμοποιείται προς τούτο και, τέλος, πρέπει να υπάρξει σύμπτωση βουλήσεων.

248 Αφετέρου δε η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ούτε με τις εναρμονισμένες πρακτικές συντάχθηκε. Παρ' όλο που ορισμένοι υπάλληλοι της εταιρίας είχαν επαφές με ανταγωνιστές της, οι επαφές αυτές δεν είχαν ούτε ως σκοπό ούτε ως αποτέλεσμα είτε να επηρεάσουν τη συμπεριφορά κάποιου ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψουν τη συμπεριφορά την οποία ακολουθούσε η Hercules. Η συμπεριφορά αυτής, πράγματι, δεν εμπίπτει στα κριτήρια του ορισμού της εναρμονισμένης πρακτικής, που είναι η ύπαρξη « πρακτικής », συντονισμού και συνεργασίας (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψεις 173 και 174)· η παράλληλη συμπεριφορά, από μόνη της, δεν ταυτίζεται προς εναρμονισμένη πρακτική (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, στην υπόθεση 48/69, σκέψη 66).

249 Κατά την προσφεύγουσα, τέλος, για να έχουν νόημα οι όροι « συνεργασία » και « συντονισμός », πρέπει να υπονοούν ότι υπάρχει κάποιος βαθμός αμοιβαίας ελπίδας επιτυχίας, έστω και αν η ελπίδα αυτή δεν φθάνει στο στάδιο της « συμφωνίας » (προαναφερθείσα απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, στην υπόθεση 48/69, σκέψη 118). Εν προκειμένω, είναι σαφώς αποδεδειγμένο ότι οι άλλοι παραγωγοί ουδέποτε έτρεφαν τέτοια ελπίδα, ούτε καν μπορούσαν ευλόγως να την τρέφουν, εν όψει της στάσεως του υπαλλήλου της Hercules κατά τις συναντήσεις και της συμπεριφοράς αυτής στην αγορά. Ομοίως, η συμπεριφορά άλλων παραγωγών στην αγορά δεν δικαιολογούσε την ελπίδα ότι οι στόχοι που ορίζονταν κατά τις συζητήσεις μπορούσαν πράγματι να επιτευχθούν. Το φαινόμενο αυτό, το οποίο ο Β. ήταν σε θέση να παρατηρήσει, συνέβαλε στο να χάσει κάθε ελπίδα ότι οι άλλοι παραγωγοί θα συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους προς τη δική του.

250 Η Επιτροπή παραπέμπει σε όσα είπε προηγουμένως σχετικά με τη συμμετοχή του υπαλλήλου της προσφεύγουσας στις συναντήσεις. Προσθέτει, ωστόσο, όσον αφορά τη συμμετοχή της Hercules σε εναρμονισμένη πρακτική, ότι, εφόσον τα αποδεικτικά στοιχεία δείχνουν ότι η Hercules μετείχε σε συναντήσεις και διατηρούσε και άλλες επαφές κατά τις οποίες λάμβαναν χώρα συζητήσεις επί των τιμών και των ποσοστώς — πράγμα που μαρτυρεί το ενδιαφέρον της για τις συζητήσεις αυτές και τη συμβολή της σ' αυτές — αυτή δεν μπορεί να αποφύγει την ευθύνη της, έστω και αν ισχυρίζεται ότι ουδέποτε ή σπανίως γνωστοποιούσε κάποιου είδους στοιχεία στους άλλους παραγωγούς ή ότι ουδέποτε προσπάθησε πράγματι να πείσει τους ανταγωνιστές της να ενεργήσουν κατά ορισμένο τρόπο στην αγορά.

- 251 Κατά την Επιτροπή, εναρμονισμένη πρακτική υπάρχει άπαξ υπάρχει διαβούλευση που γίνεται με σκοπό τον περιορισμό της αυτονομίας των επιχειρήσεων έναντι αλλήλων, τούτο δε ακόμη και αν δεν έχει διαπιστωθεί καμμία πραγματική συμπεριφορά στην αγορά. Κατά την Επιτροπή, η συζήτηση αφορά την έννοια του όρου «πρακτική». Εναντιώνεται στην άποψη την οποία προβάλλει η Hercules, ότι ο όρος αυτός έχει τη στενή έννοια της «συμπεριφοράς στην αγορά». Ο όρος αυτός μπορεί, κατά τη γνώμη της Επιτροπής, να καλύπτει και το απλό γεγονός της συμμετοχής σε επαφές, αρκεί αυτές να αποσκοπούν στον περιορισμό της αυτονομίας των επιχειρήσεων.
- 252 Η Επιτροπή προσθέτει ότι αν, για να στοιχειοθετηθεί εναρμονισμένη πρακτική, απαιτούνταν η συνδρομή και των δύο στοιχείων — διαβουλεύσεως και συμπεριφοράς στην αγορά —, αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να μείνει εκτός πεδίου εφαρμογής του άρθρου 85 ολόκληρο φάσμα πρακτικών που έχουν ως σκοπό, όχι όμως κατ' ανάγκην και ως αποτέλεσμα, τη νόθευση του ανταγωνισμού στην κοινή αγορά. Θα εξουδετερονόταν έτσι μέρος της αποτελεσματικότητας του άρθρου 85. Εξ άλλου, η άποψη αυτή δεν συμφωνεί με τη νομολογία του Δικαστηρίου που αναφέρεται στην έννοια της εναρμονισμένης πρακτικής (προαναφερθείσες αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1972, στην υπόθεση 48/69, σκέψη 66' της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψη 26' της 14ης Ιουλίου 1981, στην υπόθεση 172/80, Züchner, Συλλογή 1981, σ. 2021, σκέψη 14). Η νομολογία αυτή και μεν μνημονεύει κάθε φορά πρακτικές που ασκούνται στην αγορά, δεν τις μνημονεύει όμως ως συστατικό στοιχείο της παραβάσεως, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, αλλά ως πραγματικό περιστατικό, από το οποίο μπορεί να συναχθεί ότι υπήρξε διαβούλευση. Κατά τη νομολογία αυτή, δεν απαιτείται καμμία πραγματική συμπεριφορά στην αγορά. Αρκεί μόνο να ήρθαν οι επιχειρήσεις σε επαφή μεταξύ τους, χαρακτηριστικό του ότι εγκατέλειψαν την αναγκαία για κάθε επιχείρηση αυτονομία.
- 253 Κατά την Επιτροπή, επομένως, δεν είναι ανάγκη, για να υπάρχει παράβαση του άρθρου 85, να εφάρμοσαν οι επιχειρήσεις στην πράξη εκείνο για το οποίο συνεννοήθηκαν. Η αποδοκιμαζόμενη με το άρθρο 85, παράγραφος 1, συμπεριφορά συντρέχει κάλλιστα, από τη στιγμή που η πρόθεση υποκαταστάσεως των κινδύνων του ανταγωνισμού με τη συνεργασία υλοποιείται με τη μορφή διαβουλεύσεως, χωρίς κατ' ανάγκην και να εκδηλωθεί, στη συνέχεια, στην αγορά κάποια συμπεριφορά δυνάμενη να διαπιστωθεί.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 254 Πρέπει να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή χαρακτήρισε κάθε πραγματικό στοιχείο το οποίο έκρινε αποδεδειγμένο εις βάρος της προσφεύγουσας είτε ως συμφωνία είτε ως εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από την ανάγνωση των συνδυασμένων αιτιολογικών σκέψεων 80, δεύτερο εδάφιο, 81, τρίτο εδάφιο, και 82, πρώτο εδάφιο, της Αποφάσεως, η Επιτροπή χαρακτήρισε καθένα από τα επί μέρους αυτά στοιχεία, κυρίως, ως « συμφωνία ».
- 255 Ομοίως, από την ανάγνωση των συνδυασμένων αιτιολογικών σκέψεων 86, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, 87, τρίτο εδάφιο, και 88 της Αποφάσεως, η Επιτροπή χαρακτήρισε, επικουρικά, ως « εναρμονισμένες πρακτικές » τὰ στοιχεία παραβάσεως, οσάκις αυτά είτε δεν αρκούσαν για να στηρίζουν το συμπέρασμα ότι τα μέρη είχαν συνεννοηθεί προηγουμένως επί κοινού σχεδίου καθορίζοντας τη δράση τους στην αγορά, είχαν όμως δεχτεί ή είχαν προσχωρήσει σε μηχανισμούς συμπαιγνίας που διευκόλυναν τον συντονισμό της εμπορικής τους πολιτικής, είτε δεν αρκούσαν, λόγω του περιπλοκου χαρακτήρα της συμπράξεως, για να αποδειχθεί ότι ορισμένοι παραγωγοί είχαν εκφράσει τη ρητή τους συγκατάθεση στη συμπεριφορά που υιοθέτησαν οι άλλοι, παρ' όλο που εκδήλωναν την υποστήριξή τους στο όλο σχέδιο και δρούσαν αναλόγως. Έτσι, η Απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι, υπό ορισμένες επόψεις, η συνεχής συνεργασία και συμπαιγνία των παραγωγών κατά τη θέση σε εφαρμογή μιας συνολικής συμφωνίας μπορεί να εμφανίζει ορισμένα χαρακτηριστικά της εναρμονισμένης πρακτικής.
- 256 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, εφόσον από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, για να υφίσταται συμφωνία κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, αρκεί οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις να έχουν εκδηλώσει την κοινή τους βούληση να συμπεριφέρονται στην αγορά κατά ορισμένο τρόπο (βλ. αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1970, στην υπόθεση 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, ECR 1970, σ. 661, σκέψη 112· και της 29ης Οκτωβρίου 1980, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/78, Heinz van Landewyck κατά Επιτροπής, ECR 1980, σ. 3125, σκέψη 86), δικαιολογημένα η Επιτροπή χαρακτήρισε ως συμφωνία, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, τη σύμπτωση που επήλθε μεταξύ των βουλήσεων της προσφεύγουσας και άλλων παραγωγών πολυπροπυλενίου, την οποία απέδειξε επαρκώς κατά νόμον και η οποία αφορούσε τις πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών, τα μέτρα που αποσκοπούσαν στη διευκόλυνση της υλοποίησεως των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, καθώς και τον επιδιωκόμενο όγκο πωλήσεων για το πρώτο ήμισυ του 1983.

- 257 Εξ άλλου, ορθώς η Επιτροπή, αφού απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι τα αποτελέσματα των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών εξακολούθησαν να παράγονται μέχρι τον Νοέμβριο του 1983, έκρινε ότι η παράβαση συνεχίστηκε μέχρι τον Νοέμβριο του 1983 τουλάχιστον. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 85 εφαρμόζεται και επί συμφωνιών που έχουν παύσει μεν να ισχύουν, εξακολουθούν όμως να παράγουν αποτελέσματα και μετά την τυπική τους λήξη (απόφαση της 3ης Ιουλίου 1985, στην υπόθεση 243/83, Binon, Συλλογή 1985, σ. 2015, σκέψη 17).
- 258 Για τον ορισμό της έννοιας της εναρμονισμένης πρακτικής, είναι αναγκαία η παραπομπή στη νομολογία του Δικαστηρίου, από όπου προκύπτει ότι τα κριτήρια συντονισμού και συνεργασίας τα οποία έθεσε προηγουμένως πρέπει να γίνονται νοητά υπό το πρίσμα της βαθύτερης αντίληψης που διέπει τις διατάξεις περί ανταγωνισμού της Συνθήκης ΕΟΚ, ότι κάθε επιχειρηματίας πρέπει να διαμορφώνει αυτόνομα την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει στην κοινή αγορά. Και ναι μεν η επιταγή αυτή της αυτονομίας δεν αναιρεί το δικαίωμα των επιχειρήσεων να προσαρμόζονται ευφυώς στην ήδη εκδηλωθείσα ή στην προβλεπόμενη συμπεριφορά των ανταγωνιστών τους, αποκλείει όμως αυστηρώς κάθε άμεση ή έμμεση επαφή μεταξύ τους, επιδιώκουσα είτε να επηρεάσει τη συμπεριφορά ενός υπάρχοντος ή δυνητικού ανταγωνιστή στην αγορά, είτε να αποκαλύψει σ' ένα τέτοιο ανταγωνιστή τη συμπεριφορά που οι ίδιες έχουν αποφασίσει ή έχουν κατά νουν να τηρήσουν στην αγορά (προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψεις 173 και 174).
- 259 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα μετέσχε σε συναντήσεις που είχαν ως σκοπό τον καθορισμό επιδιωκομένων τιμών και επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων κατά τις συναντήσεις αυτές ανταλλάσσονταν μεταξύ των ανταγωνιστών πληροφορίες σχετικά με τις τιμές που επιθυμούσαν να εφαρμοστούν στην αγορά, σχετικά με τις τιμές που είχαν κατά νουν να εφαρμόσουν, σχετικά με το κατώτατο όριο συμφέρουσας λειτουργίας τους, τους περιορισμούς του όγκου πωλήσεων που έκριναν αναγκαίους, τα αριθμητικά στοιχεία των πωλήσεών τους ή την ταυτότητα των πελατών τους. Μετέχοντας στις συναντήσεις αυτές, συνέπραξε με τους ανταγωνιστές της σε διαβούλευση που είχε ως σκοπό να επηρεάσει τη συμπεριφορά τους στην αγορά και να αποκαλύψει τη συμπεριφορά που κάθε παραγωγός είχε κατά νουν να τηρήσει ο ίδιος στην αγορά.
- 260 Έτσι, η προσφεύγουσα όχι μόνο επιδίωξε να άρει προληπτικά την αβεβαιότητα σχετικά με τη μελλοντική συμπεριφορά των ανταγωνιστών της, αλλά και πρέπει ασφαλώς

να έλαβε υπόψη, άμεσα ή έμμεσα, τις πληροφορίες που συνέλεξε κατά τις συναντήσεις αυτές, για να καθορίσει την πολιτική που θα ακολουθούσε στην αγορά. Ομοίως, και οι ανταγωνιστές της πρέπει ασφαλώς να έλαβαν υπόψη, άμεσα ή έμμεσα, τις πληροφορίες που τους αποκάλυψε η προσφεύγουσα σχετικά με τη συμπεριφορά που είχε αποφασίσει ή που είχε κατά νουν να τηρήσει η ίδια στην αγορά, για να καθορίσουν την πολιτική που θα ακολουθούσαν στην αγορά.

261 Επομένως, δικαιολογημένα η Επιτροπή χαρακτήρισε, ως εκ του σκοπού τους, επικουρικός ως εναρμονισμένη πρακτική, κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, τις περιοδικές συναντήσεις παραγωγών πολυπροπυλενίου, στις οποίες συμμετείχε η προσφεύγουσα από τις αρχές του 1979 μέχρι τον Αύγουστο του 1983, καθώς και τη συμμετοχή της στον καθορισμό επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων για το 1979 έως το 1982.

262 Όσον αφορά το ζήτημα αν η Επιτροπή δικαιολογημένα έκρινε ότι υπήρχε ενιαία παράβαση, την οποία χαρακτηρίζει, στο άρθρο 1 της Απόφασης, ως « συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική », το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι οι διάφορες παρατηρηθείσες εναρμονισμένες πρακτικές και οι διάφορες συναφθείσες συμφωνίες εντάσσονταν, ως εκ της ταυτότητας του σκοπού τους, σε συστήματα περιοδικών συναντήσεων, καθορισμού επιδιωκομένων τιμών και ποσοστώσεων.

263 Πρέπει να τονιστεί ότι τα συστήματα αυτά εντάσσονταν σε σειρά προσπαθειών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων που συνέκλιναν σε ένα και τον αυτό οικονομικό σκοπό: να νοθευθεί η φυσιολογική εξέλιξη των τιμών στην αγορά του πολυπροπυλενίου. Είναι, επομένως, τεχνητή η απόπειρα να υποδιαιρεθεί αυτή η συνεχής συμπεριφορά, που χαρακτηρίζεται από ένα και τον αυτό σκοπό, αναλυόμενη σε πλείονες και χωριστές παραβάσεις. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα έλαβε μέρος — επί σειρά ετών — σε ολοκληρωμένο σύνολο συστημάτων, τα οποία συνιστούν ενιαία παράβαση, η οποία συγκεκριμενοποιήθηκε προοδευτικά τόσο με συμφωνίες όσο και με αθέμιτες εναρμονισμένες πρακτικές.

264 Επιβάλλεται να λεχθεί, εξ άλλου, ότι η Επιτροπή δικαιολογημένα χαρακτήρισε την ενιαία αυτή παράβαση ως « συμφωνία και εναρμονισμένη πρακτική », κατά το μέτρο που η παράβαση αυτή εμπριείχε ταυτόχρονα στοιχεία που πρέπει να χαρακτηριστούν ως « συμφωνίες » και στοιχεία που πρέπει να χαρακτηριστούν ως « εναρμονισμένες πρακτικές ». Συγκεκριμένα, εφόσον πρόκειται για σύνθετη παράβαση, ο διττός χαρακτηρισμός, τον οποίο χρησιμοποιεί η Επιτροπή στο άρθρο 1 της Αποφάσεως, δεν πρέπει να νοηθεί ως χαρακτηρισμός που προϋποθέτει ταυτόχρονα και σωρευτικά την απόδειξη του ότι καθένα από τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά εμφανίζει τα συστατικά στοιχεία και της συμφωνίας και της εναρμονισμένης πρακτικής, αλλ' ως προσδιορίζων ένα σύνθετο όλον, που περιέχει πραγματικά στοιχεία από τα οποία ορισμένα χαρακτηρίστηκαν ως συμφωνίες και άλλα ως εναρμονισμένες πρακτικές κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο δεν προβλέπει κάποιον ειδικό χαρακτηρισμό γι' αυτού του είδους τη σύνθετη παράβαση.

265 Κατά συνέπεια, η αιτίαση της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί.

B — Το αποτέλεσμα περιορισμού του ανταγωνισμού

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

266 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 90, πρώτο και δεύτερο εδάφιο) επισημαίνει ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν είναι απολύτως αναγκαίο, δεδομένου ότι ο σκοπός της συμφωνίας είναι προδήλως ανταγωνιστικός, να αποδειχθεί και η ύπαρξη αποτελέσματος αντιθέτου προς τον ανταγωνισμό. Ωστόσο, στην παρούσα περίπτωση υπάρχουν όλες οι ενδείξεις ότι η συμφωνία άσκησε όντως ουσιαστική επίδραση επί των συνθηκών του ανταγωνισμού.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

267 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι οι πράξεις που της καταλογίζονται δεν αρκούσαν, από μόνες τους, για να περιορίσουν τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα, η Επιτροπή αρκέστηκε στο τεκμήριο ότι ο ανταγωνισμός είχε νοθευθεί ουσιαστικά και δεν έλαβε υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία που δείχνουν ότι οι υποτιθέμενες πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών ποτέ δεν είχαν αντίκτυπο στην αγορά και ότι, κατά συνέπεια, τα αποτελέσματα έναντι των αγοραστών ήσαν αμελητέα ή και ανύπαρκτα. Εξ άλλου, και αν ακόμη υποθεθεί ότι υπήρξαν παράλληλες οδηγίες καθορισμού τιμών, η προϋπόθεση της υπάρξεως επιπτώσεως επί του ανταγωνισμού δεν μπορεί να πληρούται, εφόσον δεν υφίσταται

σχέση αιτίου και αιτιατού μεταξύ των συναντήσεων και των παραλλήλων οδηγιών καθορισμού τιμών αφενός και της μεταβολής των εφαρμοζομένων τιμών αφετέρου (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 30ής Ιουνίου 1966, στην υπόθεση 56/65, *Maschinenbau Ulm*, ECR 1966, σ. 337, και της 13ης Ιουλίου 1966, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 56/64 και 58/64, όπ. π.).

268 Η Επιτροπή απαντά ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στην παράβαση επηρέασε όντως τον ανταγωνισμό και ιδίως τις τιμές. Προσθέτει άλλωστε ότι δεν χρειάζεται να είχε αισθητή επίπτωση στον ανταγωνισμό η δραστηριότητα της Hercules, αλλά η δραστηριότητα της συμπράξεως στο σύνολό της, στην οποία συνέβαλε και η Hercules σε όχι αμελητέο βαθμό.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

269 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι με την επιχειρηματολογία της η προσφεύγουσα προσπαθεί να αποδείξει ότι η συμμετοχή της στις περιοδικές συναντήσεις παραγωγών πολυπροπυλενίου δεν ενέπιπε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, διότι, όπως προδίδει η ανταγωνιστική της συμπεριφορά στην αγορά, η συμμετοχή αυτή εστερείτο τόσο σκοπού όσο και αποτελέσματος αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό.

270 Το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ απαγορεύει, ως ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, όλες τις συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων ή τις εναρμονισμένες πρακτικές που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς και ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πωλήσεως ή άλλων όρων συναλλαγής και στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού.

271 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από την κρίση που σχημάτισε σχετικά με τις διαπιστώσεις στις οποίες προέβη ως προς τα πραγματικά περιστατικά η Επιτροπή, οι περιοδικές συναντήσεις στις οποίες μετείχε μαζί με ανταγωνιστές της η προσφεύγουσα είχαν ως σκοπό τον περιορισμό του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς, ιδίως διά του καθορισμού επιδιωκόμενων τιμών και επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων και ότι, κατά συνέπεια, η συμμετοχή της στις συναντήσεις αυτές δεν εστερείτο σκοπού αντιβαίνοντος προς τον ανταγωνισμό κατά την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.

272 Πρέπει, εξ άλλου, να απορριφθεί, ούτως ή άλλως, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας, με την οποία αυτή επιχειρεί να αποδείξει ότι οι δικές της δραστηριότητες δεν μπορούσαν να επηρεάσουν την αγορά, διότι εκείνο που έχει εν προκειμένω σημασία δεν είναι το αν η ατομική συμμετοχή της προσφεύγουσας ήταν ή όχι ικανή να επηρεάσει την αγορά, αλλά το αν η παράβαση, στην οποία αυτή μετείχε, ήταν ικανή να την επηρεάσει. Και επ' αυτού πρέπει να επισημανθεί ότι οι επιχειρήσεις που μετείχαν στη διαπιστωθείσα με την Απόφαση παράβαση κατέχουν το σύνολο σχεδόν της αγοράς αυτής, πράγμα που καθιστά πρόδηλο ότι η παράβαση την οποία συνδιέπραξαν ήταν όντως ικανή να επηρεάσει την αγορά.

273 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

Γ — Ο επηρεασμός του μεταξύ των κρατών μελών εμπορίου

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

274 Η Απόφαση αναφέρει (αιτιολογική σκέψη 93, πρώτο εδάφιο) ότι η συμφωνία μεταξύ των παραγωγών ήταν δυνατόν να έχει σημαντική επίπτωση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

275 Εν προκειμένω, ο καθολικός χαρακτήρας των συμπαιγνιακών διακανονισμών — οι οποίοι κάλυπταν, στην ουσία, το σύνολο των πωλήσεων ενός βιομηχανικού προϊόντος πρωτεύουσας σημασίας σε ολόκληρη την Κοινότητα (και σε άλλες χώρες της Δυτικής Ευρώπης) — ήταν αφ' εαυτού ικανός να εκτρέψει το εμπόριο από τα δίκτυα που θα διαμορφώνονταν αν δεν υπήρχε τέτοια συμφωνία (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 93, τρίτο εδάφιο). Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 94, τέταρτο εδάφιο), ο καθορισμός τιμών σε τεχνητό επίπεδο μέσω συμφωνίας, αντί να αφήνεται η αγορά να επιτύχει τη δική της ισορροπία, αλλοίωσε τη δομή του ανταγωνισμού σε ολόκληρη την Κοινότητα. Έτσι, οι επιχειρήσεις απηλλάγησαν από την άμεση ανάγκη να αντιδρούν στις δυνάμεις της αγοράς και να αντιμετωπίσουν αποφασιστικά το πρόβλημα της πλεονάζουσας παραγωγικής τους ικανότητας, του οποίου την ύπαρξη είχαν διαπιστώσει.

276 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 94) επισημαίνει ότι οι τιμές-στόχοι, που καθορίζονταν κατά κράτος μέλος και οι οποίες συζητούνταν εμπειριστικά στις εθνικές συναντήσεις — έστω και αν έπρεπε να λαμβάνονται ως ένα βαθμό υπόψη οι τοπικές συνθήκες —, αλλοίωσαν αναπόφευκτα τη ροή του εμπορίου και μείωσαν τις διαφορές τιμών που οφείλονταν στη, μεγαλύτερη ή μικρότερη, αποδοτικότητα κάθε παραγωγού. Το σύστημα του « account leadership », κατευθύνοντας την πελατεία προς συγκεκριμένους, ονομαστικώς οριζόμενους, παραγωγούς, επιδείνωσε περαιτέρω την επίδραση των διακανονισμών για τις τιμές. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, με τον καθορισμό ποσοστάσεων ή στόχων, οι παραγωγοί δεν κατένειμαν τον επιμεριζόμενο σε κάθε επιχείρηση όγκο πωλήσεων κατά κράτος μέλος ή κατά περιοχή. Ωστόσο, αυτή καθαυτή η ύπαρξη ποσοστάσεων ή στόχου συμβάλλει στον περιορισμό των δυνατοτήτων που έχει κάθε παραγωγός.

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

277 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι οι αποδιδόμενες σ' αυτήν πράξεις δεν μπορούσαν, από μόνες τους, να επηρεάσουν το μεταξύ κρατών μελών εμπόριο (προαναφερθείσες αποφάσεις του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, στην υπόθεση 48/69, σκέψη 64, και της 16ης Δεκεμβρίου 1975, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψεις 172 και 173).

278 Η Επιτροπή παραπέμπει σχετικώς σε όσα εξέθεσε στις αιτιολογικές σκέψεις 93 και 94 της Αποφάσεως.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

279 Πρέπει να σημειωθεί ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή δεν είχε την υποχρέωση να αποδείξει ότι η συμμετοχή της σε συμφωνία και σε εναρμονισμένη πρακτική άσκησε αισθητή επιρροή στο μεταξύ κρατών μελών εμπόριο. Συγκεκριμένα, το μόνο που απαιτεί το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ είναι οι συμφωνίες και οι εναρμονισμένες πρακτικές που περιορίζουν τον ανταγωνισμό να είναι ικανές να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Συναφώς, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι διαπιστωθέντες περιορισμοί του ανταγωνισμού ήσαν όντως ικανοί να εκτρέψουν τα εμπορικά ρεύματα από την κατεύθυνση που θα λάμβαναν αυτά διαφορετικά (βλ. προαναφερθείσα απόφαση της 29ης Οκτωβρίου 1980, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 209/78 έως 215/78 και 218/78, σκέψη 172).

280 Επομένως, η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον, στις αιτιολογικές σκέψεις 93 και 94 της Απόφασης, ότι η παράβαση στην οποία μετέσχε η προσφεύγουσα ήταν ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποδείξει και ότι η ατομική συμμετοχή της προσφεύγουσας επηρέασε όντως το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

281 Επομένως, η αιτίαση της προσφεύγουσας δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

B — Συλλογική ευθύνη

α) Η προσβαλλόμενη πράξη

282 Κατά την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 83, πρώτο εδάφιο), το συμπέρασμα ότι υπήρξε μία μοναδική και συνεχής συμφωνία ουδόλως επηρεάζεται από το γεγονός ότι ορισμένοι παραγωγοί — αναπόφευκτα — δεν παρέστησαν σε όλες τις συναντήσεις. Δεδομένου ότι η μελέτη και η υλοποίηση κάθε « πρωτοβουλίας » απαιτούσε αρκετούς μήνες, η περιστασιακή απουσία ενός παραγωγού δεν σήμαινε και μη συμμετοχή του σ' αυτήν. Εν πάση περιπτώσει, υπήρχε η τρέχουσα πρακτική να ενημερώνονται οι απόντες για τις αποφάσεις που λαμβάνονταν στις συναντήσεις. Όλες οι αποδέκτριες της επίδικης Απόφασης επιχειρήσεις έλαβαν μέρος στην κατάρτιση των γενικών σχεδίων και στις συζητήσεις που αφορούσαν τις λεπτομέρειες· ο βαθμός της ευθύνης τους δεν μετριάζεται από το ότι τυχόν ήσαν περιστασιακά απύσες από κάποια συνάντηση (ή, στην περίπτωση της Shell, σε όλες τις κεντρικές συναντήσεις).

283 Η Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 83, δεύτερο εδάφιο) προσθέτει ότι η ουσία της παρούσας υποθέσεως συνίσταται στο ότι οι παραγωγοί συνένωσαν τις προσπάθειές τους, για κάποιο σημαντικό χρονικό διάστημα, προκειμένου να υλοποιήσουν ένα κοινό σκοπό, και ότι ο κάθε συμμετέχων πρέπει να αναλάβει την ευθύνη που απορρέει όχι μόνο για τον δικό του άμεσο ρόλο, αλλά και για την εκτέλεση της συμφωνίας στο σύνολό της. Ο βαθμός συμμετοχής κάθε παραγωγού δεν καθορίζεται, επομένως, ανάλογα με την περίοδο στην οποία αναφέρονται οι οδηγίες του για τον καθορισμό τιμών, οι οποίες ανευρέθησαν κατά τους ελέγχους, αλλά για όλη την περίοδο κατά την οποία συμμετείχε στην κοινή πρωτοβουλία.

284 Η εκτίμηση αυτή ισχύει ακόμη και για την Anic και τη Rhône-Poulenc, οι οποίες εγκατέλειψαν τον κλάδο του πολυπροπυλενίου πριν διενεργηθούν οι έλεγχοι της Επιτροπής. Για τις δύο αυτές επιχειρήσεις, δεν κατέστη δυνατόν να βρεθεί καμία οδηγία καθορισμού τιμών προς τα γραφεία πωλήσεων. Από τα ανευρεθέντα έγγραφα προκύπτει, ωστόσο, η παρουσία τους στις συναντήσεις και η συμμετοχή τους στην κατονομή του επιδιωκόμενου όγκου πωλήσεων και των σχεδιαζομένων ποσοστώσεων. Η συμφωνία πρέπει να εκτιμηθεί στο σύνολό της, η δε συμμετοχή αυτών των επιχειρήσεων αποδεικνύεται, έστω και αν δεν βρέθηκαν οδηγίες δοθείσες απ' αυτές για τον καθορισμό των τιμών (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 83, τρίτο εδάφιο).

β) Τα επιχειρήματα των διαδίκων

285 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι τα συμπεράσματα τα οποία αντλεί η Επιτροπή από τα διατιθέμενα αποδεικτικά στοιχεία είναι, σε μεγάλο βαθμό, εσφαλμένα. Ειδικότερα, δεν ευσταθεί η αντίληψη της Επιτροπής, η οποία καταφεύγει στην έννοια της « ενοχής λόγω συμμετοχής »· η Επιτροπή θα έπρεπε να αποδείξει τη συμμετοχή της Hercules σε κάθε μια από τις καταγγελλόμενες στο άρθρο 1 της Απόφασης παραβάσεις, όπως δέχτηκε το Δικαστήριο με την απόφασή του στην υπόθεση ACNA, με την οποία αναγνώρισε τον ειδικό ρόλο τον οποίο είχε διαδραματίσει στη σύμπραξη η επιχείρηση εκείνη και, γι' αυτό το λόγο, μείωσε το πρόστιμο που της είχε επιβληθεί (απόφαση της 14ης Ιουλίου 1972, στην υπόθεση 57/69, ACNA κατά Επιτροπής, σκέψη 75, ECR 1972, σ. 933). Εξ άλλου, η Επιτροπή δεν μπορεί να δημιουργήσει νέα μορφή παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, συνιστάμενη στην απλή γνώση των παραβάσεων των άλλων. Φέρει δηλαδή το βάρος να αποδείξει τη συγκεκριμένη συμμετοχή της Hercules και όχι την απλή « παθητική συγκατάθεσή » της στις παραβάσεις που διέπρατταν οι άλλοι.

286 Η Επιτροπή απαντά ότι η Απόφαση δεν προσάπτει σε κάθε μια από τις επιχειρήσεις ότι μετέσχε σε κάθε ένα από τα σκέλη της παραβάσεως που εκτίθενται στο άρθρο 1 αυτής. Η Απόφαση δέχεται ότι κάθε επιχείρηση παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ συμμετέχοντας σε διαρκή συμφωνία και σε εναρμονισμένη πρακτική, χάριν των οποίων οι παραγωγοί εν γένει ανέπτυξαν τις δραστηριότητες που περιγράφονται στο άρθρο 1· αυτό προκύπτει αν ερμηνευθεί σωστά το άρθρο 1 της Απόφασης, σε συνδυασμό προς τις αιτιολογικές σκέψεις 81, τρίτο εδάφιο, και 83 αυτής. Η σύμπραξη στην αγορά του πολυπροπυλενίου πρέπει, πράγματι, να θεωρηθεί ως συνολική « συμφωνία-πλαίσιο » εμφανίζουσα διάφορες, συμπληρωματικές μεταξύ τους, πλευρές. Δεν μπορεί, επομένως, μια επιχείρηση να κατακεραματίζει τις συμφωνίες στα διάφορα επί μέρους στοιχεία τους για να αμφισβητήσει τη συμμετοχή της σε ένα απ' αυτά.

287 Κατά την Επιτροπή, πολυάριθμα αποδεικτικά στοιχεία δείχνουν ότι οι διάφορες ενέργειες που ανελήφθησαν στο πλαίσιο της συμπράξεως ήσαν απλώς διαφορετικές όψεις της ίδιας πραγματικότητας, συνδεδεμένες μεταξύ τους με έναν ιστό συστηματικών, τακτικών και συχνών συναντήσεων σε διάφορα επίπεδα. Άπαξ η Hercules εμπλεκόταν στη « συμφωνία-πλαίσιο », δεν μπορεί να αποποιηθεί την ευθύνη της· είναι, επομένως, άσκοπο να επιχειρήσει να δείξει ότι εμπλεκόταν σε μικρότερο βαθμό απ' ό,τι άλλοι παραγωγοί στη μία ή την άλλη πλευρά της παραβάσεως. Κάθε συμμετέχων πρέπει δηλαδή να φέρει την ευθύνη που απορρέει όχι μόνο από τον άμεσα δικό του ρόλο, αλλά και από την εκτέλεση της όλης συμφωνίας. Η παραπομπή την οποία κάνει η Hercules στη λεγόμενη υπόθεση των χρωστικών ουσιών δεν ασκεί επιρροή, διότι υπάρχει διαφορά μεταξύ του να μη μετάσχει κανείς καθόλου σε ορισμένες πρωτοβουλίες, όπως συνέβη στην περίπτωση της ACNA, και του να μετάσχει ενεργά σε ορισμένες μόνο πλευρές τους, όπως η Hercules.

288 Κατά την Επιτροπή, τέλος, κακώς η Hercules ισχυρίζεται ότι της καταλογίζει, στην ουσία, ότι ήταν εν γνώσει των παραβάσεων των άλλων ή ότι εξεδήλωσε « παθητική συγκατάθεση ». Συγκεκριμένα, η Hercules αναγνωρίζει ότι ένας από τους υπαλλήλους της μετέσχε σε συναντήσεις όπου συνεζητούντο οι τιμές και οι ποσοστάσεις. Αναγνωρίζει, περαιτέρω, ότι συνέλεξε από τους « ανταγωνιστές » της σημαντικές πληροφορίες που την αφορούσαν, παρ' όλο που υποστηρίζει ότι η ίδια έδωσε λίγες πληροφορίες ή και καθόλου. Οι οδηγίες τιμών τις οποίες έδινε ήσαν σύμφωνες με τα αποτελέσματα των συναντήσεων. Τέλος, κανένα από τα επιχειρήματα, με τα οποία προσπάθησε να δείξει ότι η δική της συμβολή στο σύστημα ποσοστάσεων ήταν λιγότερο χρήσιμη απ' ό,τι άλλων, δεν αναιρεί το μερίδιο των ευθυνών της στο ολικό σχέδιο, εφόσον το σύστημα ποσοστάσεων επικουρικό μόνο χαρακτήρα είχε προς στήριξη της πρωτοβουλίας που αφορούσε τις τιμές.

γ) Η εκτίμηση του Πρωτοδικείου

289 Όπως προκύπτει από την κρίση την οποία σχημάτισε το Πρωτοδικείο σχετικά με τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών και την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, στις οποίες προέβη η Επιτροπή, αυτή απέδειξε επαρκώς κατά νόμον ότι, στη δράση της προσφεύγουσας, συνέτρεχε καθένα από τα συστατικά στοιχεία της παραβάσεως που θεωρήθηκε, με την Απόφαση, αποδεδειγμένη εις βάρος της· δεν της καταλόγισε, επομένως, την ευθύνη για τη συμπεριφορά άλλων παραγωγών.

290 Συναφώς, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η αιτιολογική σκέψη 83, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, της Αποφάσεως δεν αντιφάσκει προς τη διαπίστωση αυτή, εφόσον αποσκοπεί κυρίως στο να αποδείξει την παράβαση που διαπράχθηκε από επιχειρήσεις των οποίων η Επιτροπή δεν βρήκε οδηγίες καθορισμού τιμών για όλη τη διάρκεια της συμμετοχής τους στο σύστημα των περιοδικών συναντήσεων.

291 Κατά συνέπεια, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

3. Συμπέρασμα

292 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί το σύνολο των αιτιάσεων της προσφεύγουσας σχετικά με τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών και την εφαρμογή του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, στις οποίες πρόβη με την προσβαλλόμενη πράξη η Επιτροπή.

Περί της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως

293 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το γεγονός και μόνο της περιστασιακής παρουσίας ενός υπαλλήλου της στις συναντήσεις δεν αρκεί για να αποδείξει ότι αυτή παρέβη το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, όταν η Amoco και η BP, καίτοι επίσης είχαν επαφές με άλλους παραγωγούς, δεν κρίθηκαν ένοχες της παραβάσεως. Κατά την προσφεύγουσα, η σαφώς αποδεδειγμένη άρνηση των τριών αυτών εταιριών να ευνοήσουν τα σχέδια κατανομής της αγοράς έπρεπε να οδηγήσει την Επιτροπή στο συμπέρασμα ότι καμμία από τις τρεις δεν συνήνεσε ούτε μετέσχε σε τιμολογιακούς διακανονισμούς.

294 Η Επιτροπή διατείνεται ότι η αιτιολογική σκέψη 78 της Αποφάσεως αναφέρει σαφώς ότι ο λόγος για τον οποίο η Amoco και η BP δεν περιελήφθησαν μεταξύ των αποδεκτών της Αποφάσεως ήταν ότι « οι ενδείξεις ως προς τη συμμετοχή τους σε παραβάσεις του άρθρου 85, παράγραφος 1, δεν είναι καθοριστικές ». Το γεγονός ότι δεν υπήρχε καμμία απόδειξη ότι οι δύο αυτές επιχειρήσεις παρέστησαν ποτέ στις συναντήσεις επέδρασε, βέβαια, αποφασιστικά, διότι δυσχέραινε την απόδειξη της συμμετοχής τους στη σύμπραξη. Κατά την Επιτροπή, προσάπτεται στην Hercules όχι μόνο

ότι συμμετείχε στις συναντήσεις ή ότι λάμβανε πληροφορίες σχετικά με τις συναντήσεις στις οποίες δεν είχε μετάσχει, αλλά η όλη συμπεριφορά της, όπως αυτή προκύπτει σαφώς από τα πολυάριθμα στοιχεία που αποδεικνύουν τη συμμετοχή της στη σύμβαση (ιδίως διά της καταρτίσεως οδηγίων καθορισμού τιμών, οι οποίες αντανακλούσαν τις επιδιωκόμενες τιμές που είχαν καθοριστεί κατά τις συναντήσεις). Είναι, επομένως, άσκοπη η απόπειρα της Hercules να ελαχιστοποιήσει την ευθύνη της επισημαίνοντας τις περιπτώσεις όπου ο εκπρόσωπός της δεν παρέστη στις συναντήσεις, όταν η ίδια η Επιτροπή ουδόλως ισχυρίστηκε ότι αυτός είχε συμμετάσχει σ' αυτές.

- 295 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, για να υπάρχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, πρέπει να έχουν αντιμετωπιστεί κατά τρόπο διαφορετικό καταστάσεις ανάλογες. Εν προκειμένω, όμως, πρέπει να σημειωθεί ότι η κατάσταση της προσφεύγουσας διακρίνεται από την κατάσταση της Amoco και της BP κατά το ότι, αντίθεση προς τις δύο αυτές επιχειρήσεις, η Hercules μετείχε στο σύστημα των περιοδικών συναντήσεων, στο πλαίσιο του οποίου καθορίζονταν επιδιωκόμενες τιμές και επιδιωκόμενος όγκος πωλήσεων και ανταλλάσσονταν πολλές πληροφορίες μεταξύ ανταγωνιστών σχετικά με τη μελλοντική τους συμπεριφορά. Κατά συνέπεια, δεν συντρέχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως.

Περί της αιτιολογίας

1. *Ανεπαρκής αιτιολογία*

- 296 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι μια απόφαση που εκδίδεται κατά παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως, την οποία καθιερώνει το άρθρο 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, πρέπει να ακυρώνεται. Η επίδικη απόφαση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη, διότι η Επιτροπή δεν προέβη σε εμπεριστατωμένη έρευνα και στήριξε τα συμπεράσματά της σε ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία. Η ανεπάρκεια της αιτιολογίας έγκειται, ειδικότερα, στη μη αναζήτηση των ουσιωδών πραγματικών περιστατικών και στη μη διερεύνηση του αντικτύπου τον οποίον είχε στην αγορά η συμπεριφορά των παραγωγών· έγκειται επίσης στην άρνηση της Επιτροπής να λάβει υπόψη πληροφορίες πρωταρχικής σημασίας και στο γεγονός ότι επέλεξε, κατά τρόπο άδικο και αντιφατικό, εκείνα τα αποδεικτικά στοιχεία που φαίνονταν να στηρίζουν την άποψή της.
- 297 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η προσφυγή της Hercules ως προς το σημείο αυτό δεν στηρίζεται σε κανένα επιχείρημα. Τα μεμονωμένα παραδείγματα στα οποία στηρίζει η

Hercules τον ισχυρισμό της ότι οι έρευνες της Επιτροπής ήσαν ελλιπείς δεν συνιστούν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία.

298 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, όπως προκύπτει από την κρίση την οποία σχημάτισε σχετικά με τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών στις οποίες προέβη προς απόδειξη της παραβάσεως η Επιτροπή, αυτή ορθώς ερεύνησε και απέδειξε τα ουσιώδη πραγματικά περιστατικά, στηριζόμενη σε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, και αιτιολόγησε επαρκώς κατά νόμον την Απόφαση.

299 Κατά συνέπεια, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

2. Παράλειψη μνείας της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων

300 Η προσφεύγουσα διατείνεται ακόμη ότι, όπως προκύπτει σαφώς από την απόφαση της Επιτροπής να θεσπίσει το λειτουργήμα του συμβούλου επί των ακροάσεων, καθώς και την εντολή που του ανατίθεται, όταν εκδίδει την απόφασή της η Επιτροπή, υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη τη γνωμοδότηση του συμβούλου επί των ακροάσεων, έστω και αν δεν υποχρεούται να την ακολουθήσει. Εν προκειμένω, όμως, η Απόφαση, δεν περιέχει καμμία μνεία της γνωμοδότησεως αυτής, και τούτο κατά παράβαση του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ.

301 Η Επιτροπή εκθέτει ότι η έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων δεν συνιστά υποχρεωτικώς παρεχόμενη γνώμη κατά την έννοια του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, εφόσον η διάταξη αυτή αφορά μόνο τις γνώμες που απαιτούνται από την ίδια τη Συνθήκη ή από το παράγωγο δίκαιο που θεσπίζεται δυνάμει της Συνθήκης. Η γνωμοδότηση όμως του συμβούλου επί των ακροάσεων προβλέπεται μόνο στο πλαίσιο της εντολής που έχει οριστεί από την Επιτροπή.

302 Το Πρωτοδικείο εκθέτει, προκαταρκτικώς, τις διατάξεις, που ασκούν εδώ επιρροή, περί του περιεχομένου της εντολής του συμβούλου επί των ακροάσεων, οι οποίες είναι προσαρτημένες στην Δέκατη Τρίτη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού:

« Άρθρο 2

Ο σύμβουλος επί των ακροάσεων έχει σαν αποστολή να διασφαλίζει την καλή λειτουργία της ακροάσεως και έτσι να συμβάλλει στην αντικειμενικότητα τόσο της ακροάσεως, όσο και της ενδεχόμενης τελικής αποφάσεως. Προσέχει ιδίως το να λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά πραγματικά περιστατικά, τόσο τα ευνοϊκά όσο και τα δυσμενή προς τους ενδιαφερομένους, κατά την επεξεργασία των σχεδίων αποφάσεως της Επιτροπής στα θέματα του ανταγωνισμού. Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, επαγρυπνεί για την τήρηση των δικαιωμάτων της υπερασπίσεως, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη της αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων του ανταγωνισμού, σύμφωνα με τους κανονισμούς που ισχύουν και τις αρχές τις οποίες έχει το Δικαστήριο.

Άρθρο 5

Ο σύμβουλος επί των ακροάσεων ενημερώνει τον γενικό διευθυντή του ανταγωνισμού για την εξέλιξη της ακροάσεως και για τα συμπεράσματα που έχει συν[αγ]ίγει. Διατυπώνει τις παρατηρήσεις του για τη συνέχεια της διαδικασίας. Οι παρατηρήσεις αυτές μπορούν να αφορούν, μεταξύ άλλων, και την ανάγκη συμπληρωματικών πληροφοριών, την εγκατάλειψη ορισμένων σημείων της προσφυγής ή την κοινοποίηση συμπληρωματικών προσφυγών.

Άρθρο 6

Κατά την άσκηση των καθηκόντων του, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 ανωτέρω, ο σύμβουλος επί των ακροάσεων μπορεί, αν νομίζει, να διαβιβάσει κατευθείαν τις παρατηρήσεις του στο μέλος εκείνο της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένο με τα προβλήματα του ανταγωνισμού, όταν υποβάλλει στον τελευταίο το προσχέδιο της αποφάσεως που απευθύνεται στη Συμβουλευτική Επιτροπή για τα θέματα των συμπράξεων και των δεσποζουσών θέσεων.

Άρθρο 7

Ανάλογα με την περίπτωση, το μέλος της Επιτροπής που είναι επιφορτισμένο με τα προβλήματα του ανταγωνισμού μπορεί να αποφασίσει, μετά από αίτηση του συμβούλου επί των ακροάσεων, να [επισυνάψει] στην τελική γνώμη που εκφέρεται

από αυτόν [... σ] το σχέδιο αποφάσεως, για το οποίο έχει συγκληθεί η Επιτροπή, ώστε να εγγυηθεί ότι αυτή, όταν αποφαινεται για μια ατομική υπόθεση ως όργανο αποφασιστικό, είναι πλήρως ενημερωμένη για όλα τα στοιχεία της υποθέσεως. »

303 Όπως προκύπτει από το ίδιο το κείμενο περί της εντολής του συμβούλου επί των ακροάσεων, δεν είναι υποχρεωτική η κοινοποίηση της εκθέσεώς του ούτε στη συμβουλευτική επιτροπή ούτε στην Επιτροπή. Πράγματι, καμμία διάταξη δεν προβλέπει τη διαβίβαση της εκθέσεως αυτής στη συμβουλευτική επιτροπή. Και ναι μεν ο σύμβουλος επί των ακροάσεων υποχρεούται να δίνει αναφορά στον γενικό διευθυντή του ανταγωνισμού (άρθρο 5) και έχει την ευχέρεια, αν το κρίνει πρόσφορο, να υποβάλλει απευθείας τις παρατηρήσεις του στο μέλος της Επιτροπής το αρμόδιο επί θεμάτων ανταγωνισμού (άρθρο 6), το οποίο μέλος έχει την ευχέρεια να επισυνάψει, κατόπιν αιτήσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων, την τελική γνωμοδότηση αυτού στο σχέδιο αποφάσεως το οποίο θα υποβάλει στην Επιτροπή (άρθρο 7), δεν υπάρχει όμως καμμία διάταξη υποχρεώνουσα τον σύμβουλο επί των ακροάσεων, τον γενικό διευθυντή του ανταγωνισμού ή το μέλος της Επιτροπής το αρμόδιο επί θεμάτων ανταγωνισμού να διαβιβάσει την έκθεση του συμβούλου επί των ακροάσεων στην Επιτροπή. Επομένως, η έκθεση αυτή δεν συνιστά, υπό το πρίσμα του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ, γνώμη που πρέπει υποχρεωτικώς να υποβάλλεται στην Επιτροπή, οσάκις αυτή λαμβάνει απόφαση εφαρμογής του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.

304 Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα της προσφεύγουσας — που διατυπώθηκε στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως — να εξετάσει το Πρωτοδικείο το περιεχόμενο της εκθέσεως του συμβούλου επί των ακροάσεων.

305 Κατά συνέπεια, η αιτίαση περί παραβάσεως του άρθρου 190 της Συνθήκης ΕΟΚ πρέπει να απορριφθεί.

Περί του προστίμου

306 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Απόφαση ότι εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 15 του κανονισμού 17, καθ' ότι δεν εκτιμήθηκε προσηκόντως η διάρκεια και η σοβαρότητα της παραβάσεως που της καταλογίστηκε.

1. *Η παραγραφή*

- 307 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι πρέπει να ισχύσει η παραγραφή που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2988/74 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 1974, περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/001, σ. 241, στο εξής: κανονισμός 2988/74). Η Επιτροπή εθεώρησε ότι υπήρξε μια αδιάκοπη συνέχεια ενεργειών αφότου συνήφθη η συμφωνία για τις « κατώτατες τιμές » του 1977. Η Hercules, όμως, καίτοι είχε πληροφορηθεί περί αυτής, δεν μετέσχε σ' αυτή τη συμφωνία, η δε επακολογήσασα στάση της δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποτελούσα μέρος μιας συνεχούς και αδιάκοπης συμπεριφοράς από το 1977 και εντεύθεν.
- 308 Η Επιτροπή επαναλαμβάνει ότι εκείνο που προσάπτεται στην προσφεύγουσα είναι η συμμετοχή της σε μια ενιαία και συνεχή συμφωνία, πράγμα που εμποδίζει εν προκειμένω την εφαρμογή των κανόνων περί παραγραφής.
- 309 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι, κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 2988/74, η πενταετής παραγραφή της εξουσίας της Επιτροπής να επιβάλλει πρόστιμα αρχίζει, προκειμένου περί διαρκών ή κατ' εξακολούθηση παραβάσεων, μόνο από την ημέρα της λήξεως της παραβάσεως.
- 310 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την κρίση που σχημάτισε το Πρωτοδικείο σχετικά με την απόδειξη της παραβάσεως, η προσφεύγουσα μετέσχε σε μία ενιαία παράβαση, η οποία άρχισε τον Νοέμβριο του 1977, όταν αυτή συναποδέχτηκε μια συμφωνία περί καθορισμού επιδιωκομένης τιμής για την 1η Δεκεμβρίου 1977, και συνεχίστηκε μέχρι τον Νοέμβριο του 1983. Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι τη συνέχεια της παραβάσεως, που υπάρχει μεταξύ της συνάψεως αυτής της συμφωνίας και των συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών που διαπιστώθηκαν από το 1979 και εντεύθεν, επιβεβαιώνουν οι επαφές τις οποίες διατηρούσε η προσφεύγουσα με άλλους παραγωγούς αδιακόπως από το 1977 και εντεύθεν.
- 311 Κατά συνέπεια, δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας περί παραγραφής των προστίμων.

2. Η διάρκεια της παραβάσεως

- 312 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η διάρκεια της παραβάσεως φαίνεται να διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στον καθορισμό του ύψους του προστίμου, παρ' όλον ότι η Επιτροπή δεν εξήγησε κατά ποιο τρόπο υπολόγισε τα πρόστιμα. Πριν από το 1979, καμμία παράβαση δεν μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένη εις βάρος της Hercules.
- 313 Η Επιτροπή απαντά ότι απέδειξε επαρκώς τη διάρκεια της παραβάσεως και ότι ανέφερε, στην αιτιολογική σκέψη 107, τρίτο εδάφιο, της Αποφάσεως, ότι θεώρησε ότι οι σοβαρότερες πτυχές της παραβάσεως εκδηλώθηκαν από τις αρχές του 1979 και ότι έλαβε υπόψη το στοιχείο αυτό για να καθορίσει το ύψος του προστίμου.
- 314 Το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι διαπίστωσε ότι η Επιτροπή εκτίμησε ορθώς πόσο διάρκεσε η υπό της προσφεύγουσας παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 315 Επομένως, η αιτίαση αυτή πρέπει να απορριφθεί.

3. Η σοβαρότητα της παραβάσεως

A — Ο περιορισμένος ρόλος της προσφεύγουσας

- 316 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το πρόστιμο που της επιβλήθηκε είναι υπέρμετρο σε σχέση προς την ενδεχόμενη αμέλεια που ίσως αποδείχτηκε και πρέπει, κατά συνέπεια, να ακυρωθεί ή να μειωθεί ουσιωδώς, ακόμη και αν δεν ήθελε ακυρωθεί ή μερικώς μόνον ήθελε ακυρωθεί το άρθρο 1.

- 317 Υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται η Επιτροπή, η Hercules δεν μπορεί να λογίζεται υπεύθυνη, δυνάμει πληρεξουσιότητας, για όλες τις δραστηριότητες της συμπράξεως. Γι' αυτό η Επιτροπή δεν μπορεί να μη διευκρινίζει αν η Hercules μετέσχε ή όχι σε ειδικότερες επί μέρους συμφωνίες, διότι, έστω και αν αυτές τέθηκαν σε εφαρμογή στο πλαίσιο ενός γενικού σκοπού ή μιας γενικής συμφωνίας αντίθετης προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, κάθε συμμετέχων πρέπει να κριθεί και να καταδικαστεί βάσει των δικών του πράξεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Ιουλίου 1972, στην υπόθεση 57/69, σκέψη 75). Για τον ίδιο λόγο, δεν μπορούν να καταλογισθούν στην Hercules οι δραστηριότητες άλλων παραγωγών που προϋπήρξαν του χρονικού σημείου από το οποίο αποδεικνύεται ότι συμμετείχε ένας υπάλληλος της Hercules στις παράνομες συμφωνίες.
- 318 Όσον αφορά τη σοβαρότητα της παραβάσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι κακώς η Επιτροπή δεν έκανε καμμία διάκριση μεταξύ παραγωγών, πέραν των « τεσσάρων μεγάλων ». Άραξ δεν είναι δυνατόν να γίνει δεκτό ότι έκαστος παραγωγός ευθύνεται κατά νόμον για όλους, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να εξετάσει τις πράξεις κάθε επιχειρήσεως για να μπορέσει να εκτιμήσει το αξιόμημπο του χαρακτήρα τους, όπως δέχτηκε το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie, σκέψη 622.
- 319 Η προσφεύγουσα έχει την πεποίθηση ότι, αν η Επιτροπή είχε ενεργήσει έτσι, θα της είχε επιβάλει χαμηλότερο πρόστιμο από αυτό που της επέβαλε σε σχέση προς το επιβληθέν στους άλλους παραγωγούς, οι οποίοι — κατ' αντίθεση προς την προσφεύγουσα — μετείχαν συχνότερα, ενεργότερα και επί μακρότερο χρονικό διάστημα στις συναντήσεις, μετείχαν ενεργά στις τοπικές συναντήσεις, έδιναν στους ανταγωνιστές τους στοιχεία επί των πωλήσεών τους και εκδήλωναν τη συμφωνία τους επί των « τιμών-στόχων » ή επί των ποσοστώσεων πωλήσεων.
- 320 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η μεταχείριση της οποίας τυγχάνει είναι ιδιαίτερος άδικη, αν συγκριθεί με εκείνη της Amoco και της BP, των οποίων η συμπεριφορά ήταν παρόμοια και που, κατά την αντίληψη των λοιπών παραγωγών, συγκαταλέγονταν, μαζί με την Hercules, στους « μη συμμετέχοντες ».

- 321 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, υποστηρίζει ότι έχει ήδη εξετάσει επαρκώς τον ρόλο που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα και ότι έλαβε ρητά υπόψη τον βαθμό της συγκεκριμένης συμμετοχής κάθε μιας επιχειρήσεως για να καθορίσει, στηριζόμενη σε κριτήρια αναλογικότητας (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 109), το ύψος του προστίμου που θα επέβαλλε σε κάθε μια απ' αυτές. Προσθέτει ότι η συμμετοχή της προσφεύγουσας στη συμφωνία αρκούσε για να δικαιολογήσει το πρόστιμο που της επιβλήθηκε. Το Δικαστήριο έχει δεχτεί, πράγματι, ότι οποιαδήποτε συγκεκριμένη συμμετοχή σε παράβαση — έστω και αν πρόκειται για παθητική συναίνεση διευκολύνουσα την παράβαση — αρκεί για να δικαιολογήσει την επιβολή προστίμου (αποφάσεις της 1ης Φεβρουαρίου 1978 στην υπόθεση 19/77, *Miller International Schallplatten κατά Επιτροπής*, ECR 1978, σ. 131, και της 12ης Ιουλίου 1979 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 32/78, 36/78 έως 82/78, *BMW Belgium κατά Επιτροπής*, ECR 1979, σ. 2435).
- 322 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι έχει ήδη απαντήσει στον ισχυρισμό περί δυσμενούς μεταχείρισεως σε σχέση προς την Amoco και τη BP.
- 323 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει αφενός μεν ότι, όπως προκύπτει από την κρίση που σχημάτισε σχετικά με την απόδειξη της παραβάσεως, η Επιτροπή ορθώς εξετίμησε τον ρόλο που είχε διαδραματίσει στην παράβαση η προσφεύγουσα, αφετέρου δε ότι η Επιτροπή δήλωσε, στην αιτιολογική σκέψη 109 της Απόφάσεως, ότι έλαβε υπόψη αυτόν τον ρόλο εν όψει του καθορισμού του ύψους του προστίμου.
- 324 Εξ άλλου, το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι τα αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά — και ιδίως ο καθορισμός επιδιωκομένων τιμών και επιδιωκομένου όγκου πωλήσεων —, με την εγγενή τους σοβαρότητα, αποκαλύπτουν ότι η προσφεύγουσα δεν ενήργησε από απερισκεψία, ούτε καν από αμέλεια, αλλ' εκ προθέσεως.
- 325 Εξ άλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι περιστάσεις της προσφεύγουσας αφενός και της Amoco και της BP αφετέρου δεν ήταν παρόμοιες και, επομένως, δεν μπορεί να γίνεται λόγος για δυσμενή διάκριση εις βάρος της προσφεύγουσας σε σχέση προς τις δύο αυτές επιχειρήσεις.

326 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

B — Η συνεκτίμηση της ελλειμματικής καταστάσεως της αγοράς

327 Η προσφεύγουσα εκθέτει ότι η μη συνεκτίμηση της πραγματικής καταστάσεως της αγοράς και των οικονομικών δυσχερειών του κλάδου του πολυπροπυλενίου τελεί σε δυσαρμονία προς άλλες αποφάσεις, τις οποίες έχει εκδώσει προσφάτως η Επιτροπή, όπου το ύψος των προστίμων ήταν πολύ κατώτερο (απόφαση της 6ης Αυγούστου 1984, Zinc Producer Group, ΕΕ 1984, L 220, σ. 27· απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 1984, Υπεροξυγονούχα Προϊόντα, ΕΕ 1985, L 35, σ. 1).

328 Η Επιτροπή διατείνεται ότι, χωρίς να έχει καμία υποχρέωση να λαμβάνει υπόψη τις δυσμενείς για ένα κλάδο συνθήκες της οικονομίας όταν καθορίζει το ύψος των προστίμων λόγω παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, δέχτηκε ότι οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις είχαν υποστεί σημαντικές ζημίες κατά την άσκηση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων στον τομέα του πολυπροπυλενίου επί σημαντικό χρονικό διάστημα και ότι μετρίασε, γι' αυτόν τον λόγο, το ύψος των προστίμων.

329 Προσθέτει ότι, κατά την επιβολή κυρώσεων στην παρούσα υπόθεση, ενήργησε σύμφωνα με την παγιωμένη πρακτική της, καθώς και με τις αρχές που έχει διατυπώσει σχετικά με τα πρόστιμα το Δικαστήριο. Τονίζει ότι, από το 1979 και εντεύθεν, ακολούθηε μια πολιτική που συνίσταται στην εξασφάλιση της τηρήσεως των κανόνων του ανταγωνισμού διά της επιβολής βαρύτερων κυρώσεων, ιδίως για τις κατηγορίες παραβάσεων που είναι παγίως καθιερωμένες στο δίκαιο του ανταγωνισμού και για τις ιδιαίτερα βαρείες παραβάσεις, όπως είναι οι επίδικες· επιδίωξε έτσι την ενίσχυση του προληπτικού αποτελέσματος των κυρώσεων. Την πολιτική αυτή έχει επιδοκιμάσει το Δικαστήριο (απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983, στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 100/80 έως 103/80, Pioneer κατά Επιτροπής, σκέψεις 106 έως 109, Συλλογή 1983, σ. 182), το οποίο έχει επίσης κρίνει επανειλημμένα ότι ο καθορισμός του ύψους των κυρώσεων προϋποθέτει την εκτίμηση ενός περιπλόκου συνόλου παραγόντων (προαναφερθείσα απόφαση της 7ης Ιουνίου 1983 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 100/80 έως 103/80, σκέψη 120, και απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 1983 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 96/82 έως 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 και 110/82, IAZ κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3369, σκέψη 52).

- 330 Η Επιτροπή διαθέτει κατ' εξοχήν τα μέσα για να προβεί σε μια τέτοια εκτίμηση, η οποία μπορεί να ανατραπεί μόνο σε περίπτωση ουσιώδους πλάνης περί τα πράγματα ή περί το δίκαιο. Εξ άλλου, το Δικαστήριο έχει επιβεβαιώσει ότι η Επιτροπή μπορεί να εκφέρει διαφορετική κρίση, ανάλογα με την υπόθεση, επί των κυρώσεων που κρίνει επιβεβλημένες, ακόμη και όταν οι εν λόγω υποθέσεις αφορούν παρόμοιες καταστάσεις (προαναφερθείσες αποφάσεις της 12ης Ιουλίου 1979 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 32/78, 36/78 έως 82/78, σκέψη 53, και της 9ης Νοεμβρίου 1983 στην υπόθεση 322/81, σκέψεις 111 επ.).
- 331 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι, για να εκτιμήσει την αιτίαση αυτή, πρέπει προηγουμένως να αναλύσει πώς η Επιτροπή καθόρισε το ύψος του προστίμου που επέβαλε στην προσφεύγουσα.
- 332 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή αφενός μεν όρισε τα κριτήρια καθορισμού της τάξεως μεγέθους των προστίμων που θα επέβαλλε στις αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις (αιτιολογική σκέψη 108 της Αποφάσεως), αφετέρου δε όρισε τα κριτήρια με τα οποία θα στάθμιζε ακριβοδίκαια τα πρόστιμα που θα επέβαλλε σε καθεμιά απ' αυτές τις επιχειρήσεις (αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως).
- 333 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι τα κριτήρια που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 108 δικαιολογούν επαρκώς την τάξη μεγέθους των προστίμων που επιβλήθηκαν στις αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ειδικότερα το κατάφωρον της παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφος 1, και ιδίως των στοιχείων α, β και γ, της Συνθήκης, το οποίο δεν αγνοούσαν οι παραγωγοί πολυπροπυλενίου, οι οποίοι ενήργησαν με τη μεγαλύτερη μυστικότητα.
- 334 Το Πρωτοδικείο θεωρεί επίσης ότι τα τέσσερα κριτήρια που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 109 είναι πρόσφορα και επαρκή για να οδηγήσουν σε ακριβοδίκαη στάθμιση των προστίμων που επιβλήθηκαν σε κάθε επιχείρηση.

- 335 Σ' αυτό το πλαίσιο, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή δεν υπεχρεούτο να εξατομικεύσει, ούτε να διευκρινίσει κατά ποιο τρόπο είχε λάβει υπόψη τις σημαντικές ζημίες που είχαν υποστεί οι καθ' έκαστον παραγωγοί στον τομέα του πολυπροπυλενίου, κατά το μέτρο που αυτό ήταν ένα από τα στοιχεία που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 108 που συνεκτιμήθηκαν για τον προσδιορισμό της τάξεως μεγέθους των προστίμων, την οποία το Πρωτοδικείο έκρινε δικαιολογημένη.
- 336 Το γεγονός, εξ άλλου, ότι, σε προγενέστερες υποθέσεις, η Επιτροπή είχε κρίνει ότι, εν όψει των πραγματικών περιστατικών, έπρεπε να λάβει υπόψη την κατάσταση κρίσεως στην οποία βρισκόταν ο οικείος κλάδος της οικονομίας δεν αρκεί για να την αναγκάσει, στην υπό κρίση εδώ περίπτωση, να εκτιμήσει κατά τον ίδιο τρόπο μια τέτοια κατάσταση, άπαξ έχει αποδειχθεί επαρκώς κατά νόμον ότι οι αποδέκτριες της Αποφάσεως επιχειρήσεις διέπραξαν, εκ προθέσεως και με τη μεγαλύτερη μυστικότητα, ιδιαιτέρως βαρεία παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 337 Επομένως, η αιτίαση αυτή της προσφεύγουσας δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

Γ — Η συνεκτίμηση των αποτελεσμάτων της παραβάσεως

- 338 Η προσφεύγουσα τονίζει ότι η παράβαση δεν άσκησε επίδραση στην αγορά. Κατά τη νομολογία, όμως, του Δικαστηρίου (προαναφερθείσα απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1975 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, σκέψη 612), το ύψος των προστίμων πρέπει να συναρτάται προς την οικονομική αλληλουχία στην οποία εντάσσεται η παράβαση.
- 339 Η Επιτροπή απαντά αφενός μεν ότι η σύμπραξη άσκησε πραγματική επίδραση στις τιμές, αφετέρου δε ότι, για να εκτιμήσει το ύψος των προστίμων, έλαβε όντως υπόψη το γεγονός ότι, σε γενικές γραμμές, οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών δεν επέτυχαν πλήρως τον στόχο τους (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 108). Κατ' αυτόν τον τρόπο έπραξε παραπάνω απ' ό,τι υπεχρεούτο να πράξει, δεδομένου ότι το άρθρου 85, παρά-

γραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ τιμωρεί όχι μόνο τις συμπράξεις που έχουν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού, αλλά και εκείνες που έχουν τέτοιο σκοπό.

340 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι η Επιτροπή διέκρινε δύο είδη αποτελεσμάτων της παραβάσεως. Το πρώτο συνίσταται στο γεγονός ότι οι παραγωγοί, αφού συνομολόγησαν τιμές-στόχους κατά τις συναντήσεις, κάλεσαν όλοι τα τμήματα πωλήσεών τους να υλοποιήσουν τις τιμές αυτές, χρησιμοποιώντας τους « στόχους » ως βάση διαπραγματεύσεως των τιμών με τους πελάτες. Βάσει αυτού, η Επιτροπή συνήγαγε ότι υπάρχουν, εν προκειμένω, ισχυρές ενδείξεις ότι η συμφωνία επέδρασε όντως αισθητά στις συνθήκες του ανταγωνισμού (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 74, δεύτερο εδάφιο, που παραπέμπει στην αιτιολογική σκέψη 90). Το δεύτερο συνίσταται στο γεγονός ότι η εξέλιξη των τιμών που χρεώνονταν στους διαφόρους πελάτες, συγκρινόμενη με τις τιμές-στόχους που καθορίζονταν στο πλαίσιο συγκεκριμένων πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, συμφωνεί με τον απολογισμό της εφαρμογής των πρωτοβουλιών καθορισμού τιμών, όπως αυτός προκύπτει από τα έγγραφα που αποκαλύφθηκαν στην ICI και σε άλλους παραγωγούς (Απόφαση, αιτιολογική σκέψη 74, έκτο εδάφιο).

341 Πρέπει να σημειωθεί ότι το πρώτο είδος αποτελεσμάτων αποδείχθηκε από την Επιτροπή επαρκώς κατά νόμον, βάσει πολλαριθμών οδηγιών καθορισμού τιμών που έδιναν οι διάφοροι παραγωγοί, οδηγιών που συμφωνούν τόσο μεταξύ τους όσο και προς τις τιμές-στόχους που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις, χρησίμευαν δε προφανώς ως βάση για τη διαπραγμάτευση των τιμών με τους πελάτες.

342 Τη διαπίστωση αυτή δεν αναιρεί το γεγονός ότι οι οδηγίες καθορισμού τιμών της προσφεύγουσας δεν ανταποκρίνονταν πάντοτε αυστηρά προς τις επιδιωκόμενες τιμές που είχαν καθοριστεί κατά τις συναντήσεις, εφόσον τα αποτελέσματα τα οποία εκτιμά η Επιτροπή για να καθορίσει την τάξη μεγέθους των προστίμων δεν είναι εκείνα που προκύπτουν από την πραγματική συμπεριφορά την οποία ισχυρίζεται ότι ακολούθησε η συγκεκριμένη επιχείρηση, αλλά εκείνα που προκύπτουν από την όλη παράβαση στην οποία μετέσχε η επιχείρηση από κοινού με άλλες.

343 Ως προς το δεύτερο είδος αποτελεσμάτων, πρέπει να επισημανθεί, αφενός, ότι η Επιτροπή δεν είχε κανένα λόγο να αμφιβάλει για την ακρίβεια των αναλύσεων στις

οποίες πρόβαιναν οι ίδιοι οι παραγωγοί κατά τις συναντήσεις τους (βλ. ειδικότερα τα πρακτικά των συναντήσεων της 21ης Σεπτεμβρίου, της 6ης Οκτωβρίου, της 2ας Νοεμβρίου και της 2ας Δεκεμβρίου 1982, γ. αιτ. παραρτ. 30 έως 33), που δείχνουν ότι οι τιμές-στόχοι που καθορίζονταν κατά τις συναντήσεις μεταφέρονταν, σε μεγάλο βαθμό, στην αγορά, και, αφετέρου, ότι, έστω και αν το πόρισμα της Coopers & Lybrand, καθώς και οι οικονομικές μελέτες που εκπονήθηκαν κατ' αίτηση ορισμένων παραγωγών, αποδείκνυαν το εσφαλμένο των αναλύσεων στις οποίες είχαν προβεί οι ίδιοι οι παραγωγοί κατά τις συναντήσεις τους, η διαπίστωση αυτή δεν θα ήταν ικανή να οδηγήσει σε μείωση του προστίμου, εφόσον η Επιτροπή ανέφερε, στην αιτιολογική σκέψη 108, τελευταία περίπτωση, της Αποφάσεως, ότι, για να μετριάσει το ύψος των ποινών, στηρίχτηκε στο γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες καθορισμού τιμών δεν είχαν εν γένει επιτύχει πλήρως τον στόχο τους και ότι, τέλος, δεν υπήρχε κανένα μέτρο καταναγκασμού ικανό να διασφαλίσει την τήρηση των ποσοστώσεων ή των λοιπών διακανονισμών.

344 Δεδομένου ότι οι αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως που αφορούν τον καθορισμό του ύψους των προστίμων πρέπει να ερμηνευθούν υπό το φως και των λοιπών αιτιολογικών σκέψεων της Αποφάσεως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή καλώς έλαβε πλήρως υπόψη το πρώτο είδος αποτελεσμάτων και έλαβε υπόψη τον περιορισμένο χαρακτήρα του δευτέρου είδους αποτελεσμάτων. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η προσφεύγουσα δεν ανέφερε σε ποιο βαθμό δεν ελήφθη επαρκώς υπόψη ο περιορισμένος χαρακτήρας του δευτέρου είδους αποτελεσμάτων για τον μετριασμό του ύψους των προστίμων.

345 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

Δ — Η έλλειψη προηγούμενης παραβάσεως

346 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι ουδέποτε ενεπλάκη σε διαδικασία παραβάσεως του δικαίου του ανταγωνισμού. Εν προκειμένω, η παρούσα υπόθεση αφορά, το πολύ, τη μεμονωμένη και ατυχή περίπτωση ενός υπαλλήλου, ο οποίος υπερέβη τα καθήκοντά του μετέχοντας σε ορισμένες συναντήσεις, σε αντίθεση προς την πολιτική της εταιρίας, πράγμα που πιστοποιείται από το γεγονός ότι η Hercules ενήργησε γρήγορα και με αυστηρά μέτρα για να συνεργαστεί στη διοικητική εξέταση και να εμποδίσει τη διάπραξη τέτοιων παραβάσεων.

347 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η έλλειψη προηγούμενης παραβάσεως δεν συνιστά λόγο μειώσεως του ύψους των προστίμων, άπαξ η Hercules δεν μπορεί να αρνηθεί ότι είχε συνείδηση του παρανόμου της συμπεριφοράς της. Επ' αυτού του σημείου, όμως, η Επιτροπή αφήνει στο Πρωτοδικείο τη μέριμνα να αυξήσει το ύψος των επιβληθέντων προστίμων στόυς υποτρόπους.

348 Το Πρωτοδικείο θεωρεί ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει ήδη διαπιστώσει, στο παρελθόν, ότι μια επιχείρηση είχε παραβεί τους κανόνες του ανταγωνισμού και της έχει, ενδεχομένως, επιβάλει κυρώσεις για τον λόγο αυτόν, μπορεί να ληφθεί ως επιβαρυντική για την επιχείρηση αυτή περίπτωση· αντιθέτως, η έλλειψη προηγούμενης παραβάσεως συνιστά κανονική περίπτωση, την οποία η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λάβει υπόψη ως ελαφρυντική, πολλώ μάλλον που πρόκειται εδώ για κατάφωρη παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.

349 Επομένως, η αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

Ε — Η συνεκτίμηση ελαφρυντικών περιστάσεων

350 Η προσφεύγουσα εκθέτει ακόμη ότι η Επιτροπή παραμέλησε να λάβει υπόψη διάφορες ελαφρυντικές περιστάσεις. Δίνει έμφαση στο γεγονός ότι έθεσε οικειοθελώς τέρμα στην παράβαση. Αμφισβητεί, συναφώς, την εικασία της Επιτροπής ότι, αν δεν είχε επέμβει αυτή, οι παραβάσεις θα είχαν συνεχιστεί. Η εικασία αυτή είναι εσφαλμένη, τουλάχιστον στην περίπτωση της Hercules, εφόσον η συμμετοχή του υπαλλήλου της στις συναντήσεις ή στις επαφές μεταξύ αυτού και άλλων παραγωγών αποδεικνύονται μόνο μέχρι τον Αύγουστο του 1983, ήτοι πριν επέμβει η Επιτροπή.

351 Υποστηρίζει ότι τα μέτρα τα οποία έλαβε αμέσως για να εμποδίσει το φαινόμενο να επαναληφθούν στο μέλλον νέες παραβιάσεις της πολιτικής της εταιρίας, όπως η συμμετοχή ενός από τους υπαλλήλους της σε συναντήσεις παραγωγών, έπρεπε, προς το συμφέρον της κοινοτικής πολιτικής του ανταγωνισμού, να ενθαρρυνθούν, όπως είχε πράξει η Επιτροπή στην υπόθεση National Panasonic (απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου,

National Panasonic, ΕΕ 1982, L 354, σ. 28). Η Επιτροπή όφειλε να εξηγήσει με την Απόφαση γιατί δεν έλαβε υπόψη τα μέτρα αυτά εν προκειμένω.

- 352 Η προσφεύγουσα διατείνεται ότι η Επιτροπή παραμέλησε επίσης να λάβει υπόψη το — υψηλότερο του συνήθους — πνεύμα συνεργασίας, το οποίο εξεδήλωσε η Hercules κατά τη διοικητική εξέταση, διαβιβάζοντας, π. χ., αυθορμήτως κρίσιμα έγγραφα στην Επιτροπή (γ. αιτ. παράρτ. 2 και παράρτ. 18. αιτ. Her.). Αυτή η προσπάθεια έντιμης συνεργασίας άξιζε να επιβραβευθεί μάλλον παρά να διασυρθεί. Επισημαίνει ότι δεν αρκεί ο ισχυρισμός της Επιτροπής ότι έλαβε υπόψη τη συνεργασία την οποία της προσέφεραν ορισμένοι παραγωγοί, διότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε για ποιους παραγωγούς επρόκειτο, ούτε πώς την είχε λάβει υπόψη.
- 353 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι στις αιτιολογικές σκέψεις 50 και 51 της Απόφασης αποδεικνύεται ότι η Hercules συμμετέσχε στην παράβαση μεταξύ Ιουνίου και Νοεμβρίου 1983, ενώ οι έλεγχοι της Επιτροπής είχαν λάβει χώρα στις 13 και 14 Οκτωβρίου του έτους αυτού.
- 354 Όσον αφορά την εκ μέρους της προσφεύγουσας καθιέρωση εσωτερικών κανόνων πειθαρχίας μετά την αποκάλυψη της παραβάσεως, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου (απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 1985 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 240/82 έως 242/82, 261/82, 262/82, 268/82 και 269/82, Stichting Sigarettenindustrie κατά Επιτροπής, σκέψεις 97 και 98, Συλλογή 1985, σ. 3831), οι προσπάθειες προσαρμογής μιας συμπεριφοράς, ώστε να καταστεί σύμφωνη προς το δίκαιο του ανταγωνισμού, δεν επηρεάζουν τον δικαιολογημένο χαρακτήρα ενός προστίμου για τη διαπραχθείσα παράβαση. Η Επιτροπή επισημαίνει, εξ άλλου, ότι οι κανόνες τους οποίους είχε καθιερώσει προηγουμένως η Hercules — και οι οποίοι αποσκοπούσαν στην παρεμπόδιση των « αναρμόστων ενεργειών » του υπαλλήλου της — δεν παρήγαγαν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα, ούτε εμπόδισαν την Hercules να μετασχεί σε παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 355 Δηλώνει, εξ άλλου, ότι, κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, έλαβε υπόψη τη συνεργασία της Hercules στη διοικητική εξέταση, προσθέτει όμως ότι δεν συνιστά

διασυρμό αυτής της συνεργασίας η διαπίστωση ότι εκδηλώθηκε σε αρκετά προχωρημένο στάδιο της διοικητικής εξετάσεως και αφού η Επιτροπή είχε ανακαλύψει ορισμένα πειστήρια. Μια οποιαδήποτε συνεργασία ex post facto δεν μπορεί να μεταβάλει σε τίποτα την πραγματικότητα της παραβάσεως.

356

Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει, πρώτον, ότι η προσφεύγουσα, αντιθέτως προς ό,τι ισχυρίζεται, δεν έπαισε να ενέχεται στην παράβαση τον Αύγουστο του 1983, εφόσον στις 30 Σεπτεμβρίου 1983, έδωσε στα γραφεία πωλήσεών της οδηγίες καθορισμού τιμών, που θα ίσχυαν από τον Νοέμβριο του 1983, ήτοι μετά την επέμβαση της Επιτροπής· οι οδηγίες αυτές ήσαν όμοιες για τη raffia (2,25 DM/kg) και το ομοπολυμερές (2,35 DM/kg) με εκείνες που έδωσαν η BASF, η Hüls, η ICI, η Linz, η Monte και η Solvay και με εκείνη που έδωσε η Hoechst (μόνο για τη raffia) (Απόφαση, πίνακας 7 N). Επομένως, η προσφεύγουσα δεν έθεσε τέρμα οικειοθελώς στην παράβαση τον Αύγουστο του 1983, ούτε πριν από την επέμβαση της Επιτροπής, εφόσον η τελευταία οδηγία καθορισμού τιμών την οποία έδωσε η προσφεύγουσα και την οποία της προσάπτει η Επιτροπή βρισκόταν ήδη στο στάδιο της εκτελέσεως, ακόμη και όταν ανελήφθη η διενέργεια ελέγχων από τους υπαλλήλους της Επιτροπής στις 13 και 14 Οκτωβρίου 1983. Δεν συντρέχει, επομένως, εδώ ελαφρυντική κατάσταση την οποία θα όφειλε να λάβει υπόψη η Επιτροπή για να καθορίσει το ύψος του προτίμου που θα επέβαλλε στην προσφεύγουσα.

357

Πρέπει, να σημειωθεί, δεύτερον, ότι ναι μεν είναι σημαντικό το γεγονός ότι η προσφεύγουσα έλαβε μέτρα για να εμποδίσει τη διάπραξη στο μέλλον και νέων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού από μέλη του προσωπικού της, το γεγονός όμως αυτό ουδόλως μεταβάλλει την πραγματικότητα της παραβάσεως που διαπιστώθηκε εν προκειμένω. Εν όψει αυτής της πραγματικότητας, το Πρωτοδικείο υπενθυμίζει ότι, όπως έκρινε προηγουμένως, τα μεν κριτήρια που απάριθμούνται στην αιτιολογική σκέψη 108 της Αποφάσεως δικαιολογούν την τάξη μεγέθους των επιβληθέντων προστίμων, τα δε κριτήρια που αποσκοπούν στην ακριβοδίκαια στάθμιση των προστίμων που επιβλήθηκαν στην κάθε μια από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και τα οποία εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως είναι επαρκή και πρόσφορα. Συναφώς, πρέπει να προστεθεί, και εδώ, ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε κρίνει, σε κάποια προηγούμενη υπόθεση, ότι, εν όψει των πραγματικών περιστατικών, έπρεπε να ληφθούν υπόψη τα μέτρα που είχε λάβει η διωκόμενη επιχείρηση για να εμποδίσει τη διάπραξη στο μέλλον και νέων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού δεν την υποχρεώνει να εκτιμήσει κατά τον ίδιο τρόπο παρόμοια μέτρα στην παρούσα υπόθεση, δεδομένου ότι η Επιτροπή τόνισε στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 108) ότι η παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85, παρά-

γραφος 1, της Συνθήκης ήταν ιδιαίτερος σοβαρή και είχε διαπραχθεί εκ προθέσεως και με μεγάλη μυστικότητα.

- 358 Το Πρωτοδικείο θεωρεί, τρίτον, ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτή η αιτίαση της προσφεύγουσας ότι δεν ελήφθη υπόψη η συνεργασία της στη διοικητική εξέταση. Συγκεκριμένα, έστω και αν ήταν προτιμότερο να διευκρινιστεί ποιες επιχειρήσεις εννοεί το τελευταίο εδάφιο της αιτιολογικής σκέψεως 109 της Αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε, κατά την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, ότι το εδάφιο αυτό εννοεί μόνο την προσφεύγουσα και την ICI. Ούτε η προσφεύγουσα ούτε καμμία άλλη επιχείρηση απ' όσες προσέφυγαν κατά της Αποφάσεως αντέκρουσαν αυτόν τον ισχυρισμό.
- 359 Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή υπεχρεούτο να εξηγήσει σε ποιο ακριβώς μέτρο είχε λάβει υπόψη το πρόσθετο αυτό κριτήριο σταθμίσεως των προστίμων που επέβαλε στις διάφορες επιχειρήσεις για να μειώσει το πρόστιμο που επέβαλλε στις επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν στη διοικητική της εξέταση. Συγκεκριμένα, το κριτήριο αυτό πρέπει να συνεκτιμηθεί με τα άλλα κριτήρια σταθμίσεως που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 109 της Αποφάσεως. Η προσφεύγουσα όμως δεν ισχυρίστηκε ότι η εφαρμογή αυτών των κριτηρίων κατέληξε σε άδικο γι' αυτήν αποτέλεσμα, το δε Πρωτοδικείο διαπιστώνει ότι όντως αυτό δεν συνέβη.
- 360 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το επιβληθέν στην προσφεύγουσα πρόστιμο είναι ανάλογο προς τη διάρκεια και τη σοβαρότητα της παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, η οποία διαπιστώθηκε εις βάρος της προσφεύγουσας.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 361 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η προσφεύγουσα ηττήθηκε, η δε Επιτροπή είχε ζητήσει να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα, πρέπει να καταδικαστεί η τελευταία στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πρώτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή.
- 2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Cruz Vilaça

Schintgen

Edward

Kirschner

Lenaerts

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Δεκεμβρίου 1991.

Ο Γραμματέας

Πρόεδρος

H. Jung

J. L. Cruz Vilaça